

Årsredovisning 2016

Antagen av Kommunfullmäktige 2017-04-24

Årsredovisningens struktur

1. Övergripande kommentarer och organisation

Kommunstyrelsens ordförande	4
Kommunchef	5
Kommunens organisation	6

2. Förvaltningsberättelse

Omvärldsanalys	8
Personalekonomisk redovisning	10
Miljöredovisning	18
Götene kommuns politiska plan	19
Götene på den internationella arenan	20
Strategiska mål	21
God ekonomisk hushållning	28
Finansiell analys av kommunen	29
Finansiell analys av kommunen o helägda bolag	35

3. Ekonomiska sammanställningar

Kommunens och sammanställd resultaträkning, finansieringsanalys och balansräkning, notförteckning	36
Redovisningsprinciper	46

4. Götene Kommun

Nämndredovisning	48
Kommunfullmäktige	48
Revisionsnämnd	48
Kommunstyrelsen	49
Barn- och utbildningsnämnden	55
Socialnämnden	61
Nämnden för service och teknik	68
Räddningsnämnden	70

Foto omslagets baksida: Mikael Lundgren.
 Foto omslagets framsida övre bild: Mikael Lundgren.
 Foto omslagets framsida nedre bild: Daniel Ström.
 Produktion: Hatech i Trollhättan.
 Tryck: Lenanders Grafiska AB - Kalmar

5. Götene kommuns bolag

Götene kommuns bolag	71
Organisation	71
AB GöteneBostäder	73
Götene Vatten och Värme AB	74
Medeltidens Värld AB	76
Götene Industrier AB	77
Destination Läckö Kinnekulle AB	78
Göliska IT (kommunalförbund)	79

6. Revisionsberättelse

Revisionsberättelse	81
---------------------	----

Äldre och yngre.

Foto: Ateljé Solbritt

Götene kommuns årsredovisning

Målgrupp

Götene kommuns årsredovisning överlämnas av kommunstyrelsen till kommunfullmäktige. Årsredovisningen vänder sig till kommunens politiker, kommunmedborgare och andra intressenter. Den sammanställs av ekonomiavdelningen för kommunstyrelsen.

Förvaltningsberättelse

Enligt 4 kap i den kommunala redovisningslagen ska årsredovisningen innehålla en förvaltningsberättelse. Den ska redovisa en översikt över utvecklingen av kommunens samlade verksamhet. Här ska tas upp viktiga händelser som inte redovisas i resultat- eller balansräkning men som är viktiga för bedömningen av ekonomin. Vidare ska i förvaltningsberättelsen redovisas väsentliga händelser under året, den samlade verksamhetens förväntade utveckling, väsentliga personalförhållanden samt andra förhållanden som är av betydelse för styrningen och uppföljningen av den samlade kommunala verksamheten.

Mandatfördelning

(antal mandat)	Okt 2014 – 2018
Moderata Samlingspartiet	5
Centerpartiet	5
Kristdemokraterna	2
Liberalerna	2
Socialdemokraterna	13
Miljöpartiet	2
Götene Framtid	6
Vänsterpartiet	3
Sverigedemokraterna	3
Totalt	41

Fem år i sammandrag

En översikt av kommunens ekonomi 2012-2016

(mnkr)	2016	2015	2014	2013	2012
1 Verksamhetens nettokostnad, mnkr	681,0	654,8	644,9	609,7	600,2
2 Årets resultat, mnkr	20,5	12,3	2,7	15,7	10,3
3 Nettokostnadsutveckling, %	4,0	1,5	5,8	1,6	0,8
4 Utveckling av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning, %	5,2	3,1	3,4	2,6	2,1
5 Driftskostnadsandel före finansnetto, %	97,4	96,4	99,9	97,2	98,4
6 Årets resultat i relation till skatteintäkter och statsbidrag %	2,9	1,9	0,4	2,5	1,7
7 Årets resultat i relation till verksamhetens kostnader, %	2,3	1,6	0,3	2,1	1,4
8 Finansnetto, mnkr	1,3	1,5	2,3	1,2	2,2
9 Soliditet, % (inkl hela pensionsskuld och löneskatt)	14,4	7,5	4,3	1,4	1,5
10 Nettoinvesteringar, mnkr	37,8	61,8	37,1	25,7	13,6
11 Personalkostnader inkl omkostnader, mnkr	493,8	441,5	418,3	393,8	379,2
12 Kommunalskatt	21,77	21,77	21,77	21,77	21,77
13 Antal invånare i Götene kommun 31 dec	13 275	13 160	13 080	13 028	13 092

Götene, en kommun som klarar sina utmaningar!

Götene kommun skall ha en verksamhet i toppklass för våra medborgare och där är våra anställda viktiga personer. Götene kommun består av dig som medarbetare - Alla är viktiga var och en - Du är viktig! Det är du som skapar vår organisation och vår Kommun. När vi gick in i det nya året för ett års sedan och såg alla de stora utmaningar vi hade framför oss, tänkte jag att det här skall vi gemensamt klara av. Det är i sådana här situationer man märker vilken styrka det finns i den egna organisationen. Oavsett var du arbetat har det varit ett ansträngande år, men alla har klarat ut det och gett den bästa kvalitet man kan tänka sig. Jag vill rikta ett stort TACK till er!

Vad hände under 2016!

Lärandet börjar när barnen är små och det är i förskolan som grunden läggs för barnets lust att vilja lära, viktigt att arbeta i ett 1-16 års perspektiv för att eleverna ska nå goda resultat i åk 9. Stor fokus är lagt på att organisera sig för att klara den stora och snabba omställning i samband med mottagandet av nyanlända elever.

Götene kommun har bra resultat i flera brukarundersökningar och i år har hemtjänsten lyft sig i många parametrar. Resultatet på frågan om de äldre känner sig trygga i sitt hem har fortsatt att stiga även 2016. Hemtjänsten har arbetat med delaktighet och självbestämmande under året vilket kan vara det som återspeglas i det goda resultatet. Under året har det varit ett stort tryck på korttidsboenden och en lång kö till särskilt boende.

En omstrukturering av Daglig verksamhet påbörjades under 2016 där handikappomsorgen tillsammans med Arbetsmarknadsnheten kan vara med och skapa bättre förutsättningar för att personer med funktionsnedsättning ska få tillträde till den öppna arbetsmarknaden.

Vi har ett rikt kultur- och fritidsutbud i vår kommun. Med små medel får vi fram ett kulturprogram som håller hög klass. Sommarlovsaktiviteter - Kommunens barn och ungdomar kunde erbjudas ett stort, varierat utbud av aktiviteter från kommunen och föreningar. Ny lokal som mötesplats för ungdomar i Götene tätort.

Medvetenheten om klimat- och miljöfrågor har höjts i organisationen genom olika insatser. Ett exempel är projektet kring miljö i naturen, vilket kallas MINA.

Svårigheterna att rekrytera personal finns inom hela organisationen och särskilt befattningar med specialkompetens.

Framtiden i kommunen

För att kvalitetssäkra det förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbetet behöver det goda arbetet med samarbetsformer

fortlöpa. Vi har ett ökat behov av förskoleplatser, samtidigt som våra befintliga lokaler behöver ses över så att dessa blir lärmiljöer utifrån dagens pedagogik. Barnen är vår framtid och kanske den viktigaste investering vi kan göra är att se till att varje barn och elev ska ges möjlighet att utvecklas utifrån sina behov och förutsättningar. En utmaning är att möta våra barns och ungas behov i ett tidigt skede. Tidiga insatser när det gäller läsning och skrivning är avgörande för elevernas fortsatta skolgång. Frågan om omsorg på udda tider måste finnas på agendan.

En stor utmaning inom äldreomsorgen är att få till nya boendeplatser, både särskilt boende och trygghetsboende. Första steget är taget med en utbyggnad av särskilt boende på Götene Äldrecenter. Nya målgrupper tillkommer, då särskilt bland de unga och de har andra krav på kommunala insatser.

Det är många i kommunen som är i behov utav någon form av boende.

Lokala lösningar behövs för att tillsammans med Arbetsförmedling och Försäkringskassan hjälpa individer till egen försörjning.

Kultur och fritid är viktigt för kommunens tillväxt och samhällsutveckling. En attraktiv kommun behöver skapa mötesplatser för kultur och fritid. Kommunens arbete för fritidsverksamhet för ungdomar utanför det traditionella föreningslivet är viktig del av det förebyggande arbetet.

Beslut är taget om sammanslagningen mellan Räddningstjänsten Skara-Götene och Räddningstjänsten Falköping-Tidaholm till den nya förvaltningen Samhällsskydd Mellersta Skaraborg (SMS).

Kommunens attraktivitet för nuvarande och kommande invånare, företag och besökare är avgörande för kommunens framtida utveckling.

Avslutningsvis - Vi måste medvetet satsa på att ha en framsynt boende- och infrastrukturplanering som skapar goda livsmiljöer, trivsel och samhörighet. En kommunal verksamhet i toppklass och ett bra samarbete med besöksnäring, handel och övrigt näringsliv är avgörande framgångsfaktorer.

Vi måste som arbetsgivare fortsätta arbeta strategiskt för att attrahera arbetskraften vi behöver och samtidigt behålla och utveckla den personal vi har anställt.

Tillsammans skall vi fortsätta att utveckla verksamheten och få en verksamhet i toppklass för våra kommunmedborgare.

TACK ALLA Ni som finns i vår organisation och gör vår kommun till en attraktiv plats att leva och bo i. För att lyckas fullt ut är det viktigt att vi är en attraktiv arbetsgivare.

Åsa Karlsson
Kommunalråd

Året 2016

2016 ett år med svängningar för den kommunala organisationen. Vid årets början hade vi tre boendeanläggningar för flyktingar, vid årets slut ingen. Vid årets början hade vi tre boenden för ensamkommande barn, vid årets slut fanns ett boende kvar. Vid årets början hade kommunen en 10 % befolkningsökning, vid årets slut var de flesta av dessa människor inte kvar i kommunen. Antalet skolelever ökade med 300 vid årets början, nu vid årets slut är det endast ett fåtal kvar av dessa.

Det som beskrivs ovan har haft en väldigt stor påverkan på den kommunala organisationen. Tidigt på året arbetade vi intensivt med att bygga upp verksamheter, rekrytera personal samt planeringsfrågor. Under årets senare del arbetade vi lika intensivt med att montera ner verksamheterna, avsluta anställningar osv. Att vi kunnat hantera allt detta på ett så bra sätt som vi gjort, visar på styrkan i den kommunala organisationen. Vi har hittat möjligheter att lösa många frågor genom samverkan och dialog.

Ett nytt boende för ensamkommande barn, Kittelgatan, togs i bruk under året. Det medförde att vi kunde lämna lokaler som inte riktigt var anpassade till verksamhetens behov. Boendet planerades och beslutades under den period då kommunen tog emot många ensamkommande barn.

Olika mätningar av vår kommunala service visar att vi har en bra service i kommunen. Sveriges Kommuner och Landsting gör en nationella jämförelse som presenteras i ett 40-tal olika mätetal i Kommunens kvalitet i korthet (KKiK). Vi är inte bäst på allting men absolut inte sämst heller. På de 35 områden som vi mäts ligger vi över medel i Sverige på 20 områden och under på 15 av områdena. I några av mätetalen ligger vi bland de bästa i Sverige och på några bland de sämsta. Här finns det stora möjligheter till utveckling och förbättringar.

Äldreomsorgen får återigen höga betyg av sina brukare, det är bra att vi lyckas hålla kvar vår höga kvalitet till nytta för våra brukare. Även skolans resultat i olika mätningar är bra. Andelen behöriga till gymnasieskolan är som riket i övrigt, men tyvärr har vi färre som fullföljer gymnasieutbildningen än riket i övrigt. Detta är något som verksamheten arbetar intensivt med att förändra.

En faktor som kan oroa mig är att våra kommunmedborgare inte upplever Götene kommun som en trygg plats att leva och bo på, index i KKiK är 53 av 100. Under året har kommunen tecknat samarbetsavtal med polisen, med sk medborgarlöften. Det var en gemensam process mellan polisen och kommunen att arbeta fram dessa. Samarbetet med kommunpolisen fungerar mycket bra, och vi hoppas att det ska ge en ökad trygghetskänsla i kommunen.

Samarbetet inom Västra 6 kommunerna utvecklades vidare under året. Beslut fattades bl.a. om en gemensam upphandlings-

Jerker Andersson Liljestrand – Kommunchef

Foto: Adrian Braekke

enhet för dessa kommuner från 2017. Digitaliseringen är en annan stark utvecklingsprocess, där vi samverkar med kommunerna i Göliska. Mycket av utvecklingen handlar om att förenkla för de vi är till för genom t.ex. e-tjänster men även gemensam verksamhetsutveckling mellan kommunerna. Inom de här områdena finns det mycket vi kan samverka om, som vi annars hade haft svårt att klara av på egen hand.

Vi har under året prioriterat upp samhällsbyggnadsområdet. En ny samhällsbyggnadschef anställdes under året och fler rekryteringar är på gång. Planeringen av framtidens Götene kommun är en av kommunens viktigaste uppgifter. Vi måste idag arbeta med att ge förutsättningarna för att man ska kunna leva, bo och verka i Götene kommun även i framtiden.

2016 ett år med stora växlingar, där vi i verksamheten tillsammans har kunnat leverera ett mycket bra resultat. Jag är mycket stolt över alla medarbetarna i Götene kommun som har klarat av att hantera dessa utmaningar. Medarbetarna har visat på den gemensamma styrkan i vår kommunala organisation. Med detta i vårt minne, kan vi se an framtiden med tillförsikt.

Jerker Andersson Liljestrand

Kommunchef

Kommunens organisation

Götene kommun bedriver verksamhet inom många områden och i olika driftsformer. Organisationsschemat i figuren nedan, visar de nämnder, beredningar, bolag samt kommunalförbund som kommunen bedriver verksamhet i. Med de samlade resurser som finns i organisationen och som kommunen förfogat över under året har ambitionen varit att göra Götene kommun till en kommun som ska vara attraktiv att leva och bo i under livets alla skeden.

Kommunal förvaltning

Den kommunala verksamheten leds av kommunfullmäktige. Direkt underställd kommunfullmäktige finns Revision, Valnämnd, Valberedningen, Överförmyndare, Folkhälsorådet samt Demokratiberedningen.

Kommunfullmäktiges verkställande organ är kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden och miljö- och bygglovsnämnden. Miljö- och bygglovsnämnden är endast myndighetsnämnd utan ekonomiskt ansvar. Det ekonomiska ansvaret för myndighetsnämnden ligger under kommunstyrelsen.

Från och med 2012 finns en ny gemensam lönenämnd tillsammans med Skara. Götene kommun är huvudman och det ekonomiska ansvaret ligger under kommunstyrelsen.

Nämnden för service och teknik samt Räddningsnämnden är nämnder där Skara är huvudman (dvs underställd kommunfullmäktige i Skara kommun). Nämnderna har ansvar för båda kommunernas kost, lokalvård, fastighet, gata/park respektive räddningstjänst.

Tjänstemannaorganisationen består sedan 2015 av fyra sektorer som i sin tur har ett antal enheter. Kommunchefen utser sektorchefen, som leder arbetet på respektive sektor.

Kommunalt ägda aktiebolag

Götene kommun äger samtliga aktier i Götene Vatten & Värme AB, AB GöteneBostäder, Medeltidens Värld AB och Götene Industrier AB samt 28 procent i Destination Läckö-Kinneulle AB.

För de helägda bolagen tillsätter kommunfullmäktige styrelse och respektive styrelse utser verkställande direktör. I enlighet med kommunallagen utser kommunfullmäktige även en lekmannarevisor till respektive bolag. I det aktiebolag (Destination Läckö-Kinneulle AB) där kommunen inte har ägarmajoritet har kommunen representanter i styrelsen, vilka väljs av kommunfullmäktige. Även i det delägda bolaget har kommunfullmäktige utsett lekmannarevisor.

Kommunfullmäktiges styrning av de helägda bolagen sker enligt styrdokumentet Grunder och principer för styrning av Götene kommuns bolag (KF§44/2013). Av respektive bolags bolagsordning framgår dess ändamål. Utöver detta har kommunfullmäktige gett respektive bolag ägardirektiv. Enligt kommunallagen har även kommunfullmäktige alltid rätt att ta ställning i frågor av principiell karaktär eller annat av större vikt.

Kommunalförbund

GöLiSka IT är ett kommunalförbund som drivs tillsammans med Lidköping, Skara och Essunga kommuner och från 1 januari 2016 även Grästorp. Götene kommuns andel uppgår till 16,3 procent 2016.

Representation arbetsmarknadsmässa i Karlstad.

Kommunfullmäktige

Ordförande: Åke Fransson
41 ledamöter

Revision
Ordförande: Jan-Olof Karlsson

Valberedning
Ordförande: Kenth Selmosson

Överförmyndare
Therese Sjöberg

Folkhälsorådet
Ordförande: Åsa Karlsson

Valnämnd
Ordförande: Ove Karlsson

Demokratiberedning
Ordförande: Åke Fransson

AB GöteneBostäder
Ordförande: Peter Legendi
VD: Martin Sohlberg

Götene Vatten och Värme AB
Ordförande: Kjell-Åke Hansson
VD: Stina Cassidy

Medeltidens Värld AB
Ordförande: Åsa Karlsson

Götene Industrier AB
Ordförande: Åsa Karlsson
VD: Jerker Andersson Liljestrand

Destination Läckö-KinneKulle AB
Ordförande: Stefan Johansson
VD: Jim Josefsson

Kommunstyrelsen

Ordförande: Åsa Karlsson
Kommunchef: Jerker Andersson Liljestrand

Socialnämnd
Ordförande: Björn Cavalli Björkman

Barn- och utbildningsnämnd
Ordförande: Anders Månsson

Miljö och bygglovsnämnd
Ordförande: Ulf Svensson

Götene Skara gemensam lönenämnd
Ordförande: Åsa Karlsson

Nämnden för service och teknik
Ordförande: Karl-Gustaf Bynke (Skara)
Vice ordförande: Clemens Nordentoft
Förvaltningschef: Göran Gustafsson

Kommunalförbund GöLiSka IT
Ordförande: Sune Johansson (Skara)
VD: Anders Thörn

Räddningsnämnd
Ordförande: Ulla Hellberg (Skara)
Vice ordförande: Ove Karlsson
Räddningschef: Roger Almgren

Omvärldsanalys

Skatteunderlagets utveckling och statens stöd avgör storleken på skatteintäkterna.

Utvecklingen av skatteunderlaget i riket samt statens stöd till kommunerna är avgörande för hur stora intäkter kommunerna får.

Utjämningsystemet utjämnar för skillnader mellan kommunerna när det gäller skatteunderlag och opåverkbara kostnader. Oberoende av struktur och kommuninvånarnas beskattningsbara inkomster ska kommunerna ha samma förutsättningar att ge sina invånare kommunal service.

Skatteunderlaget är beroende av hur sysselsättningen i riket är. En ökad sysselsättningsgrad med fler arbetade timmar ger kommunerna större möjligheter att möta ökade behov och vice versa.

Regeringen

I budgetpropositionen för 2017 som lämnades i september konstaterade regeringen att i en värld präglad av långsam ekonomisk återhämtning står Sverige starkt. Den svenska tillväxten är mycket hög i ett internationellt perspektiv och fortsätter under 2017 att vara bland de högsta i vår del av världen. Arbetslösheten faller och sysselsättningsgraden är högst i EU. Regeringen fortsätter att prioritera välfärden och föreslog i budgetpropositionen att 10 miljarder tillförs kommuner och landsting årligen i generella statsbidrag.

I den prognos som regeringen presenterade i december konstateras att svensk ekonomi är fortsatt stark med en god och stabil tillväxt, minskad arbetslöshet och kraftigt stärkta offentliga finanser med överskott även i år visar Sverige en fortsatt ekonomisk styrka. Prognosen visar en tillväxttakt på 3,4 procent 2016 och 2,4 procent 2017 och den svenska modellen fortsätter därmed att leverera en hög tillväxt jämfört med omvärlden.

Sveriges kommuner och landsting (SKL)

Sveriges kommuner och landsting (SKL) skriver i höstens ekonomirapport i oktober att kommunsektorn står inför stora verksamhetsmässiga och ekonomiska utmaningar. Utvecklingen går nu in i ett skede som innebär att kostnaderna för demografin ökar snabbare än intäkterna.

Den förhållandevis höga tillväxten i den svenska ekonomin, med en snabb ökning av antalet arbetade timmar, har gett bra skjuts åt skatteunderlaget i reala termer de senaste åren. Den utvecklingen fortsätter ytterligare en tid, men dämpas redan nästa år när konjunkturen går in i en lugnare fas med mindre sysselsättningsökning. Förutom kostnadsökningar som beror på befolkningsförändringar ökar kostnaderna även av andra skäl, såsom höjd ambitionsnivå på såväl nationell som lokal nivå, omställningskostnader, engångshändelser, pensioner etc. En aktuell utmaning för kommunerna är att uppfylla kraven som följer av den så kallade bosättningslagen. Enligt denna har kommunerna skyldighet att ordna bostäder åt ett visst antal nyanlända varje år.

Det står klart att kommunsektorn står inför stora verksamhetsmässiga och ekonomiska utmaningar. Kostnadsökningarna kommer att tillta, samtidigt som intäkterna ökar långsammare. I bästa fall kan detta scenario skjutas fram något eller några år på grund av tillfälliga faktorer, men alla kalkyler pekar mot en utveckling som innebär svåra finansieringsproblem för kommunerna. Det är därför nödvändigt att redan nu ha ett starkt fokus på åtgärder som kan bromsa kostnadsutvecklingen. Det finns ingen enskild lösning utan det kommer krävas en rad åtgärder under lång tid.

Höstlöv i mariedalsån.

Befolkningsutveckling

Götene kommuns befolkning ökade under 2016, även under 2015 och 2014 ökade antalet invånare. Dessförinnan minskade befolkningen under tre år.

Vid årsskiftet bodde 13 275 personer i kommunen, vilket innebär att befolkningen ökat med 115 personer under året. Befolkningsökningen beror främst på ett positivt flyttningsnetto på 107 personer. Totalt föddes det 120 barn under året, vilket är 5 färre än 2015.

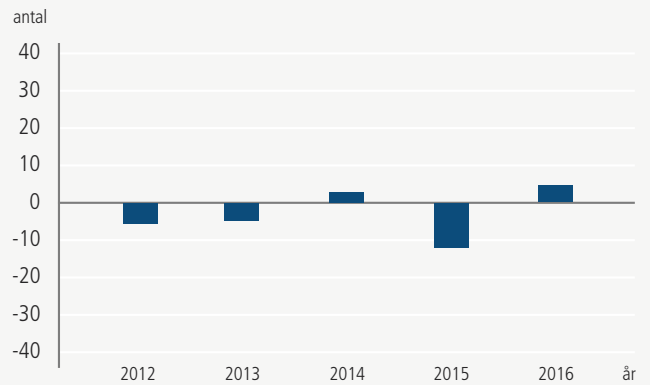
Ur skattesynpunkt är befolkningen per den 1 november viktig. Den 1 november 2016 uppgick befolkningen till 13 344, vilket var en ökning med 212 personer jämfört med 1 november 2015.

God ekonomisk hushållning

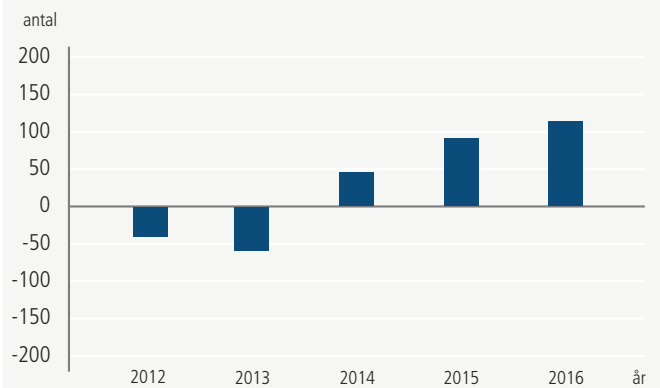
Enligt kommunallagen och lagen om kommunal redovisning ska det i budgeten anges finansiella mål samt riktlinjer och mål för verksamheten som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Därtill ska förvaltningsberättelsen i årsredovisningen innehålla en utvärdering av om målen för god ekonomisk hushållning har uppnåtts. Det är varje kommuns uppgift att inom lagens ramverk finna formerna för sin tillämpning.

Götene kommun har under många år strävat i riktning mot en sund ekonomi och god ekonomisk hushållning. I praktiken innebär det ett systematiskt arbete med rambudget som fastställts av kommunfullmäktige. Under 2017 kommer en översyn av god ekonomisk hushållning för Götene kommun att ske.

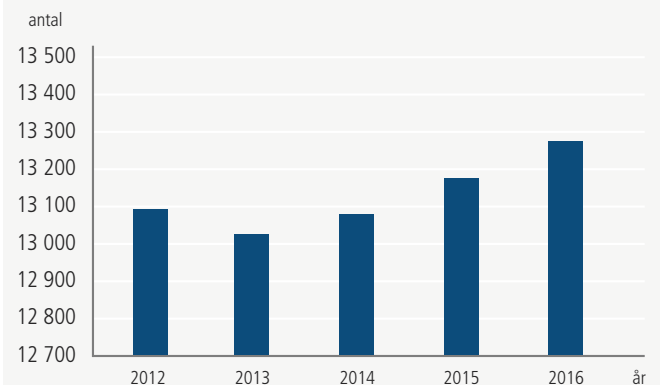
Födelsenetto

In- och utflyttningsnetto

Befolkningsutveckling

Personalredovisning

Inledning

Götene kommuns övergripande mål i medarbetarperspektivet är att vara en attraktiv arbetsgivare som skapar delaktighet och utveckling. Götene kommun vill på bästa sätt ta till vara medarbetarnas kompetens och använda den för att stödja mötet med kommunens brukare/kunder. Medarbetarna ska alltid ha Götene kommuns medborgares bästa som ledstjärna och bemöta medborgarna med respekt och värdighet. Personalredovisningen 2016 avser att ge en kort beskrivning och ett antal fakta kring kommunens personal och personalarbete. Siffrorna inom parentes avser år 2015.

Vår personal

Antalet anställda har ökat med 54 (32) personer. Antalet tillsvidareanställda har ökat med 24 (46) personer och antalet vikarier har ökat med 30 (-14) personer. Detta motsvarar en total ökning av personalstyrkan med 5,2 % (3,2 %). Den största ökningen har skett inom individ- och familjeomsorg, men även grundskola, äldreomsorg och förskola har ökat. Den största minskningen har skett inom funktionshinderområdet men även verksamhetsövergripande (samhällsbyggnad) har minskat något. Andelen visstidsanställda är 12,7 % (10,5 %) av samtliga månadsavlönade, vilket är en ökning i jämförelse med föregående år.

Ökningen inom individ- och familjeomsorgen beror på att nya boenden för ensamkommande barn har startat tidigt under året samt att utökning har skett inom socialtjänsten riktat mot integration.

Tabell: Antalet anställda per nämnd

Nämnd	2016				2015			
	Tillsvidare	Visstid	Totalt	Andel %	Tillsvidare	Visstid	Totalt	Andel %
Barn- och utbildningsnämnd	340	75	415	37%	329	57	386	37%
Socialnämnd	536	58	594	55%	527	45	572	55%
Kommunstyrelsen	81	6	87	8%	77	7	84	8%
Summa	957	139	1 096	100%	933	109	1 042	100%

Omvårdnad.

Foto: AteljéSolbritt

Personalkostnad

Tabell: Personalkostnad

	2016	2015	2014
Personalkostnad (mnkr)	493,8	441,5	418,3
Förändring %	11,8	5,5	6,3

Personalkostnad inklusive sociala avgifter och pensionskostnader har ökat med 11,8 % (5,5 %) jämfört med år 2015. Personalkostnadsökningen beror bland annat på ökningen av antalet anställda samt löneöversyn 2016. Vidare kom lärarlönelyftet som innebar att cirka två tredjedelar av alla lärare fick ett löneflytt från och med juli månad, finansierat via statsbidrag. Totalkostnad för lärarlönelyftet 2016 var 1,5 mnkr.

Semesterlöneskuld

Tabell: Semesterlöneskuld

	2016	2015	2014
Semesterlöneskuld (mnkr)	29,2	26,0	25,5
Förändring %	12,3	2,0	4,9

Semesterlöneskulden har ökat med 3,2 mnkr, vilket motsvarar en ökning med 12,3 % (2,0 %). Skulden består av sparade semesterdagar, ej uttagna uppehållsdagar, intjänade feriedagar, kvarstående semesterdagar BEA samt ännu ej utbetalad ersättning för övertid. Antalet sparade dagar har ökat något och uppgår till 17 730 (15 858) dagar eller motsvarande 16,2 (15,2) dagar per månadsanställd. Antalet sparade semesterdagar 12 186 (11 571) har ökat något per anställd med semestertjänst och är nu 15,2 dagar per månadsanställd.

Den okompenserade övertiden har ökat något bland månadsanställda med semestertjänst i jämförelse med föregående år. Den okompenserade tiden för uppehållsanställda har minskat medan den är oförändrad för ferieanställda.

Personalstatistik

Tabell: Personalstatistik

	2016	2015	2014
Medellålder	44,2	44,4	45,1
Genomsnittlig tjänstgöringsgrad	91,9%	91,6%	90,9%
Medellön totalt	27 983	26 835	26 142
- kvinnor	27 749	26 576	25 850
- män	29 439	28 493	27 989
Personalomsättning tillsvidare	11,9%	9,4%	7,6%
- därav pension/sjukersättning	2,0%	1,8%	3,5%

Medellåldern har minskat något och är nu 44,2 (44,4) år.

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden har ökat och är nu 91,9 % (91,6 %). Sysselsättningsgraden har ökat bland såväl kvinnor som män. Kvinnors sysselsättningsgrad är nu 91,8 % (91,7 %) och männens sysselsättningsgrad är 92,7 % (91,2 %). 64,3 % (63,5 %) av kvinnorna är anställda på heltid och motsvarande siffra för männen är 73,8 % (71,2 %). Andelen som är anställda på heltid har ökat bland såväl kvinnor som män.

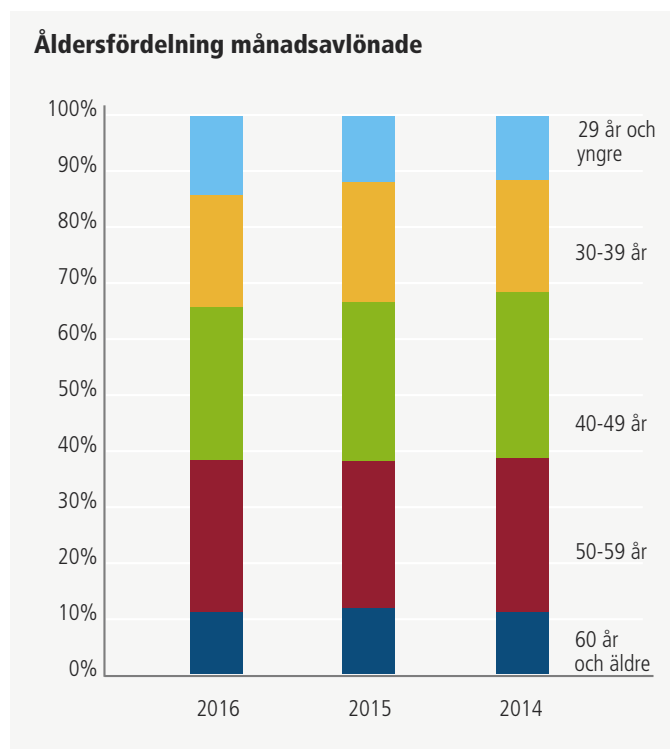
Ökningen av sysselsättningsgraden kan vara en effekt av timbanksmodellen inom äldre- och handikappomsorg, vilken möjliggör en högre sysselsättningsgrad. Vidare är heltidsanställningar eftersträvaransvärt för att möta kommunens rekryteringsbehov.

Löneskillnaden mellan kvinnor och män är 94,3 % (93,3 %), vilket är en minskning av löneskillnaden mellan kvinnor och män i jämförelse med föregående år (medellön för kvinnor/medellön för män).

Personalomsättningen har varit 11,9 % (9,4 %), vilket är en ökning från föregående år. En mindre del av personalomsättningen är pensionsavgångar 2,0 % (1,8 %), vilka ökat något i jämförelse med föregående år. Detta är en förklaring till förändringen i åldersstruktur. Personalomsättningen har varit störst i grupperna socialsekreterare och lärare. En viss rörlighet har även förekommit bland chefer, forskollärare och boendestödjare.

Andelen män anställda i kommunen är nu 16 % (15 %) vilket är en ökning i jämförelse med föregående år.

Diagram 1: Åldersfördelning

Andelen äldre arbetstagare i kommunen (60 år eller äldre) har ökat något jämfört med föregående år och är nu 11,6 % (11,5 %). Andelen yngre (under 29 år) har ökat och är nu 14,4 % (12,2 %).

Andelen anställda som är yngre än 50 år är 62,1 % (62,6 %), vilket är en minskning jämfört med föregående år.

Tabell: Årsarbetare mm

	2016	2015	2014
Antal årsarbetare 31 dec			
tillsvidareanställda	886	857	811
Antal personer 31 dec	1 096	1 042	1 010
varav:			
- tillsvidareanställda	957	933	887
- visstidsanställda med månadslön	139	109	123
- heltid	66%	65%	64%
- deltid	34%	35%	36%
- kvinnor	84%	85%	85%
- män	16%	15%	15%

Årsarbetare är ett mått som innebär att den sammanlagda sysselsättningsgraden omräknas för alla anställda till heltid. Antalet tillsvidareanställda årsarbetare uppgår till 886 vilket är en ökning med 29 årsarbetare. Antalet årsarbetare har ökat med 3,4 % (5,7 %) jämfört med i fjol. Under året har kommunen använt timanställda motsvarande ca 77,3 (81) årsarbetare. I denna siffra ingår semestervikarier, som i enlighet med kollektivavtalet anställs med lön per arbetad timme.

Pensioner

Tabell: Pensioner

	2016	2015	2014
Pensionskostnad (mnkr)	39,7	33,6	33,1
Pensionsåtaganden (mnkr)	266,5	278,0	291,8

Pensionskostnaderna inkluderar följande poster:

- Pensionsutbetalningar enligt avtal tidigare än 1998.
- Individuell del enligt avtal från och med 1998.
- Garantipension/särskild ålderspension med mera.
- Försäkringsavgifter.
- Förvaltningsavgifter.
- Skuldförändringar.
- Särskild löneskatt på pensioner.

Pensionsåtaganden består av:

- Ansvarsförbindelse
- Pensionsavsättning

Sjukfrånvaro

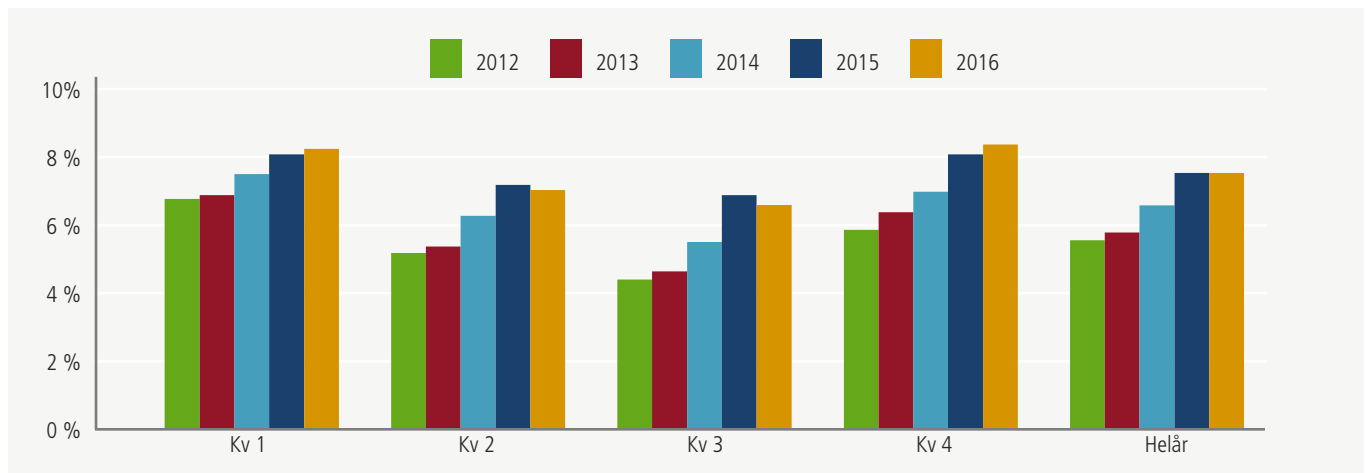
Sjukfrånvaron har stabiliserats och ligger på samma nivå som föregående år, 7,6 %. Inom sektor Omsorg ökar sjukfrånvaron inom äldreomsorgen medan den minskar inom funktionshinderområdet. Sjukfrånvaron har ökat inom sektor Barn och utbildning och det är förskolan som står för ökningen medan grundskolan ligger på samma nivå som föregående år. Sjukfrånvaron minskar inom kommunstyrelsens ansvarsområde.

Tabell: Sjukfrånvaro %

	2016	2015	2014
Sjukfrånvaro %	7,6	7,6	6,6

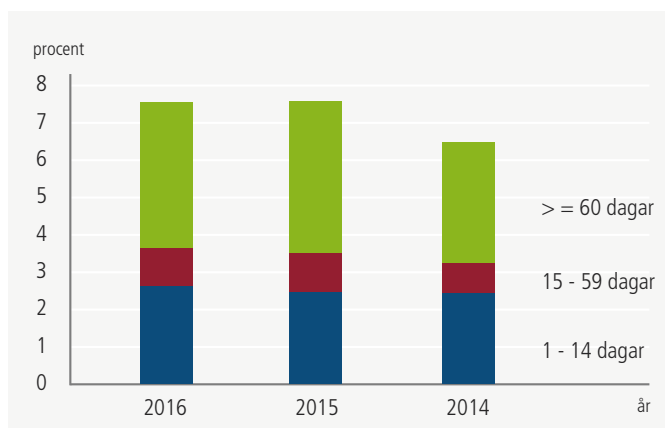
I nedanstående diagram visas sjukfrånvarons utveckling från 2010 och framåt. Sjukfrånvaron har ökat varje år fram till 2015 men har nu stabiliserats på 7,6 % (7,6 %). Den största ökningen har skett mellan 2014 och 2015.

Diagram 1: Total sjukfrånvaro

I nedanstående diagram visas sjukfrånvaron uppdelad efter antal dagar på sjukfrånvaron. Korttidsfrånvaron har ökat något, 2,6 % (2,4 %) jämfört med föregående år. Sjukfrånvaron i intervallet 15-59 dagar och den långa sjukfrånvaron ≥ 60 dagar har minskat, 1,0 % (1,1 %) respektive 3,9 % (4,00 %).

Diagram: Sjukfrånvaron per intervall

Tabell: Sjukfrånvaro i % per intervall

	2016		2015		2014	
	%	Andel av total %	%	Andel av total %	%	Andel av total %
1–14 dgr	2,6	34	2,4	32	2,3	35
15–59 dgr	1,0	14	1,1	15	0,9	14
≥ 60 dgr	3,9	52	4,0	53	3,3	51
Summa	7,6	100	7,6	100	6,6	100

Sjukfrånvaro överstigande 59 dagar

Antalet anställda med längre sjukskrivningar är nu 63 personer, vilket är samma antal som föregående år. Av dessa har antalet personer med hel sjukskrivning ökat från 41 till 43 personer medan antalet med partiell sjukskrivning har minskat från 22 till 20 personer.

Den psykiska ohälsan ökar i jämförelse med föregående år. Fördelning mellan fysisk och psykisk ohälsa var förra året ungefär lika, medan den psykiska ohälsan under året ökade till drygt hälften av de långa sjukskrivningarna.

Tabell:

Antal personer med hel eller partiell sjukfrånvaro

≥ 60 dagar, mätdatum 31 december respektive år	2016			2015			2014		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Helt sjukskrivna inkl rehabersättning	43			41			39		
Partiellt sjukskrivna	20			22			13		
Summa	63			63			52		

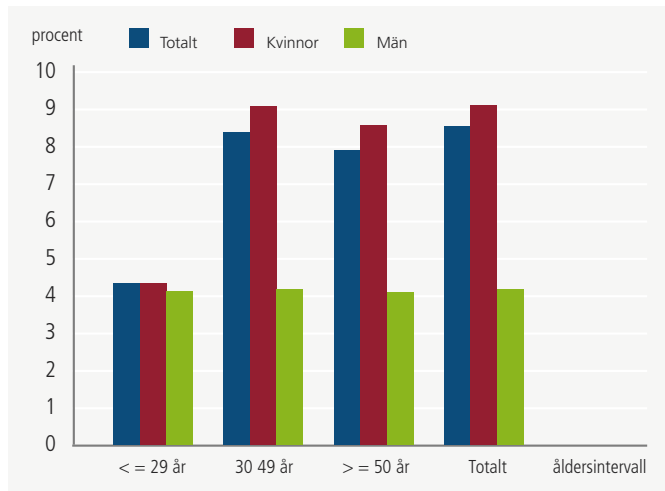
Sjukfrånvaro per kön och ålder

Sjuktalen visar totalt en oförändrad sjukfrånvaro bland kvinnor och en ökad sjukfrånvaro bland män. Det är främst i åldersgruppen <29 år som män ökat sin sjukfrånvaro från 2,6 % till 4,2 % i jämförelse med föregående år. För gruppen 30-49 år har sjukfrånvaron minskat bland män och ökat bland kvinnor. Sjukfrånvaron har i åldersgruppen >50 år minskat något bland kvinnor och är oförändrad bland män. Totalt för samtliga åldersgrupper har sjukfrånvaron för kvinnor stabiliserats och ligger på samma nivå som föregående år medan den har ökat något bland män

Tabell: Sjukfrånvaro per ålder och kön

	2016			2015			2014		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
≤ 29 år	4,4	4,4	4,2	3,7	4,0	2,6	3,8	4,1	2,4
30-49 år	8,3	9,1	4,3	7,8	8,4	4,7	6,6	7,4	2,0
≥ 50 år	7,9	8,5	4,3	8,6	9,3	4,3	7,3	7,7	4,9
STotalt	7,6	8,2	4,3	7,6	8,2	4,1	6,6	7,2	3,2

Diagram: Sjukfrånvaro 2016 - jämförelse i åldersintervall och kön

Enligt statistik från Försäkringskassan ökar sjukfrånvaron bland kvinnor inom framförallt yrkesområdet vård och omsorg. Det är ett område som upptar största delen av Götene kommuns verksamhet. De yrkesområden med lägre sjukfrånvaro, som exempelvis tekniskt arbete samt gymnasieskola, finns inte representerade i kommunen utan endast de grupper där sjukfrånvaron är som högst, det vill säga kvinnodominerade grupper inom vård, omsorg och skolan (förskolan). Detta måste beaktas när jämförelse sker med övriga kommuner avseende den totala sjukfrånvaron.

Arbetet med sjukskrivningar och rehabilitering fortgår. Under året har försäkringskassan ändrat sina regler för utbetalning av sjukpenning, vilket innebär att den anställde måste ansöka om och Försäkringskassan fatta beslut om varje ny period i sjukskrivningen. Vidare har Försäkringskassan i högre utsträckning börjat dra in sjukpenningen för anställda med motiveringen att medarbetaren har arbetsförmåga till ett normalt förekommande arbete på arbetsmarknaden. Detta ställer krav på Götene kommun som arbetsgivare. Cheferna har fått en genomgång av Försäkringskassans nya regler i samband med ett chefsmöte.

Det är viktigt att fortsätta arbeta aktivt med rehabiliteringsprocessen för att snabbt kunna arbeta konstruktivt omkring en sjukskriven medarbetare med hjälp av företagshälsovård, försäkringskassa, närhälsa samt eventuellt arbetsförmedling. Möten med företagshälsovården har och kommer att fortsätta genomföras för att se över deras möjlighet att bistå med insatser för att minska sjukfrånvaron.

Under våren var chefer och personalkonsulter inbjudna till föreläsningen ”Psykisk ohälsa- hur kan jag som chef påverka?” med psykiatriker Åsa Kadowaki i Skara. Föreläsningen var inledningen till projektet Hållbart yrkesliv, som är ett samarbete mellan bland annat Skara kommun, Götene kommun, Försäkringskassan, Arbetsförmedling, vårdcentraler i Skara och näringsliv. Syftet med projektet är att främja ett hållbart yrkesliv och målet är att vända trenden med de stigande sjukpenningtalen. Hållbart yrkesliv kommer att pågå till och med december

Järnvägen mellan Skara och Lundsbrunn.

2017. Götene kommun deltar i projektets kompetensutvecklingsdel och chefer och personalkonsulter har blivit inbjudna till två frukostträffar och föreläsningar inom ramen för projektet under hösten. Frukostträffar och föreläsningar fortsätter under 2017.

Försäkringskassan fick via Samordningsförbundet extra resurser för ytterligare samarbete med Götene kommun i syfte att sänka sjukfrånvaron. En samverkansstruktur mellan oss ska byggas som kan fungera över tid där också de båda vårdcentralerna i Götene ingår.

Götene kommun har tidigare tagit initiativ till ett rehabiliteringsnätverk med kringliggande kommuner, försäkringskassa och arbetsförmedling. Syftet med nätverket är ge möjlighet till dialog, diskussion och erfarenhetsutbyte vad det gäller rehabiliteringsområdet. Det finns ett stort intresse för nätverkets verksamhet och det utökas med fler deltagare.

Attraktiv arbetsgivare och personalarbete

Götene kommuns mål att vara en attraktiv arbetsgivare och nå vårt mål ”En verksamhet i toppklass för våra medborgare” kvarstår. Det finns många olika delar att arbeta med för att utveckla kommunens attraktivitet som arbetsgivare. Cheferna har fått i uppdrag att arbeta vidare med Medarbetar- och ledningsstrategin och För-Dig-perspektivet i sina arbetsgrupper.

Resultatet från Götene kommuns medarbetarundersökning 2016 kom i december och visade att de kommunanställda är nöjda med sin arbetsplats och sina arbetsuppgifter. Hela 78 procent av medarbetarna besvarade enkäten som genomfördes under hösten.

Utifrån resultaten räknas ett nöjd medarbetarindex (NMI) mellan 0 och 100 ut. Götene kommuns medarbetare gav ett genomsnittligt NMI på 71. Det var ett något lägre resultat jämfört med föregående medarbetarundersökning som genomfördes 2014. I enkäten fick medarbetarna ange hur väl de instämmer i ett stort antal påståenden. Resultaten visar att Götene kommun på 18 av 24 jämförbara frågor mot 2014 har ett högre resultat än vid föregående medarbetarundersökning. Dessa områden är Organisation, Arbetsuppgifter och påverkan, Ledning, Utveckling – kompetens, Fysisk arbetsmiljö, Psykisk arbetsmiljö och Likabehandling. Medarbetarenkätens resultat visar på såväl styrkor som utmaningsområden. Varje enhetschef ska nu påbörja arbetet med resultatet på enhetsnivå.

Götene kommun har under året haft studenter i kommunen som har gjort sina examensarbeten i kommunen. Det ena examensarbetet handlade om employer branding och det andra handlade om chefer i äldreomsorgen.

Representanter från kommunen deltog återigen på höstens Exjobbexpo på Högskolan i Skövde i syfte att värva nya studenter som vill göra sitt examensarbete i kommunen under vårterminen 2017.

Personalenheten har tidigare varit med i ett arbete att ta fram och initiera ett 6-dagars introduktionsprogram för nyrekryterade socialsekreterare. Introduktionsprogrammet har tagits fram i samverkan med IFO och grannkommunerna Lidköping och Skara. Arbetet med återkommande program fortsätter.

Under året har tre introduktionsdagar genomförts, två på våren och en på hösten. Cirka 100 nyanställda deltog under dessa dagar.

Under hösten uppstod en arbetsbristsituation inom boenden för ensamkommande barn. Tre boenden slogs ihop till ett boende. Cirka 13 medarbetare blev övertaliga och för att skapa tjänster för dessa lades ett anställningsstopp tills dess att övertaligheten var löst. Samtliga medarbetare fick erbjudande om en ny placering.

Chefsutveckling

Årets chefsdagar har genomförts under perioden. Dessa dagar inleddes med en workshop kring det strategiska målet ”Götene kommun är en attraktiv arbetsgivare med ett tydligt ledarskap och stolta medarbetare” kopplat till Medarbetar- och ledningsstrategin. Därefter inleddes temat för de kommande tre åren avseende ledarutvecklingen - ”Chefsens kommunikativa uppdrag”. Utbildningen genomfördes med hjälp av extern konsult. Första dagen fick cheferna en inspirationsföreläsning kring den kommande utbildningen och dag två inleddes den första dagen i tre-dagarsutbildningen med både teori och praktiska övningar. Dag två och tre i utbildningen genomfördes under våren.

Under våren genomfördes två arbetsmiljöutbildningar med samtliga chefer och skyddsombud. Utbildningarna handlade om Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) samt om den nya föreskriften från Arbetsmiljöverket ”Organisatorisk och social arbetsmiljö”. Föreskriften började gälla den 31 mars 2016.

I samband med det stora flyktingmottagandet till Götene kommun genomfördes ett stort antal utbildningar av olika längd till chefer och all personal inom kommunen. Utbildningarna tog upp möten mellan olika religioner och ideologier som ju blir allt vanligare i vårt samhälle. Religionsvetarna höll i utbildningarna och vi fick diskutera vad religion är och kan vara, samt vad som är viktigt att tänka på när man närmar sig religiösa människor med bakgrund utanför Europa.

Under hösten höll personalenheten en föreläsning för chefer som handlade om arbetsrätt och avtal i samband med rekryte-

ring. Vad behöver jag tänka på i samband med upprättandet av ett anställningsavtal? Mer än hälften av cheferna deltog på denna ”drop-in”-föreläsning.

Ledningsgruppen har i samverkan med extern konsult haft två dagar för ledningsgruppens utveckling.

Kommunerna i Västra Skaraborg startade under hösten 2015 ett gemensamt utvecklingsprogram för medarbetare som i framtiden är intresserade av att arbeta som chef/ledare i någon av kommunerna. Programmet omfattade 10-12 dagar under 2015/2016. Götene har 4 platser. Utbildningen lägger grund för ett eventuellt framtida uppdrag som chef och ger medarbetaren såväl teoretiska som praktiska kunskaper. Programmet slutfördes under våren. Utvärderingarna av utbildningen visade att deltagarna var nöjda med sin utbildning.

Friskvård/Hälsoarbete

Under året har olika insatser gjorts för att främja personalens hälsa. Götene kommun arrangerade en bussresa till Våruset i Vänersborg, vilket var ett uppskattat inslag under våren. Cirka 40 kommunanställda åkte med till Våruset för att springa och umgås under trevliga former.

En kurs i mindfulness/yoga har anordnats under året riktad mot chefer som ett stöd i deras vardag. De chefer som tog sig tid att gå kursen var nöjda med utbildningen.

10 stycken ”prova-på-pass” i mindfulness/yoga har anordnats under våren i samarbete med en anläggning med inriktning yoga. Aktiviteten genomfördes i Centrumhuset onsdagar under 5 veckor. Prova-på-passen var förlagda vid två olika tider per gång för att så många som möjligt skulle kunna delta. Passen var uppskattade och välbesökta.

En inspirationsföreläsning har hållits i april. Temat var ”Vill du leva ditt liv – ändra din inställning?” Föreläsaren Lars Classon talade om förändring av negativa beteenden, hur man ska ändra inställningen i livet för att istället fokusera på det positiva. Han lade vikt vid att när man väl ger styrkan att våga lita på sig själv så skapar man framgångar. Det är då de riktiga framstegen uppstår. Hur han gjorde och vad som krävdes berättade han i denna föreläsning där det djupa allvaret blandades med hans komiska erfarenhet. Cirka 100 anställda lyssnade på föreläsningen.

Kommunen har också en anställd massör som personalen kan boka kostnadsfritt utanför arbetstid. Motionsbidraget till våra anställda har även funnits under 2016, men använts av ett mindre antal personer jämfört med 2015.

Företagshälsovård

Under året har ett nytt avtal för företagshälsovård upphandlats. Det nya avtalet gäller från 1 april 2016. I det nya avtalet har den öppna mottagningen tagits bort eftersom den använts så lite. De

fem timmarna per vecka, som tidigare användes till den öppna mottagningen, kommer under kommande avtalsperiod att användas till förebyggande och hälsofrämjande arbete ute i verksamheterna, vilket bedöms vara till större nytta för verksamheterna än den öppna mottagningen.

Timmarna har under året använts till arbetsmiljöutbildning i systematiskt arbetsmiljöarbete samt att chefer därefter fick individuellt stöd i sitt systematiska arbetsmiljöarbete. Tanken var individuellt stöd med individuell uppföljning. Detta ändrades senare till uppföljning i lämpligt sammansatta grupper.

I övrigt har företagshälsovården anlåtits för bland annat stöd-samtal till medarbetare som haft behov, arbetsmiljökartläggningar, arbetsförmågebedömningar och karriärväxling.

Framtiden

Vi måste som arbetsgivare fortsätta arbeta strategiskt för att attrahera arbetskraften vi behöver och samtidigt behålla och utveckla den personal vi har anställt. En föryngring har skett och vår medelålder är nu 44,2 år (44,4 år) och 14,4 % (12,2 %) av de anställda är under 29 år. Ett arbete har inletts för att ta fram en personal- och kompetensförsörjningsplan som visar på ett nuläge och kommande rekryteringsbehov. Planen ska också innehålla aktiviteter i syfte att sätta Götene på kartan för presumtiva medarbetare som idag studerar på högskolor/universitet. På uppdrag av kommuncheferna har ett samarbete inletts mellan kommunerna i Skaraborg i syfte att utveckla en gemensam handlingsplan för kompetensförsörjning i Skaraborg.

Fler måste få arbeta mer om de önskar. Kommunals avtal 2016 innebär att alla arbetsgivare ska med utgångspunkt från verksamhetens behov och resurser ha en plan för hur andelen medarbetare som arbetar heltid ska öka. Målsättningen är att tillsvidareanställning på heltid ska vara det normala vid nyanställning och att redan anställda medarbetare i högre utsträckning ska arbeta heltid. Planen ska finnas på plats senast 2017-12-31 och utgöra en utgångspunkt för det fortsatta arbetet. Om en större andel av de anställda arbetar heltid så behöver inte lika många nya medarbetare rekryteras.

Sjukfrånvaron har under året stabiliserats och arbetet med att minska sjukfrånvaron ska fortsätta. Detta innebär att vi måste arbeta aktivt med såväl långtidssjukskrivna som inflödet av sjukskrivningar. Kan vi få tillbaka fler sjukskrivna i arbete bidrar det till att inte lika många nya medarbetare behöver rekryteras.

Inom löneområdet är de offentliganställdas lönenivåer fortsatt en utmaning att hantera då kommunen får konkurrera om den kvalificerade arbetskraften med såväl de större kommunerna som privata sektorn. Ska vi konkurrera med marknadsmässiga löner inom olika områden, påverkar det lönepolitiken i stort.

Miljöredovisning

Miljöredovisningen sammanställs för att åskådliggöra några viktiga miljöinriktade insatser under verksamhetsåret i Götene kommun. Flera av Götene kommuns verksamhetsinsatser utgår från gällande nationella miljömål och de prioriteringar som fastställts av Länsstyrelsen i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen.

Under våren 2016 inleddes projekt MINA, Miljömål i naturen som handlar om att beskriva 12 av Sveriges miljömål på olika miljömålsplatser i Götene kommun. Besökare på platserna kan få en uppfattning om miljömålets innebörd, målsättning och hur vi kan agera för att uppnå dessa mål. MINA är ett lokalt naturvårdsprojekt (LONA) och drivs med statliga bidrag som medfinansierar.

Under 2016 genomfördes LONA projektet: 25 år av naturvård gör skillnad i samarbete Naturskyddsföreningen Lidköping. Projektet resulterade i boken "Blommade Vallar" som beskriver föreningens arbete med slätter på Österplana hed och vall. Boken sålde nästan slut under år 2016.

Invasiva arter

En invasiv art är en art som introducerats till områden utanför sitt ursprungliga utbredningsområde, som sprider sig av egen kraft, skadar ekosystemet, har negativa effekter på jordbruk och dylikt, åstadkommer ekonomisk skada eller påverkar hälsan negativt hos djur och människor. Liksom tidigare år genomförde kommunen bekämpningsinsatser för att utrota jätteloka på kommunens mark. Under 2016 uppmärksammandes även den invasiva arten parkslide och jätteparkslide.

Energieffektivisering samt Energi- och klimatrådgivning

Under 2016 har det inom energieffektiviseringen varit fortsatta satsningar på skolan i Lundsbrunn där man fått ny belysning i stor del av skolan. Det är nu allt mer LED-belysning i våra fastigheter vilket ger lägre energianvändning, mindre kvicksilver och minskat underhåll. Samma teknik används allt mer också i utomhusbelysning runt våra fastigheter och längs de kommunala gatorna. Under året har också fortsatt satsning på solenergi skett genom en installation för elproduktion på Västerbyskolan.

Energi- och klimatrådgivning Götene kommun erbjuder kostnadsfri energi- och klimatrådgivning till enskilda, föreningar och företag. Under 2016 gjordes riktade insatser för företagsrådgivning.

Projekt Life+ Vänern

LIFE är EU:s program för finansiering av större miljö- och naturvårdsprojekt och ska bidra till genomförandet av EU:s miljö och naturvårdsdirektiv. Projektet LIFE Vänern restaurer igenväxande strandängar, betesmarker och fågelskär runt Vänern. Inom Götene kommun berörs Fågelöarna och Varaskogen. Projektet startade 2015, pågår fram till och med 2018 och drivs av länsstyrelserna i Värmland och Västra Götaland.

Biosfärområde Vänerskärgråden med Kinnekulle

Biosfärområde Vänerskärgråden med Kinnekulle är en ideell förening som på uppdrag av Unesco arbetar för att hitta lokala lösningar på globala utmaningar. Utvecklingen av biosfärområdet sker i samverkan mellan Götene, Lidköping och Mariestads kommuner. Tre viktiga syften med ett biosfärområde är:

- att bevara den biologiska och kulturella mångfalden, samt dess ekosystem och landskap
- att utveckla samhället på ett långsiktigt och hållbart sätt
- att stödja forskning, miljöövervakning och demonstrationsprojekt

Under 2016 har Biosfärområdet haft stort fokus på kunskaps-spridning där företag och organisationer inspirerats att se affärsnyttan med hållbarhets-satsningar. Näringslivet har erbjudits stöd via Biosfärområdets processledare för utveckling av kommunikationsplaner inom pågående hållbarhets-satsningar. De har också uppmuntrats att agera enligt Agenda2030 med FN:s globala mål och vara goda exempel i det modellområde för hållbar utveckling som Unesco har utsett oss att vara.

Under 2016 deltog en forskoleklass i aktiviteter som genomfördes genom Biosfärsutmaningen. För att inspirera till ökat agerande för hållbar utveckling har en föreläsningsserie med olika ämnesområden genomförts där allmänheten har bjudits in. Den genomfördes bland annat på Kinnekulle och Österplana hed under Biosfärdagen den 2 juni där också Biosfärstipendiet delades ut till Naturskyddsföreningen.

För ytterligare genomförda aktiviteter, se Biosfärområdets Verksamhetsberättelse för 2016. www.vanerkulle.se

Götene kommuns politiska plan och program för verksamheten

Kommunala politiska planer och program är styrdokument som är antagna av kommunfullmäktige. Planerna och programmen beskriver vad som ska uppnås under den period planen/programmet gäller, oftast fyra till sex år.

Aktuella planer och program:

Barn- och ungdomsdemokratiplan	2014-2020
Bostadsförsörjningsplan	2013-2020
Biblioteksplan	2016-2020
Drogpolitisk plan	2015-2020
Energi- och klimatplan	2012-2016
Framtidsplanen del I och del II	2009-2020
Fritidsplan	2013--
Fördjupad översiktsplan för Kinnekulle	2014-2030
Grönstrukturplan för tätortsnära skogar och grönytor	2014-2018
Kultur- och biblioteksplan (kulturdel förlängd i avvaktan på ny)	2010--
Näringslivsplan	2010-2015
Plan för funktionshindersområdet	2010-2017
Plan för kommunal borgen	2011--
Plan för pedagogisk omsorg	2014-2018
Plan för stödjande och förebyggande arbete för barn, ungdomar och vuxna	2012-2017
Politiskt program för internationellt arbete	2015-2020
Turismplan	2010-2015
Vindkraftsplan - Fördjupad översiktsplan	2008-2016
Väg- och infrastrukturplan	2010-2015
Äldreomsorgsplan	2010-2017

Ny entré centrumhuset.

Foto: Mikael Lundgren

Götene på den internationella arenan

Götene kommun har under 2016 arbetat fram en handlingsplan till det politiska programmet för internationellt arbete. Handlingsplanen beskriver att varje sektor har ett tydligt uppdrag att vidga horisonter och koppla verksamhetens utvecklingsbehov till en internationell dimension samt att det internationella arbete ska vara en väl integrerad del i kommunens verksamhet.

Nya beviljade internationella projekt 2016

Projektexempel 1:

Medborgarkontoret har beviljats medel för mobilitetsprojektet Intercultural communication for you (2016-2018)

Medborgarkontoret i Götene kommun har beviljats 14 515 euro av Universitets- och högskolerådet för det tvååriga Erasmus+ mobilitetsprojektet Intercultural communication for you (ICU). Projektets fokus är utvecklad medborgarservice i stort och förbättrad service till asylsökande och nyanlända i synnerhet.

Projektets syfte är att utveckla Medborgarkontorets service genom kompetensutveckling i form av erfarenhetsutbyte och jobbskuggning på andra medborgarkontor i Italien och Tyskland. Båda länderna har stor erfarenhet av asylmottagande och tanken är att se hur de jobbar med medborgarservice. I projektet ingår även utbildningsinsatser i interkulturell kommunikation i samarbete med Högskolan i Skövde.

Erasmus+ är EU:s program för främjande av internationellt samarbete och utbyte inom utbildning, ungdomsverksamhet och idrott. Erasmus+ är tänkt att fungera som ett verktyg och en del i arbetet med att möta och hantera de stora utmaningar som Europa står inför i dag och i framtiden att vända den socioekonomiska krisen i EU-länderna; stärka tillväxten och sysselsättningen och främja social jämställdhet och integration. Tre aktiviteter i programmet har särskilt fokus: mobilitet (lärar-, elev- och studentutbyten, kompetensutveckling, fortbildning och erfarenhetsutbyten); projektsamarbete (strategiska partnerskap och utvecklingsprojekt mellan skolor, lärosäten, utbildningsorganisationer med flera); stöd för policyförändring (olika verktyg, metoder och arbetssätt för strategisk utveckling på europeisk policynivå).

Projektexempel 2

Biblioteket har beviljats medel för mobilitetsprojektet LORI - LOve ReadIng.

Biblioteket i Götene kommun har beviljats 2 940 euro av Nordplus för ett tvåårigt Nordplus vuxen mobilitetsprojekt (2016-2018). Projektets syfte är att utveckla och testa nya läsfrämjande metoder och aktiviteter genom kompetensutveckling i form av erfarenhetsutbyte och jobbskuggning på nordisk-baltiska bibliotek i Finland, Litauen och Danmark.

Nordplus - Nordiska ministerrådets program för samarbete och utbyte inom Norden och Baltikum.

Idéverkstad och projektutveckling

För kommuner, städer och regioner som vill vara framgångsrika är internationella kontakter ett allt viktigare redskap. Götene kommuns utmaningar delas med andra i Europa och i övriga världen. Flera kommunala utmaningar och utvecklingsbehov är gemensamma för kommuner, städer, och regioner inom Europeiska Unionen och övriga världen. Genom ett aktivt internationellt arbete kan kommunala verksamheter, företag och föreningar i Götene kommun ta del av erfarenheter och kunskap inom sakområden. Under 2016 fortsatte flera enheter i Götene kommun med sitt projektutvecklingsarbete och partnersök för söka projekt i den nuvarande programperioden 2014-2020.

Framtida samarbetsprojekt med vår Vänort Pasvalys

Framtida samarbetsprojekt planeras också med Götene kommuns vänort i Litauen – Pasvalys för att stärka Götene och Pasvalys vänskapsband.

Internationell samverkan Västra Skaraborgs 6 kommuner

De sex kommunerna i Västra Skaraborg (Essunga, Grästorp, Götene, Lidköping, Skara och Vara) ser positivt på fler formaliserade samarbeten t.ex inom internationella frågor. Syftet är att stärka kommunernas internationella arbete och ge möjlighet till fler gemensamma projektansökningar och projekt. En gemensam handlingsplan har arbetats fram. Ett avtal "EU-Basservice" mellan kommunerna i västra Skaraborg, V6-kommunerna och Potential 12 AB har skrivits med syfte att få stöd med projektutredning och partnersök för kommunens kilda och kommunövergripande.

Redovisning av Götene kommuns strategiska mål

De strategiska målen är politiskt prioriterade mål för mandatperioden. Arbetet med målen redovisas varje år. Här beskriver vi hur de strategiska målen hänger ihop med vår övergripande vision och hur vi redovisar resultatet av vårt målarbete.

Vår vision

Vår vision är Bo i Götene, lev i världen. Den är ett uttryck för vår vilja att skapa goda livsmiljöer, samtidigt som vi vill utveckla samverkan med omvärlden på ett hållbart sätt. Visionen anger färdriktningen för det framtida Götene kommun och bygger på fyra strategiska ben:

- Attraktiva livsmiljöer
- Dynamiskt näringsliv
- Ökad rörlighet
- Ett synligt Götene

De strategiska målen

Visionen har brutits ner i strategiska mål som är politiskt prioriterade under mandatperioden. Till varje strategiskt mål kopplas ett antal indikatorer som beskriver vilket resultat som eftersträvas. Indikatorerna används i uppföljningen av hur väl målen har uppnåtts.

De strategiska målen är:

- Götene kommun är en klimat- och miljömedveten kommun.
- Götene kommun är ett tillgängligt samhälle för alla.
- Götene kommun arbetar för en hållbar tillväxt som gör att människor vill bo och verka här.
- Götene kommun är en attraktiv arbetsgivare med tydligt ledarskap och stolta medarbetare.

- Götene kommun har ett socioekonomiskt perspektiv som främjar barns och unga vuxnas hälsa och det friska åldrandet.
- Götene kommuns medborgare har inflytande och delaktighet och får ett bemötande av högsta klass.
- Götene kommun stödjer en god folkhälsoutveckling och förbättrad livskvalitet för kommunens invånare genom förebyggande och hälsofrämjande insatser i samverkan.

Har vi uppnått målen?

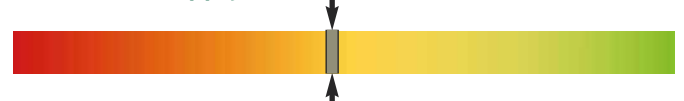
Varje strategiskt mål redovisas var för sig. Där beskriver vi vilka indikatorer som är kopplade till målet, vad vi har gjort under året för att nå målet och vilka resultat vi faktiskt har uppnått. Med hjälp av en målskala visar vi hur långt vi har nått i arbetet med målet utifrån det arbete som har genomförts under året. Vi avslutar varje redovisning med att titta framåt för att se vad vi måste fortsätta arbeta med för att nå hela vägen fram.

Målskalan är en flytande skala där färg indikerar hur långt vi har nått i arbetet med att nå målet:

- **Rött** – vi har inte gjort något för att nå målet
- **Orange** – vi har en bra bit kvar tills vi når målet
- **Gult** – vi är på god väg att nå målet
- **Grönt** – vi har nått målet

Med hjälp av en markör på skalan indikerar vi vår sammantagna bedömning av hur långt vi har kommit i arbetet med att nå det strategiska målet.

Skala för måluppfyllelse:

Strategiskt mål: Götene kommun är en klimat- och miljömedveten kommun.

Målet är en tydlig markering om vilken riktning kommunens klimat- och miljöarbete måste ta.

Måluppfyllelse

Målets indikatorer

- Götene arbetar för en giftfri vardag utifrån den nationella handlingsplanen.
- Götene kommun arbetar med att minska kommunens miljöpåverkan utifrån de svenska miljömålen som gäller för kommunen.
- Götene kommun har en aktuell klimatanpassningsbeskrivning som inryms i antagen risk- och sårbarhetsstrategi.

Aktiviteter och resultat för att nå målet

- Förskolan arbetar med projektet "Giftfri förskola".
- Under året inleddes arbetet i projekt MINA-Miljömål. Projektet har som syfte att konkretisera 12 av de 16 nationella miljömålen. Detta sker ute på olika platser i kommunen.

- Kommunen deltog i länsstyrelsens uppföljning av de svenska miljömålen och arbetet runt dessa på lokal nivå.
- 48 procent av sektor omsorgs fordon är miljöklassade.
- Inom Biosfärområdet Vänerskärgrården med Kinnekulle har kommunen arbetat aktivt med utvecklingen av föreningen tillsammans med övriga aktörer.
- Ett utkast till klimatanpassningsbeskrivning för risk- och sårbarhetsanalysen är framtagen.
- Fortsatt energieffektivisering av kommunens fastigheter pågår.

Vi har en bit kvar tills vi når målet

Indikatorerna är både detaljerade men även mycket breda. Indikatorn om att kommunens miljöpåverkan ska minska upplever vi som att mycket arbete återstår. Målet om helhet bedöms därför som gultröd.

Fortsatt arbete kommande år

Kommunen behöver intensifiera sitt miljöarbete, och använda de offentliga resurserna för att vara en förebild. Under 2017 kommer arbetet med en ny miljö-, klimat- och energiplan att ta form.

Ljungsbackensskolan.

Foto: Daniel Ström

Strategiskt mål: Götene kommun är ett tillgängligt samhälle för alla.

Målet är en strävan att skapa ett tillgängligt samhälle för alla. Målets indikatorer syftar både till den fysiska miljön men även tillgänglighet till information.

Måluppfyllelse

Målets indikatorer

- Kommunen arbetar aktivt med tillgänglighet i offentlig miljö och inom kultur- och friluftsliv.
- Kommunens information genom hemsida och sociala medier används, upplevs lätt att hitta och upplevs värdefull.
- Tillgänglighetsdatabasens information används och upplevs värdefull.

Aktiviteter och resultat för att nå målet

- Ett nytt reglemente har införts för Tillgänglighetsrådet.
- Medel för enklare åtgärder för att skapa fysisk tillgänglighet finns avsatta i budget.
- Badplatsen i Källby har tillgänglighetsanpassats.
- Centrumhusets norra entré har tillgänglighetsanpassats.
- Kommunens webbinformation får i mätning index 80 procent jämfört medelvärde för övriga kommuner 76 procent.
- Under året var det 323 000 besök på kommunens hemsida (295 000 föregående år).
- Vi har 1 500 personer som följer kommunens Facebook (1000 föregående år).

Vi har nästan nått målet

Bedömningen är att för de enskilda indikatorerna är målet nått, förutom för Tillgänglighetsdatabasen där arbetet har legat nere under året. Målet ”Götene är ett tillgängligt samhälle för alla” som helhet är ett mål som man alltid måste arbeta vidare med. Målet som helhet bedöms gröngult.

Fortsatt arbete kommande år

Arbetet med att öka tillgängligheten måste ses som ett långsiktigt arbete, där vi behöver fokusera ännu mer.

Strategiskt mål: Götene kommun arbetar för en hållbar tillväxt som gör att människor vill bo och verka här.

Målet innebär en långsiktig strävan för att skapa förutsättningar för människor att bo, besöka och verka i Götene kommun. Detta måste vi göra utifrån en hållbarhetstanke som utgår från vårt samhälles förutsättningar.

Måluppfyllelse

Målets indikatorer

- Medborgarna är nöjda med Götene kommun som en plats att bo och leva på.
- Medborgarna är mycket nöjda med kommunens verksamheter.
- Näringslivsklimatet i kommunen är i toppklass – näringslivet har stort förtroende för kommunens planering, service och myndighetsutövning.
- Positiv utveckling avseende arbetstillfällena i kommunen.

Aktiviteter och resultat för att nå målet

- Nöjd-Region-Index (NRI) är 55 som är precis på gränsen till nöjd. (år 2014 NRI 54).
- Nöjd-Medborgar-Index (NMI) är 55 och ligger på gränsen till nöjd. (år 2014 NMI 47).
- 94 procent av brukarna är nöjda med sin hemtjänst (90 procent föregående år) Riksgenomsnittet är 89 procent nöjda.
- 88 procent av de boende är nöjda med sitt äldreboende (89 procent föregående år) Riksgenomsnittet är 83 procent nöjda.
- Nöjd-Barnomsorgs-Index (NBI) är 79, (år 2013 NBI 76)
- Näringslivsranking plats 63 av Sveriges 290 kommuner (år 2015 plats 76)
- 4,9 nya företag/1000 innevånare, medelvärde övriga kommuner 5,4
- Andel förvärvsarbetande är 82 procent, övriga kommuner 79 procent.
- Antal förvärvsarbetande i kommunen 5 973 år 2015 (år 2014, 5 830 personer)

Vi har nästan nått målet

De indikatorer som ingår i målet har alla en positiv utveckling. Målet som helhet bedöms gröngult på vår skala.

Fortsatt arbete kommande år

Vi kommer att arbeta vidare för att öka nöjdhetsgraden hos våra medborgare. Det behövs att vi fortsätter det ihärdiga arbetet tillsammans med näringslivet för att hålla i och förbättra vårt näringslivsklimat.

Strategiskt mål: Götene kommun är en attraktiv arbetsgivare med ett tydligt ledarskap och stolta medarbetare.

Målet att Götene ska vara en attraktiv arbetsgivare är viktigt för vår framtida utveckling. Genom att attrahera kvalificerad arbetskraft säkerställer kommunen att vi kan leverera kvalitativa tjänster till de som bor, verkar och besöker Götene kommun.

Måluppfyllelse

Målets indikatorer

- Medarbetare är nöjda med kommunen som arbetsgivare.
- Medarbetarna upplever ett bra samarbete på arbetsplatsen.
- Medarbetare upplever ett tydligt ledarskap.
- Kommunen arbetar med åtgärder för en minskad sjukfrånvaro.

Aktiviteter och resultat för att nå målet

- Nöjd-Medarbetar-Index NMI, är 71, (år 2014 NMI 77).
- Medelvärde för måttet ”Samarbete på arbetsplatsen” är 3,37 (år 2014 medelvärde 3,35). Skalan för detta mått är 1 – 4.
- Medelvärde för måttet ”Ledning” är 3,15 (år 2014 medelvärde 3,15).
- Sjukfrånvaron är 7,6 procent (föregående år 7,6 procent).

Vi har nästan nått målet

Detta är ett mål som vi hela tiden måste sträva efter. Bedömningen är att måluppfyllelsen är gulgrön.

Fortsatt arbete kommande år

Arbetet med att utveckla kommunens attraktivitet som arbetsgivare pågår ständigt. En särskild utmaning är minska sjukskrivningstalen. Kommunen har i budget satsat på att stärka personalenhetens rehabiliteringsarbete. Vi hoppas att detta ska ge effekt i framtiden med tydligt minskade sjuktal.

Strategiskt mål: Götene kommun har ett socioekonomiskt perspektiv som främjar barns och unga vuxnas hälsa och det friska åldrandet.

Målet är en strävan att ha ett socioekonomiskt perspektiv i kommunens verksamhet.

Måluppfyllelse

Målets indikatorer

- Kommunen arbetar med tidiga och förebyggande insatser inom skola, förskola och omsorg.
- Eleverna har en positiv syn på skolan och undervisningen. De upplever trygghet, stöd av lärarna och de vet hur det går i skolarbetet.
- Kommunen medverkar i ett aktivt arbete för unga vuxnas arbete och sysselsättning.
- Kommunen stödjer det friska åldrandet genom aktiviteter som stärker hälsa och social gemenskap.

Aktiviteter och resultat för att nå målet

- Barn- och elevhälsan arbetar med främjande och förebyggande aktiviteter.
- Barnhälsoteam finns inom förskolan.
- Elevhälsoteam finns inom grundskolan.
- Samarbete med Friends för att motverka mobbing och kränkningar inom våra förskolor och skolor.
- Äldreomsorgen arbetar med förebyggande hembesök.
- Ca 30 000 besök på träffpunkterna (ca 20 000 föregående år).
- 73 procent är nöjda med de aktiviteter som erbjuds på äldreboendet, (föregående år 71 procent). Riket 63 procent nöjda.
- Trygghetsindex årskurs 9 är 8,2 (riket 7,9)
- Trygghetsindex årskurs 5 är 8,3 (riket 8,5)
- Bland deltagarna i projektet DUA sjönk arbetslösheten med 13 procentenheter under 2016.
- Arbetslösheten för 16 – 24 årsgruppen är 5 procent för 2016 (föregående år 7,8 procent). Alla kommuner 7,2 procent

Vi har nästan nått målet

Indikatorerna för målet har en positiv utveckling. Målet ”socioekonomiskt perspektiv” bedöms gulgrönt. Det ingår som en naturlig del i kommunens olika verksamheters uppdrag.

Fortsatt arbete kommande år

Ett ”socioekonomiskt perspektiv” är ett förhållningssätt inom kommunens verksamheter, som kan sägas vara grunden vi står på.

Strategiskt mål: Götene kommuns medborgare har inflytande och delaktighet och får ett bemötande av högsta klass.

Inflytande, delaktighet och bemötande är centrala begrepp för Götene kommuns verksamheter. De är grunden för vår värdegrund "För-dig-perspektivet".

Måluppfyllelse

Målets indikatorer

- Medborgarna är nöjda med dialog, inflytande och delaktighet.
- Medborgarna är mycket nöjda med bemötande.
- Svar på medborgarförslag, påverkansförslag, felanmälningar, mail, telefonförfrågningar och motsvarande handläggs utifrån de rutiner och tidsgränser som är fastställda och i dialog med den som kontaktat kommunen.

Aktiviteter och resultat för att nå målet

- Nöjd Inflytande Index (NII) är 37 detta klassas som "inte godkänt". (år 2014 NII 34).
- Andelen medborgare som anser att kommunen möjliggör för dem att delta i kommunens utveckling är 63 procent (år 2014, 41 procent) jämfört med medel för övriga kommuner 56 procent.

- Bemötandeindex är 60, (år 2014 bemötandeindex 55) det är högre än genomsnittet (57) för deltagande kommuner.
- 99 procent av de som kontaktar kommunen upplever ett gott bemötande (90 procent år 2013).
- Inom äldreboende är 96 procent nöjda med personalens bemötande, (96 procent föregående år) rikssnittet är 94 procent.
- Inom hemtjänsten är 99 procent av brukarna nöjda med personalens bemötande, (99 procent föregående år) rikssnitt 97 procent.
- I årskurs 9 är index för "I min skola respekterar elever och lärare varandra" 6,2, jämfört med rikets 6,0.
- I årskurs 5 är indexet "I min skola respekterar vi varandra" 6,6, jämfört med rikets 7,6.
- 29 medborgarförslag lämnades in 2016.
- Kommunstyrelsen besvarade 27 medborgarförslag under 2016 (år 2015 besvarades 16).

Vi har nästan nått målet

De indikatorer som ingår i målet pekar mot en positiv utveckling. Det finns områden som behöver förbättras. Överlag bedöms måluppfyllelsen gröngul.

Fortsatt arbete kommande år

Bemötandet är mycket viktigt, det är något vi arbetar med hela tiden på våra olika arbetsplatser. Det är en viktig målsättning att alltid ha ett bra bemötande. Ett fortsatt arbete när det gäller utvecklandet av medborgarnas inflytande och delaktighet är en grundstomme i vår värdegrund "För-dig-perspektivet".

Icu projekt.

Strategiskt mål: Götene kommun stödjer en god folkhälsoutveckling och förbättrad livskvalitet för kommunens invånare genom förebyggande och hälsofrämjande insatser i samverkan.

MMålet är en strävan att i samverkan med andra skapa en positiv utveckling av folkhälsan.

Måluppfyllelse

Målets indikatorer

- Förbättrade sjukpenningtal bland kommunens invånare.
- Kommunen har en aktiv samverkan med hälso- och sjukvård, tandvård, polis, arbetsförmedling med flera, samhällsorgan och med kyrkliga organisationer studieförbund, föreningar och näringsliv.

Aktiviteter och resultat för att nå målet

- Sjukpenningtalet bland kommunens invånare är 14,4 dagar (föregående år 13,8 dagar). Snittet för övriga kommuner är 11,7 dagar.
- I kommunens folkhälsoråd sker kontinuerlig samverkan med polis, folktandvård, vården med flera.
- Drogförebyggande arbete sker i samverkan med polis, socialtjänst, elevhälsa och fritidspersonal.
- Samverkansöverenskommelse och medborgarlöfte har processats med kommunen invånare, polis och den kommunala organisationen. Avtalet skrevs under i slutet av 2016.
- Satsning på mötesplatser där olika generationer kan mötas. Till exempel Nostalgikväll på Äldrecenter i samverkan med studieförbund och föreningar.

Vi har nästan nått målet

Utvecklingen av folkhälsan är inte den bästa om vi bara ser till sjukpenningtalet som har ökat. Däremot pågår det ett intensivt utvecklingsarbete i samverkan med olika aktörer som finns beskrivna i målet indikatorer för att stödja folkhälsan på olika vis. Bedömningen är därför att måluppfyllelsen som helhet är gulgrön.

Fortsatt arbete kommande år

Utvecklingsarbetet måste fortsätta med oförminskad styrka, för att på lång sikt påverka sjukpenningtalet bland kommunens befolkning.

Barn vid miljöstationen vid Arlas våtmark.

Foto: Mikael Lundgren.

Förklaringar till olika undersökningar, granskningar och rapporter som hänvisas till i uppföljningen.

Kommunen deltar i ett flertal olika undersökning och mätningar. Nedan förklaras de olika mätningarnas innehåll med mera.

Förklaringar:

- **SCB:s** (Statistiska centralbyrån) medborgarundersökning får kommunens invånare tycka till om sin kommun och dess verksamheter. Den genomförs vartannat år.
- **NRI**, Nöjd-Region-Index, skala 1-100, ju högre indexvärdet är desto nöjdare är medborgarna med kommunen som en plats att bo och leva på.
- **NKI**, Nöjd-Medborgar-Index, skala 1-100, ju högre indexvärdet är desto nöjdare är medborgarna med kommunens olika verksamheter.
- **NI**, Nöjd-Inflytande-Index, skala 1-100, ju högre indexvärdet är desto nöjdare är medborgarna med inflytande på kommunala beslut och verksamheter.
- **KKiK**, Kommunens Kvalitet i Korhet, består av ett antal viktiga kunskapsområden och mått som beskriver kommunens kvalitet och effektivitet. Undersökningen görs varje år.
- **Webbgranskning**, Sveriges kommuner och landsting (SKL) "Information till alla". En undersökning av informationen som finns på webben utifrån ett medborgarperspektiv. Granskningen görs varje år.
- **SCB:s** nationella brukarundersökning "Så tycker de äldre om äldreomsorgen". En rikstäckande undersökning av äldres uppfattning om kvaliteten i hemtjänst och särskilt boende. Undersökningen görs varje år.
- **SKOP**, Skolundersökning sammanfattar föräldrarnas betyg på Götenes barnomsorg och skola. Undersökningen görs vartannat år.
- **NBI** Nöjd-Barnomsorgs-Index, skala 1-100, 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg.
- **Skolinspektionen**, skolenkät som riktar sig till elever i grundskolans årskurs 5 och 9. Skolinspektionen granskar all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar och regler som finns. Granskningen görs vart tredje år.

- **ÖJ**, Öppna Jämförelser, information om kvalitet, resultat och kostnader inom vissa verksamhetsområden som kan jämföras med alla Sveriges kommuner. Rapporten görs varje år.
- **RAMS**, Register arbetsmarknadsstatistik som visar sysselsättning, pendling och personal- och näringsstruktur.
- **Netigate**, Kommunens medarbetarundersökning. Undersökningen görs vartannat år.

TA REDA PÅ MER!

På www.gotene.se kan du läsa verksamheternas kvalitetsredovisningar, kvalitetsmätningar och en mer detaljerad uppföljning av kommunens strategiska mål och mycket mer.

God ekonomisk hushållning

Finansiella mål

Kommunfullmäktige i Götene antog 2013-09-23 följande mål för god ekonomisk hushållning. Resultatet ska vara så högt att:

- Värdet för kommunens egna kapital säkerställs.** För att säkerställa värdet på kommunens egna kapital behöver resultatet minst motsvara inflationen för året. 2016 är konsumentprisindex 1,7 procent, vilket innebär att kommunens egna kapital behöver öka med 5,4 mnkr i år för att värdet ska säkerställas.
- Verkliga pensionskostnader täcks.** För att täcka verkliga pensionskostnader behöver resultatet vara minst lika stort som den genomsnittliga förändringen av ansvarsförbindelsen under de senaste fem åren. År 2016 minskade ansvarsförbindelsen med 21,8 mnkr. Tillsammans med tidigare års förändringar (-4,1 mnkr, -13,1 mnkr, +18,9 mnkr och +0,9 mnkr) innebär det ett resultatkrav på -3,8 mnkr för att täcka verklig pensionskostnad.
- Självfinansiering av investeringar uppnås.** Självfinansiering av investeringar uppnås när årets resultat tillsammans med årets avskrivningar är högre än årets investeringar. Självfinansiering räknas, när det gäller god ekonomisk hushållning, för en period på fyra år. Eftersom årets investeringar är 37,8 mnkr behövs ett resultat på 66,0 mnkr för att uppnå självfinansiering för åren 2013-2016.

Tabell: God ekonomisk hushållning

(mkr)	2016
Resultatkrav för att säkerställa eget kapital	5,4
Resultatkrav för att täcka verklig pensionskostnad	- 3,8
Självfinansiering investeringar	
Årets avskrivningar 2013-2015	47,6
Avskrivningar 2016	18,1
Årets investeringar 2013-2015	124,6
Investeringar 2016	37,8
Årets resultat 2013-2015	30,7
Resultatkrav 2016 för att uppnå självfinansiering	66,0
Resultatkrav för god ekonomisk hushållning	67,5
Redovisat resultat	20,5

För att uppnå god ekonomisk hushållning år 2016 behöver resultatet vara minst 67,5 mnkr och eftersom resultatet är 20,5 mnkr har Götene kommun inte uppnått god ekonomisk hushållning för 2016.

Förutom resultatkrav för god ekonomisk hushållning har kommunen två övriga finansiella mål. Det ena är att utdebiteringen ska hållas oförändrad och det andra är att soliditeten inklusive pensionsförpliktelser ska vara positiv och förbättras. Skattesatsen var oförändrad 2016 och soliditeten var 14,4 % vilket är en ökning med 6,9 procentenheter jämfört med 2015. Därmed är båda målen uppfyllda 2016.

Invigning av Naturreservat Mariedalsån 5 maj 2016. Henrik Roos, Länsstyrelsen och Ivar Virgin.

Foto: Mikael Lundgren

Finansiell analys av kommunen

Kommunens finansiella utveckling och ställning analyseras med hjälp av flera olika nyckeltal. Dessa har till uppgift att med hänsyn till de fyra perspektiven – Resultat, Kapacitet, Risk och Kontroll – identifiera finansiella problem och därigenom ytterligare klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning som föreskrivs i kommunallagen.

Resultat

Utifrån detta perspektiv klarläggs årets resultat och dess orsaker. Vilken balans har kommunen haft över sina intäkter och kostnader under året och de senaste två åren? Obalans, det vill säga att kostnaderna överstiger intäkterna, är varningssignaler. Investeringar samt deras utveckling och finansiering diskuteras också inom detta område.

Skatte- och nettokostnadsutveckling

(Förändring i %)	2016	2015	2014
Skatteintäktsutveckling	5,2	3,1	3,4
Nettokostnadsutveckling	4,0	1,5	5,8

Se diagram: Nettokostnadsutveckling samt skatte- och statsbidragsutveckling

Kommunens skatteintäkter inklusive kommunal ekonomisk utjämning ökade med 5,2 procent under 2016. Jämfört med 2015 var det en förbättring med 2,1 procentenheter. Under 2016 har skatteintäkterna ökat med 17,1 mnkr medan övriga skatte- och statsbidrag ökat med 17,5 mnkr. En av orsakerna till ökningen på skatteintäktsutvecklingen är de integrationsmedlen som kom 2015, på grund av den då rådande flyktingsituationen.

Nettokostnadsutvecklingen har under 2016 ökat med 2,5 procentenheter till 4,0 procent. Förklaringen är främst de kostnader som uppkommit på grund av flyktingtillströmningen. Personalkostnaderna har fortsatt att öka under året till följd av flyktingsituationen som har krävt utökade verksamheter.

Skatteintäkterna har under 2016 ökat mer än nettokostnaderna vilket är positivt och en förutsättning för en långsiktigt hållbar ekonomi.

Nettokostnadsandel

Löpande kostnader i procent av skatteintäkter och statsbidrag

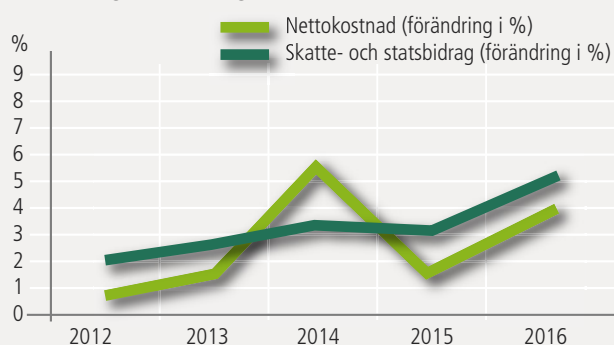
I nettokostnadsandel ingår inte finansnetto.

(%)	2016	2015	2014
Verksamhetens andel	94,6	93,9	97,5
Avskrivningarnas andel	2,6	2,0	2,5
Nettokostnadsandel före nedskrivning	97,2	95,9	100,0
Nedskrivningarnas andel	0,1	2,0	0,0
Nettokostnadsandel efter nedskrivning	97,3	97,9	100,0

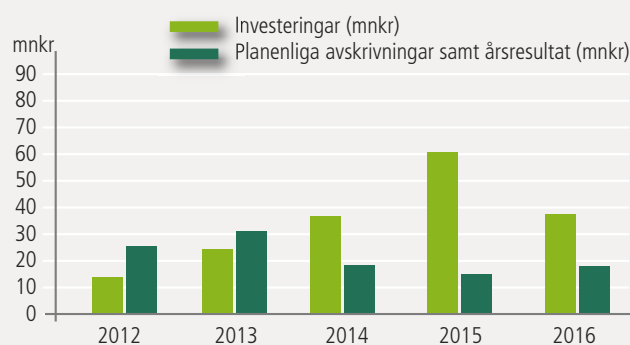
För att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är det avgörande att kostnaderna inte överstiger intäkterna. Ett mått på denna balans är nettokostnadsandelen som innebär att samtliga löpande kostnader relateras till kommunens skatteintäkter inklusive kommunal ekonomisk utjämning. Redovisas en nettokostnadsandel under 100 procent har kommunen en positiv balans mellan löpande kostnader och intäkter. Måttet bör i normalfallet inte överstiga 98 procent, eftersom då klarar de flesta kommuner av att över en längre tidsperiod finansiera sina reinvesteringar och nödvändiga nyinvesteringar.

När Götene kommuns nettokostnadsandel före nedskrivning analyseras, framgår det att nettot av verksamhetens intäkter och kostnader tog i anspråk 97,2 procent av skatteintäkterna vilket är 1,3 procentenheter sämre jämfört med 2015. Nedskrivning av Pellagården och ett fartgupp på 0,7 mnkr försämrar nettokostnadsandelen med 0,1 procentenheter men nettokostnadsandelen håller sig ändå inom en rimlig nivå.

Nettokostnadsutveckling samt skatte- och statsbidragsutveckling

Nettoinvesteringar (mnkr)

Årets investeringar

	2016	2015	2014
Nettoinvesteringar (mnkr)*	37,8	61,8	37,1
Nettoinvesteringar / nettokostnader (%)	5,6	9,6	5,7
Investeringar / avskrivningar (%)	209,0	380,3	234,5

* *Investeringskostnader minus investeringsbidrag*
 Se diagram: nettoinvesteringar (mnkr).

Götene kommuns samlade investeringsvolym uppgick under 2016 till 37,8 mnkr, vilket är 36,5 % av de budgeterade investeringsmedlen om 103,6 mnkr.

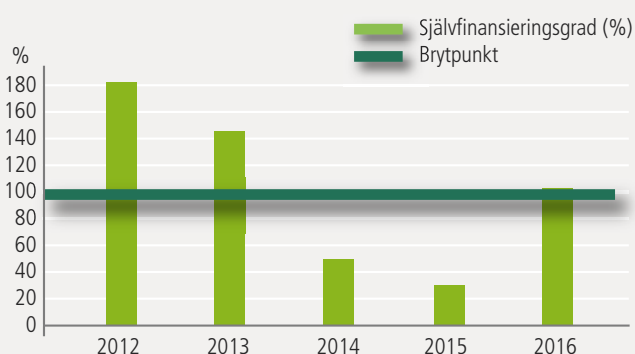
I förhållande till kommunens nettokostnader investerade kommunen 5,6 procent under 2016, vilket är 4,0 procentenheter lägre jämfört med 2015.

Under 2016 uppgick investeringarna till 209,0 procent av avskrivningskostnaderna, dvs. investeringarna har varit drygt två gånger så stora som avskrivningarna.

Investeringar

(mnkr)	Budget	Utfall	Avvikelse
Infrastruktur	10,9	2,4	8,5
Bostadsförsörjning	4,5	0,3	4,3
Markförvärv	1,6	1,2	0,4
Entremiljö Centrumhus	2,4	2,2	0,2
Hällekis Skola	12,0	1,5	10,5
Källby Förskola	8,4	0,2	8,2
Centralköket	21,3	19,2	2,1
Gata-Park	2,4	2,0	0,4
Komp. och takkomp. fastighet	9,4	7,6	1,8
Övriga projekt	30,6	1,2	29,4
Totalt investeringar	103,6	37,8	65,7

Självfinansieringsgrad (%)

- Entremiljö Centrumhus är genomförd och där stort fokus legat på tillgänglighet.
- Mark. Markbytesaffär har skett i Källby.
- Infrastruktur GC-väg utmed Sjøråsvägen är färdigställd. Projektet med att förbättra markavvattning är i sydöstra Götene klart. Underhållsåtgärder i bredbandsnätet behövs ständigt.
- Bostadsförsörjning Nya tomter på Badvägen kommer att göras klara 2017. Tomtförsäljning och husbyggnation pågår i Nordskog 3a. Vissa kringarbeten har gjorts under året och ytterligare några återstår till kommande år. Etapp 3b och c kommer att projekteras under 2017. Nytt exploateringsområde i västra Källby är sålt och byggnation av gata sker på exploatörens bekostnad.
- Hällekis Skola Kostnader för Hällekis skola är för projektering. Ombyggnationen startas januari 2017 och slutförs under året.
- Centralköket Ombyggnad av centralköket är klart december 2016. Det tillkommer kostnader 2017 i form av ändrings- och tilläggskostnader som kvarstår
- Gata Park Avser bland annat upprustning av badet i Källby, utbyte av gatubelysning till LED, cykelställ vid Pressbyrån, flytt av elcentraler samt iordningställande av bro vid Liljestenskolan.
- Komponenter fastighet Större åtgärder som gjorts och är klara 2016, är bland annat renovering ytskikt Centrumhuset, ventilation Liljestenskolan, styråtgärder VVS på Källby Gård samt belysning och utemiljö skolor och förskolor.

Investeringar över tiden

(%)	Utfall 2016	Total kostnad	Total budget	Klart
Brandstationen	1,2	1,3	5,0	2017
Nordskog 3A	0,3	5,9	9,8	2019
Hällekis skola	1,5	1,7	27,0	2018
Källby förskola	0,2	0,2	40,0	2019
Centralkök	19,2	20,8	23,0	2017

Självfinansieringsgrad av investeringarna

Andel internt tillförda medel som finansierar investeringarna:

	2016	2015	2014
Självfinansieringsgrad	102,0	46,2	49,8

Se diagram: nettoinvesteringar (mnkr).

När den löpande driften har finansierats bör det helst återstå tillräckligt stor andel av skatteintäkterna för att större delen av investeringarna ska kunna finansieras med egna medel. Detta benämns självfinansieringsgrad av investeringarna och 100 procent innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som är genomförda under året. Sker detta, kommer kommunen att stärka sitt finansiella handlingsutrymme

Den investeringsvolym, som kan finansieras med egna medel, uppgick under 2016 till 38,6 mnkr, (20,5 mnkr i resultat och 18,1 i avskrivningar). Investeringsvolymen uppgick till 37,8 mnkr för 2016, vilket innebär att hela investeringen kunde finansieras med egna medel.

Det är viktigt att kapitalkostnaderna hålls nere och inte tillåts ta en allt större andel av de tillgängliga resurserna i anspråk och därmed tränga undan annan verksamhet. Stora investeringsvolymerna ökar sårbarheten i kommunens ekonomi. Vid en höjning av investeringsnivån krävs även ett förbättrat resultat för att klara den framtida ekonomin.

Årets resultat

	2016	2015	2014
Årets resultat, (mnkr)	20,5	12,3	2,7
% av skatteintäkter och statsbidrag	2,9	1,9	0,4
% av verksamhetens kostnader	2,3	1,6	0,3

Kommunens resultat uppgick år 2016 till 20,5 mnkr vilket är en ökning med 8,2 mnkr jämfört med 2015.

Bidragen har också ökat, främst från Migrationsverket. Den rådande flyktingsituationen som varit under 2016 har medfört både ökade bidrag och kostnader.

Årets resultat relaterat till verksamhetens bruttokostnader bör ligga runt 2 procent över en längre tidsperiod. Då klarar de flesta kommuner av att finansiera en normal kommunal investeringsvolym med löpande skatteintäkter. Det kommer i sin tur att innebära att kommunen stärker sitt finansiella handlingsutrymme. 2016 års mått på 2,3 procent gör att kommunen når upp till det önskade målet.

Balanskravet (mnkr), enligt KRL 4:4

	2016	2015	2014
Årets resultat	20,5	12,3	2,7
Realisationsvinst	-0,6		-1,3
Realisationsförlust			0,1
Omstruktureringskostnad			
Nedskrivning		13,5	
Resultat efter balanskravsjustering	19,9	25,8	1,5

Till resultatet på 20,5 mnkr har en eliminering av realisationsvinst på 0,6 mnkr gjorts. Nedskrivningen är omstruktureringskostnader ska betraktas som synnerliga skäl, d.v.s. resultatet av nedskrivningen behöver inte återställas under de tre närmaste åren. Resultatet efter denna balanskravsjustering blir 19,9 mnkr och innebär att det lagstadgade balanskravet klaras.

Avsättning till RUR

Lagen anger endast minimikrav för avsättning till respektive disponering av RUR (Resultatutjämningsreserv). Kommunens riktlinjer om avsättning ska kopplas till kommunens resultatmål och ekonomiska ställning. Det innebär att god ekonomisk hushållning ligger som grund för avsättning/disponering av RUR

För att avsättning till RUR ska kunna ske måste först kriterierna för god ekonomisk hushållning vara uppfyllda. Därefter kontrolleras att även balanskravsresultatet enligt lagstiftningen tillåter en avsättning.

God ekonomisk hushållning

	2016
Eget kapital 2016	317,0
Inflation 2016	1,7 %
Resultat för att säkerställa eget kapital	5,4
Resultatkrav för att täcka verklig pensionskostnad	-3,8
Investeringar 2013-2016	162,4
Avskrivningar 2013-2016	65,7
Resultat 2013-2015	30,7
Resultat 2016 för att uppnå självfinansiering	66,0
Resultatkrav för god ekonomisk hushållning	67,5

För att uppnå god ekonomisk hushållning 2016 krävs ett resultat på 67,5 mnkr.

Resultatkrav för avsättning till RUR enligt lag

	2016	2015	2014
Soliditet	14,4	7,5	4,3
Skatter o statsbidrag	700,2	665,6	645,3
Resultatkrav för avsättning till RUR enligt lag	7,0	6,7	6,5

Resultat för avsättning till RUR enligt lag är att resultatet ska överstiga 2 procent av skatter och statsbidrag om kommunen har negativ soliditet inklusive hela pensionsskulden. För kommuner med positiv soliditet gäller att resultatet ska överstiga 1 procent av skatter och statsbidrag. Götene kommun har positiv soliditet så därför blir resultatkravet för avsättning till RUR en procent av 700,2 mnkr vilket ger 7,0 mnkr.

Avsättning till RUR

	2016
Resultatkrav för god ekonomisk hushållning	67,5
Resultatkrav enligt lag	7,0
Årets resultat	20,5
Årets resultat efter balanskravsjustering	19,9
Möjlig avsättning till RUR	0

Ingen avsättning till RUR är möjlig för 2016.

Kapacitet

Det andra perspektivet benämns kapacitet eller långsiktig betalningsberedskap. Här redovisas vilken finansiell motståndskraft kommunen har på lång sikt. Ju starkare kapacitet, desto mindre känslig är kommunen inför de alltid återkommande lågkonjunkturerna.

Soliditet

	2016	2015	2014
Soliditet exklusive ansvarsförbindelsen	60,3	62,3	60,1
Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt (ansvarsförbindelsen)	14,4	7,5	4,3

Se stapeldiagram: Soliditet.

Soliditet är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som finansierats med eget kapital. Ju högre soliditet, desto mindre skuldsättning har kommunen.

Kommunens soliditet, exklusive ansvarsförbindelserna, uppgick 2016 till 60,3 procent. Vilket är en försämring jämfört med 2015 med 2,0 procentenheter. Orsaken till försämringen är att årets resultat enbart täcker 40,5 procent av ökningen av tillgångar.

Det vanligaste soliditetsmättet, vid jämförelse mellan kommuner, är att inkludera kommunens pensionsförpliktelser som ligger inom linjen (ansvarsförbindelsen). Ansvarsförbindelsen har under året minskat med 21,8 mnkr jämfört med 2015, vilket resulterar i att kommunen förbättrar sin soliditet med 6,9 procentenheter till 14,4 procent under 2016. Det är en bra förbättring, men för kommunens långsiktiga stabilitet och utveckling är det önskvärt att soliditeten stärks ytterligare.

Långfristiga skulder

	2016	2015	2014
Långfristiga skulder	12,9	6,5	13,2

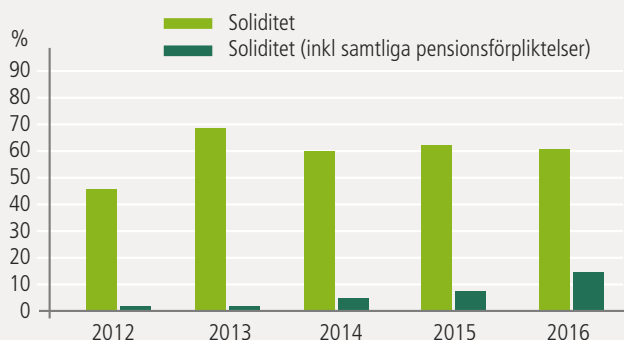
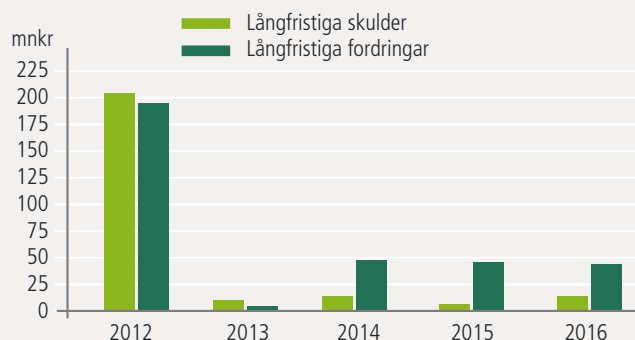
Se diagram: Långfristiga skulder och Långfristiga fordringar.

Kommunen har inga lån 2016. De långfristiga skulder som finns är gatukostnadsersättning och investeringsinkomster som intäktsförs efter investerings livslängd.

Kommunalskatt

En viktig del av bedömningen av en kommuns finansiella kapacitet är vilken möjlighet kommunen har att påverka sina inkomstkällor. En redan hög kommunalskatt ger till exempel ett mindre utrymme att öka skatteintäkterna genom att höja skatten.

Skattesatsen för Götene kommun på 21,77 procent är något högre än snittet för kommuner i Västra Götalandsregionen som är 21,27 procent. Vid jämförelse av den totala skattesatsen på 33,25 procent för invånarna i Götene kommun är denna högre än för snittet i riket på totalt 32,10 procent.

Soliditet (%)**Långfristiga skulder och långfristiga fordringar (mnkr)**

Risk

Det tredje perspektivet risk avser hur kommunen är exponerad finansiellt. En god ekonomisk hushållning innebär att kommunen i kort och medellångt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. Här inkluderas även kommunens samlade pensionsskuld.

Likviditet ur riskperspektiv

	2016	2015	2014
Likvida medel (mnkr)	39,4	39,6	89,9
Kassalikviditet*) (%)	85,9	78,7	104,8

*) *kortfristiga fordringar + kortfristiga placeringar + kassa och bank / kortfristiga skulder.*
Se stapeldiagram över kassalikviditeten.

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortfristiga betalningsberedskap. Att enbart studera en kommuns likviditet är inte tillfredställande ur ett analysperspektiv. Det viktiga är att likviditeten studeras ihop med kommunens soliditet.

Kommunens kassalikviditet uppgår till 85,9 procent vilket är 7,2 procentenheter bättre än 2015. Den finansiella beredskapen på kort sikt är fortfarande god. En tumregel är att om kommunen hamnar under 50 procent måste kommunen ev. utnyttja sin checkkredit dvs. låna kortfristigt.

Checkkrediten för Götene kommun uppgår till 80 mnkr att disponeras tillsammans med de helägda bolagen. Syftet med checkkrediten är att klara tillfälliga likviditetssvängningar. Först när ett reellt behov av likvida medel har uppstått kommer nyupplåning att ske. Det innebär att målet är att under kortare tider utnyttja checkkrediten.

Likvida medel vid årets slut uppgick till 39,4 mnkr, vilket kan betraktas som god.

Finansiella risker

Vid utgången av 2016 har kommunen inga lån.

Borgensåtagande

(mnkr)	2016	2015	2014
Kommunägda företag	213,8	225,6	237,9
Götene Äldrehem	191,3	191,0	193,0
Egna hem	0,0	0,1	0,2
Övriga	1,0	1,1	1,2
Summa borgensåtagande	406,1	417,8	432,3

Stora borgensåtagande kan betyda en finansiell risk för kommunen i form av övertagande av lån alternativt ägartillskott.

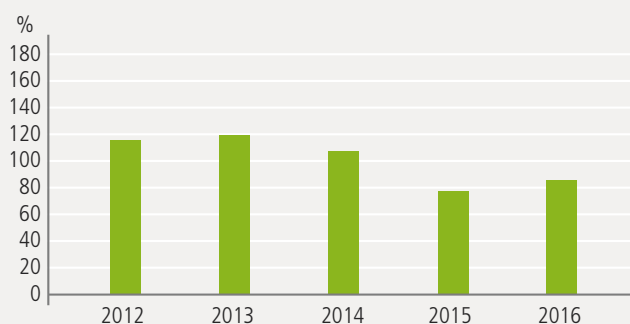
Borgensåtagandena är omfattande men har under 2016 minskat med 11,7 mnkr, där borgen till kommunens bolag har minskat med 11,9 mnkr. Medan borgensåtaganden till Götene Äldrehem har ökat med 0,3 mnkr. De kommunala bolagen och Riksbyggens Kooperativa Hyresrättsförening Götene Äldrehem upptar nästan totala borgensbeloppet och risken för dessa båda åtaganden bedöms ändå vara liten.

Avsättningar

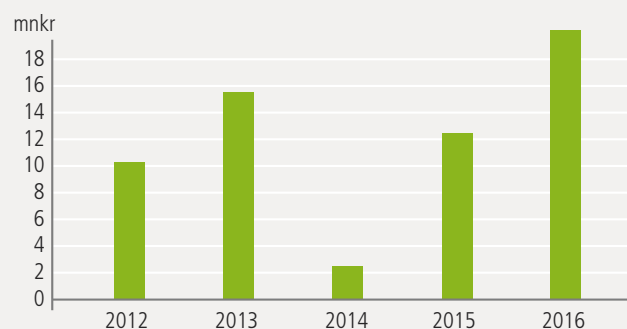
Pensionsåtagande (mnkr inklusive löneskatt)	2016	2015	2014
Pensionsavsättningar	9,6	8,4	9,0
Ansvarsförbindelse tidigare pensionssystem	256,9	278,7	282,8
Totala pensionsåtagande	266,5	287,1	291,8

Inga finansiella placeringar finns, avsedda att finansiera framtida pensionsutbetalningar.

Kassalikviditeten (%)

Årets resultat (mnkr)

Den största delen av kommunens åtagande för pensioner redovisas utanför balansräkningen, som ansvarsförbindelse, medan den mindre delen finns som skuld i balansräkningen. Allt enligt den så kallade blandmodellen.

Pensionsavsättningen har under 2016 ökat med 1,2 mnkr jämfört med 2015. Pensionsavsättningarna för 2015 är inte helt korrekta på grund av att pensionsavsättningarna till politikerna inte var kompletta i beräkningen. Detta medför att Pensionsavsättningarna för 2015 bör ha varit något högre. Detta är korrigerat till 2016 års beräkning och förklarar därmed en del av ökningen.

Eftersom ingen avsättning finns för pensionsförmåner intjänade före 1998 ska dessa redovisas som ansvarsförbindelse inom linjen med pensionsförmåner. Denna ansvarsförbindelse uppgår till 256,9 mnkr för 2016, vilket är en minskning med 21,8 mnkr jämfört med 2015.

Pensionsförmåner intjänade före 1998 kostnadsförs vid uttagstillfället, eftersom ingen pensionsavsättning gjorts för dessa förmåner. Kostnaden 2016 uppgick till 14,9 mnkr, vilket är 1,0 mnkr mer än 2015.

Övriga avsättningar

Götene kommun fattade beslut 2014 om medfinansiering av utbyggnad av E20 på sträckan Vårgårda till länsgränsen mot Örebro. För Götene del uppgår bidraget till 41,0 mnkr i prisnivå juni 2013 och ska upplösas med årliga enhetliga belopp i 25 år. Argumenten för att periodisera och sprida utgiften över flera år är att upprustningen av E20 sker under flera år och nyttan av den nya vägen kommer invånarna till gagn många år framöver. 2014 räknades medfinansieringsbidraget upp till 2017 års beräknade penningvärde innan det bokfördes. Uppräkning har skett till och med 2017 eftersom utbetalningen ska ske 2018. Det innebär att den årliga kostnaden blir 1,9 mnkr och hela avsättningen blir totalt 46,2 mnkr.

Kontroll

Med det fjärde perspektivet kontroll avses avslutningsvis hur upprättade finansiella målsättningar och planer följs. En god följsamhet mot budget är ett uttryck för god ekonomisk hushållning. Risk och kontroll hänger samman på så vis att båda är mått på förmågan att hantera problematiska situationer.

Intern kontroll

Enligt kommunallagen har kommunstyrelsen i uppgift att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter samt ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. I syfte att ge kommunstyrelsen, nämnder och bolag ett verktyg för detta finns en handlingsplan för den interna kontrollen.

Kommunen införde nämnder 2015 och den interna kontrollen ligger under varje nämnds ansvar. Under 2016 har internkontrollen lagts in i ledningssystemet för hållbar utveckling.

Känslighetsanalys

Händelser	Förändring i mnkr
Löneförändring med 1 % inklusive PO för samtlig personal i kommunen	4,9
Bruttokostnadsförändringar med 1 %	8,8
Förändring av försörjningsstödet med 10 %	1,0
Förändring av generella statsbidraget inklusive fastighetsavgift med 10 %	15,1
Förändrad utdebitering med 1 kr	25,3
Genomsnittliga skatteintäkter vid förändring av befolkningen i kommunen med 100 invånare	4,2

I ovanstående sammanställning redovisas hur ett antal faktorer påverkar kommunens ekonomi. Där går bland annat att utläsa att varje procents löneökning innebär en kostnad för kommunen på 4,9 mnkr. Det är genom att sänka bruttokostnaderna, och då i första hand den största kostnadsposten personalkostnader, som en större resultateffekt kan uppnås.

Utvärdering av kommunens ekonomiska ställning

Årets resultat på 20,5 mnkr uppfyller inte kommunens mål för god ekonomisk hushållning eftersom investeringstakten mellan 2013-2016 har varit relativt hög, och att avskrivningstakten inte ökat i samma utsträckning. Framtida resultat behöver vara på en betydligt högre nivå för att klara kommande års investeringsnivåer. Kommunen kommer åter att behöva ta upp lån för att klara framtida ökade investeringar. Positivt är att under 2016 har skatteintäktsutvecklingen varit högre än nettokostnadsutvecklingen. Med ett lågt resultat blir det också svårare att klara oförutsedda händelser i form av högre kostnader och/eller lägre skatteintäkter. Soliditeten har förbättrats till 14,4 procent, vilket beror på att ansvarsförbindelsen för pensioner minskat.

Finansiell analys av kommunen och helägda bolag

Finansiell analys - koncernen

Den finansiella analysen bygger på samma analysmodell som när kommunen analyseras. Den utgår ifrån de fyra aspekterna Resultat, Kapacitet, Risk och Kontroll. Den sammanställda redovisningen avser kommunen och Götene kommuns helägda bolag; AB GöteneBostäder, Götene Vatten & Värme AB, Medeltidens Värld AB och Götene Industrier AB.

Årets resultat

Den sammanställda redovisningen visar ett resultat på 24,3 mnkr. Det är kommunens förbättrade resultat med 8,2 mnkr som medför att den sammanställda redovisningen gör en förbättring på 1,0 mnkr jämfört med 2015. Götene Vatten & Värme och GöteneBostäder gör ett försämrat resultat med 6,6 mnkr respektive 0,7 mnkr.

Kommunens resultat är 20,5 mnkr och de ingående bolagens samlade resultat uppgår till 3,9 mnkr varav Götene Vatten & Värme AB bidrar med 3,7 mnkr, AB GöteneBostäder med 0,2 mnkr medan Medeltidens Värld AB och Götene Industrier AB redovisar ett nollresultat.

Totalt investerades 60,0 mnkr, varav kommunens del är 37,8 mnkr, Götene Vatten & Värme AB 20,1 mnkr, AB GöteneBostäder 2,1 mnkr.

Ett viktigt nyckeltal när det gäller investeringarna är självfinansieringsgraden. Den beskriver hur stor andel av årets nettoutvesteringar som kan finansieras med egna medel. 100 procent eller mer innebär att samtliga investeringar, som är genomförda under året, kan självfinansieras. Detta i sin tur innebär att ingen upplåning totalt för kommunen och bolagen behövs samt att det långsiktiga finansiella handlingsutrymmet stärks. Höga investeringsvolymerna för både Götene Vatten & Värme och kommunen har orsakat att självfinansieringsgraden uppgick till 100 procent vilket betyder att investeringarna har kunnat finansieras med egna medel.

Kapacitet

Soliditeten för 2016 uppgår till 44,1 procent exklusive ansvarsförbindelsen och 14,9 procent inklusive ansvarsförbindelsen. (Ansvarsförbindelsen uppgår till 256,9 mnkr.)

Av den samlade långfristiga låneskulden, om 229,9 mnkr, återfinns 12,9 mnkr i kommunen, 100,0 mnkr i Götene Vatten & Värme AB och 116,9 mnkr i AB Götene Bostäder. Den långfristiga låneskulden 2015 var 236,0 mnkr.

Risk

Kassalikviditeten för kommunen och helägda bolag, uppgår till 78,2 procent. En tumregel är att om kassalikviditeten hamnar under 50 procent måste checkkrediten ev. utnyttjas för att låna

kortfristigt. Målet är att minska outnyttjade likvida medel på bankkonto, för att i stället under kortare tider utnyttja checkkrediten.

Götene kommun har en checkkredit på 80 mnkr, att disponeras tillsammans med AB GöteneBostäder och Götene Vatten & Värme AB. Syftet är att hålla nere banklånen, så att först när ett reellt behov av likvida medel har uppstått kommer nyupplåning att ske. Det innebär att checkkrediten kommer att utnyttjas periodvis. De likvida medlen minskade år 2016 med 1,6 mnkr och uppgick vid bokslutet till 42,4 mnkr.

Kontroll

Med finansiell kontroll avses bland annat hur upprättad budget och finansiell målsättning efterlevs. En god följsamhet mot budget är ett uttryck för god ekonomisk hushållning. Kommunen och helägda bolag har idag ingen gemensam budget utan varje bolag upprättar sin egen budget. I nedan tabell redovisas respektive budget, utfall och budgetavvikelse.

Netto (mnkr)	Budget	Resultat 2016	Avvikelse mot budget
Götene kommun	6,7	20,5	13,8
AB Götene Bostäder	0,8	0,2	-0,6
Götene Vatten & Värme AB	1,7	3,7	2,0
Medeltidens Värld AB	0,0	0,0	0,0
Götene Industrier AB	-0,1	0,0	0,1
Justering aktieägartillskott	0,0	0,0	0,0
Summa resultat före skatt	9,1	24,3	15,3
Skatt	0,0	-0,8	-0,8
Resultat efter skatt	9,1	23,5	14,5

Från och med 2013 finns gemensamma styrprinciper för finansiell hantering. Dessa principer syftar till att lägga fast mål och riktlinjer för den finansiella hanteringen för kommunen och dess bolag.

Sammanfattande kommentarer

Kommunen och helägda bolag har ett positivt årsresultat efter skatt om 23,5 mnkr som motsvarar en avkastning på det egna kapitalet på 6,1 procent, vilket är en förbättring med 0,4 procentenheter från 2015. Soliditeten har ökat från 10,4 procent 2015 till 14,9 procent 2016.

Resultaträkning

(mnkr)	Not	Kommunen		Sammanställd	
		2016	2015	2016	2015
Verksamhetens intäkter	1	219,9	151,6	356,1	281,6
Verksamhetens kostnader	2	-882,1	-776,6	-989,4	-873,4
Avskrivningar	3	-18,1	-16,3	-36,5	-33,4
Nedskrivningar	4	-0,7	-13,5	-3,4	-13,5
Verksamhetens nettokostnader		-681,0	-654,8	-673,2	-638,7
Skatteintäkter	5	549,2	532,1	549,2	532,1
Generella statsbidrag o utjämning	6	151,0	133,5	151,0	133,5
Finansiella intäkter	7	1,8	1,8	1,3	1,1
Finansiella kostnader	7	-0,5	-0,3	-3,9	-4,7
Resultat före skatt		20,5	12,3	24,4	23,3
Skattekostnad				-0,7	-2,4
Extraordinära intäkter					
Årets resultat	8	20,5	12,3	23,6	20,8

Café Helena.

Foto: Ateljé Solbritt

Kassaflödesanalys

(mnkr)	Not	Kommunen		Sammanställd	
		2016	2015	2016	2015
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		20,5	12,3	23,6	20,8
Justering för av- och nedskrivningar		18,8	29,7	39,9	46,9
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	9	0,9	-0,6	2,8	2
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>		<i>40,2</i>	<i>41,4</i>	<i>66,3</i>	<i>69,7</i>
Ökning (-) / minskning (+) kortfristiga fordringar		-28,6	-13,5	-28,0	-14,6
Ökning (-) / minskning (+) expl tillg		0,2	0,3	-0,3	0,4
Ökning (+) / minskning (-) kortfristiga skulder		22,2	-2,8	30,5	-0,9
Kassaflöde från den löpande verksamheten		34,0	25,4	68,5	54,6
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Köp av materiella anläggningstillgångar	10	-43,6	-61,8	-67,2	-82,3
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	11	0,8		0,9	0,1
Nedskrivning av immateriella anläggningstillgångar					
Köp av finansiella anläggningstillgångar	12		-9,3	0,0	-9,3
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar				0,0	0,2
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-42,8	-71,1	-66,3	-91,3
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån					
Minskning av långfristig skuld	13		-7,0	-12,7	-21,9
Investeringsinkomster		6,4	0,2	6,5	0,2
Förändring av förutbetalda ansl.avgifter				0,2	2,6
Ökning (-) / minskning (+) av långfristiga fordringar	14	2,2	2,2	2,2	2,4
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		8,6	-4,6	-3,8	-16,7
Summa kassaflöde från kommunens verksamhet		-0,2	-50,3	-1,6	-53,4
ÅRETS KASSAFLÖDE					
Likvida medel vid årets början		39,6	89,9	44,0	97,4
Likvida medel vid årets slut		39,4	39,6	42,4	44,0
Förändring likvida medel		-0,2	-50,3	-1,6	-53,4

Balansräkning

(mnkr)	Not	Kommunen		Sammanställd	
		2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader	15	300,2	280,9	465,8	448,7
Maskiner och inventarier	16	28,7	23,3	187,2	178,3
Summa materiella anläggningstillgångar		328,9	304,2	653,0	627,0
Finansiella anläggningstillgångar					
Värdepapper, andelar	17	36,7	36,7	12,8	12,8
Långfristiga fordringar	18	45,2	47,5	45,4	47,9
Summa finansiella anläggningstillgångar		81,9	84,2	58,2	60,7
Summa anläggningstillgångar		410,8	388,4	711,2	687,7
Omsättningstillgångar					
Exploateringstillgångar		18,2	18,3	18,1	18,3
Kortfristiga fordringar	19	90,9	62,4	108,3	79,6
Likvida medel		39,4	39,6	42,4	44,0
Summa omsättningstillgångar		148,5	120,3	168,8	141,9
SUMMA TILLGÅNGAR		559,3	508,7	880,0	829,6
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Årets resultat		20,5	12,3	23,6	20,8
Resultatutjämningsreserv		9,5	9,5	9,5	9,5
Balanserat resultat	20	307,5	295,2	355,2	334,4
Summa eget kapital		337,5	317,0	388,3	364,7
Avsättningar	21	57,2	55,7	69,1	66,7
Skulder					
Långfristiga skulder	22	12,9	6,5	229,9	236,0
Kortfristiga skulder	23	151,7	129,5	192,7	162,2
Summa skulder		164,6	136,0	422,6	398,2
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		559,3	508,7	880,0	829,6
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER					
Ställda panter					
Fastighetsinteckningar					78,2
Ansvarsförbindelser					
Pensionsförpliktelser		256,9	278,7	256,9	278,8
Förvaltade donationsfonders tillgångar		0,2	0,2	0,2	0,2
Borgensåtaganden	24	406,1	417,8	406,1	417,8

Notförteckning

(mnkr)	Kommunen		Sammanställd	
	2016	2015	2016	2015
Not 1 Verksamhetens intäkter				
Bidrag	137,4	73,3	137,4	74,0
Taxor och avgifter	21,6	20,4	122,2	118,2
Hyror och arrenden	13,6	13,2	42,2	42,3
Försäljningsmedel	8,6	8,5	12,5	11,0
Försäljning av verksamheter o entreprenader	36,5	35,2	39,6	35,2
Försäljning av exploateringsfastigheter o anl tillg	2,2	0,9	2,2	0,9
Summa	219,9	151,5	356,1	281,6
Not 2 Verksamhetens kostnader				
Kostnader för arbetskraft	493,8	441,5	518,3	464,0
Entreprenad o köp av verksamhet	158,1	136,2	158,1	136,2
Transporter o resor	22,5	20,7	22,5	20,7
Bidrag o transfereringar	23,9	23,4	23,9	23,4
Hyror	64,9	66,3	64,9	66,3
Driftkostnader			47,1	42,2
Reparation o underhåll			17,9	14,3
Energiskatt o punktskatt			6,7	7,8
Övriga kostnader	118,8	88,5	129,9	98,5
Summa	882,0	776,6	989,3	873,4
Not 3 Avskrivningar				
Avskrivningar fastigheter och anläggningar	13,9	12,9	18,7	17,7
Avskrivning maskiner och inventarier	4,2	3,3	17,8	15,7
Summa	18,1	16,2	36,5	33,4
<i>Avskrivningarna beräknas på anläggningarnas anskaffningsvärde. Investeringar anskaffningsåret 2006 och senare skrivs av med början kvartalet efter anskaffningens färdigställande.</i>				
Not 4 Nedskrivningar				
Nedskrivning fartgupp	0,4		0,4	
Nedskrivning Pellagården	0,3		0,3	
Nedskrivning Va-ledningar			2,7	
Nedskrivning Fornängskolan		13,5		13,5
Nedskrivning av P-plats Medeltidens Värld				
Återföring av tidigare nedskrivningar av anläggningstillgångar Medeltidens Värld				
Summa	0,7	13,5	3,4	13,5
Not 5 Skatteintäkter				
Kommunalskatteintäkter				
Preliminära skatteintäkter	551,3	532,5		
Slutavräkning 2015	1,1	-0,9		
Prognos slutavräkning 2016	-3,3	0,5		
Summa	549,1	532,1		

(mnkr)	Kommunen		Sammanställd	
	2016	2015	2016	2015
Not 6 Kommunalekonomisk utjämning				
Inkomstutjämningsbidrag	132,1	119,5		
Regleringsbidrag				
Strukturbidrag		1,3		
Fastighetsavgift	24,6	24,3		
Flyktingbidrag	3,8	1,2		
Regleringsavgift	-0,4	-0,5		
Kostnadsutjämningsavgift	-8,6	-11,1		
Avgift till LSS-utjämning	-0,5	-1,2		
Summa kommunalekonomisk utjämning	151,0	133,5		
Not 7 Finansiella intäkter				
Utdelning på aktier o andelar	0,5	0,8	0,5	0,0
Räntor på utlämnade lån	0,1	0,1	0,1	0,1
Räntor på likvida tillgångar	0,0	0,2	0,1	0,2
Övriga finansiella intäkter	1,2	0,7	0,6	0,8
Summa	1,8	1,8	1,3	1,1
Not 7 Finansiella kostnader				
Räntor långfristiga lån	0,0	0,2	3,7	4,3
Ränta på likvida medel	0,1	0,1	0,1	0,1
Övriga finansiella kostnader	0,4		0,1	0,3
Summa	0,5	0,3	3,9	4,7
Summa finansnetto	1,3	1,5	-2,6	-3,6
Not 8 Årets resultat				
Årets resultat	20,5	12,3	23,6	20,8
Realisationsvinst	-0,6			
Realisationsförlust				
Strukturförändring, nedskrivning av Fornängskolan. Synnerliga skäl		13,5		
Strukturförändring, nedskrivn. Fartgupp och Pellagården. Synnerliga skäl	0,7			
Balanskravsresultat	20,6	25,8		
Not 9 Justering för ej likviditetspåverkande poster				
Nettoförändring av avsättning	1,6	-0,6	1,6	-0,6
Realisationsvinst	-0,6		-0,7	
Realisationsförlust			1,1	0,4
Justering från anl.tillgång till exploateringstillgång				
Bokslutsdisposition			0,8	2,2
Summa	1,0	-0,6	2,8	2,0

(mnkr)	Kommunen		Sammanställd	
	2016	2015	2016	2015
Not 10 Förvärv av materiella anläggningstillgångar				
Investeringar fastigheter o anläggningar	34,1	53,3	36,7	57,7
Investeringar maskiner o inventarier	9,6	8,5	30,5	24,69
Summa	43,7	61,8	67,2	82,3
Not 11 Försäljning av materiella anläggningstillgångar				
Försäljning mark, fastigheter o anläggningar	0,8		0,8	
Försäljning maskiner o inventarier			0,1	0,1
Summa	0,8	0,0	0,9	0,1
Not 12 Köp av finansiella anläggningstillgångar				
Bidrag statlig infrastruktur E20 utbyggnad				
Kommuninvest		9,3	0,0	9,3
Innestående återbäring HBV				
Summa		9,3	0,0	9,3
Not 13 Minskning av långsiktig skuld				
Amortering		7,0	12,7	21,9
Summa		7,0	12,7	21,9
Not 14 Ökning/minskning av långsiktiga fordringar				
Upplösning bidrag statlig infrastruktur, E20 utbyggnad	1,9	1,9	1,9	1,9
AB Götene Bostäder				
Götene Vatten & Värme AB				0,2
Götene Industrier AB				
Medeltidens Värld AB				
Trafikverket förskottering E 20				
Blomberg Båtsällskap		0,1		0,1
Blomberg Villastads VA	0,3	0,2	0,3	0,2
Kommuninvest				
Summa	2,2	2,2	2,2	2,4
Not 15 Fastigheter och anläggningar				
Bokfört värde 1 januari	280,9	253,9	448,7	422,1
Komponent från anläggning till inventarier, idrottshall Hällekis				
Planenliga avskrivningar	-13,9	-12,9	-18,7	-17,7
Nedskivning	-0,7	-13,5	-0,7	-13,5
Försäljning av mark o fastigheter, bokfört värde	-0,2		-0,2	
Årets investeringar	34,1	53,4	36,7	57,8
Justering från anläggningstillgång till exploatering				
Summa	300,2	280,9	465,8	448,7

(mnkr)	Kommunen		Sammanställd	
	2016	2015	2016	2015
Not 16 Maskiner och Inventarier				
Bokfört värde 1 januari	23,3	18,2	178,3	169,9
Utrangering/nedskrivning			-3,9	
Planenliga avskrivningar	-4,2	-3,4	-17,7	-16,2
Årets investeringar	9,6	8,5	30,5	24,6
Summa	28,7	23,3	187,2	178,3
Not 17 Aktier, andelar, bost. rätter, grundfonder				
Aktier i kommunens koncernföretag				
AB Götenebostäder	5,0	5,0	5,0	5,0
Götene Vatten & Värme AB	13,5	13,5	13,5	13,5
Götene Industrier AB	0,6	0,6	0,6	0,6
Medeltidens Värld AB	5,0	5,0	5,0	5,0
Destination Läckö-Kinneulle AB	0,2	0,2	0,2	0,2
Delsumma aktier i kommunens koncernföretag	24,3	24,3	0,2	0,2
Andelar				
Södra skogsägarna, Götene EDF, Medflyttarakademin	0,1	0,1	0,1	0,1
Innestående återbäring HBV, Sabo försäkringar			0,2	0,2
Delsumma andelar	0,1	0,1	0,3	0,3
Bostadsrätter				
Brf Götenehus nr 3	0,4	0,4	0,4	0,4
Brf Hästen	0,2	0,2	0,2	0,2
Delsumma bostadsrätter	0,6	0,6	0,6	0,6
Grundfondskapital				
Kommuninvest i Sverige AB	11,7	11,7	11,7	11,7
Summa	36,7	36,7	12,8	12,8
Not 18 Långfristiga fordringar				
Bidrag till statlig infrastruktur E20 utbyggnad	40,6	42,5	40,6	42,5
Lundsbrunns golfklubb (*)	2,0	2,0	2,0	2,0
Blombergs Villastads Vattenförsörjning(*)		0,4	0,0	0,4
Blomberg-Sjöåsen Västerplana (*)			0,0	0,0
Blombergs Båtsällskap (*)			0,0	0,0
Kommuninvest	2,6	2,6	2,6	2,6
Övriga långfristiga fordringar			0,1	0,3
Summa	45,2	47,5	45,3	47,8

Kommunen har beviljat räntefria lån (*)

(mnkr)	Kommunen		Sammanställd	
	2016	2015	2016	2015
Not 19 Kortfristiga fordringar				
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	66,5	30,5	68,9	36,7
Kundfordringar	4,4	11,2	15,5	20,3
Skattekonto och redovisning moms	4,0	3,8	4,1	3,9
Upplupna skatteintäkter	14,6	15,1	14,6	15,1
Övriga kortfristiga fordringar	0,4	0,6	4,1	2,4
Förutbetalda VA-avgifter	1,1	1,2	1,1	1,2
Summa	91,0	62,4	108,3	79,6
Not 20 Balanserat resultat				
ngående balanserat eget kapital	295,2	292,5	334,4	324,4
Balansering av föregående års resultat	12,3	2,7	20,8	10,0
Utgående balanserat eget kapital	307,5	295,2	355,2	334,4
Not 21 Avsättningar				
Pensionsavsättningar				
Visstidspension	0,4	0,8	0,4	0,8
Ålderspension	0,3	0,8	0,3	0,8
PA-KL pensioner	6,2	4,9	6,2	4,9
Pension till efterlevande	0,8	0,3	0,8	0,3
Särskild löneskatt	1,9	1,6	1,9	1,6
Summa pensionsavsättningar	9,6	8,4	9,6	8,4
Pensionsavsättningar				
Ingående pensionsskuld	8,4	9,0	8,4	9,0
Årets pensionsskuldförändring inkl löneskatt	1,2	-0,6	1,2	-0,6
Utgående pensionsskuld	9,6	8,4	9,6	8,4
Aktualiseringsgrad %	99	99		
Övriga avsättningar				
Blomberg-Sjöåsen-Västerplana VA ek förening		0,2		0,2
Götene Företagskooperativ	1,0	1,0	1,0	1,0
Beräknad skattekostnad på obeskattade reserver			10,9	10,1
Återställning Medeltidens Värld			0,9	0,9
Avsättning statlig infrastruktur E20 utbyggnad	46,1	46,1	46,1	46,1
Avvecklingskost Astra	0,5		0,5	
Summa övriga avsättningar	47,6	47,3	59,4	58,3
Summa avsättningar	57,2	55,7	69,0	66,7

(mnkr)	Kommunen		Sammanställd	
	2016	2015	2016	2015
Not 22 Långfristiga skulder				
<i>Ingående låneskuld</i>		7,0	210,9	232,6
Återläggning av årets beräknade amorteringar			13,0	12,3
Årets faktiska amorteringar		-7,0	-12,0	-14,2
Lösen av lån			0,0	-5,0
Nya lån			0,0	
Beräknad amortering och lösen av lån 2017			-13,7	-14,8
<i>Utgående låneskuld</i>		0,0	198,2	210,9
Gatukostnadsersättning	3,4	2,6	3,4	2,6
Investeringsbidrag	9,5	3,9	9,5	3,9
Förutbetalda anslutningsavgifter			18,8	18,6
Summa långfristiga skulder	12,9	6,5	229,9	236,0
Not 23 Kortfristiga skulder				
Semesterlöneskuld	29,3	26,0	30,4	27,0
Leverantörsskulder	14,5	13,9	26,7	19,8
Kortfristig del av långfristiga lån			15,6	14,8
Pensionsutbetalning individuell del	16,1	14,2	16,1	14,2
Lagstadgade avgifter	10,0	8,8	10,7	9,5
Personalens källskatt	7,3	6,5	7,6	6,8
Skatteskuld	0,0	0,3	1,5	2,8
Förutbetald flyktingersättning	5,8	14,7	5,8	14,7
Övr upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	30,8	12,9	33,0	20,1
Upplupna löner	4,4	3,9	4,6	4,0
Löneskatt pensionsutbetalningar individuella delen	3,9	3,6	3,9	3,5
Förutbetalda skatteintäkter	2,7	0,9	2,7	0,9
Upplupna räntekostnader			0,3	0,3
Pågående projekt	4,0	2,0	4,0	2,0
Förskott från kunder			1,2	0,0
Interimsposter Inköp o Faktura	22,6	21,8	28,3	21,8
Interimskonto kundreskontra	0,3		0,3	0,0
Summa	151,7	129,5	192,7	162,2

(mnkr)	Kommunen		Sammanställd	
	2016	2015	2016	2015
Not 24 Borgensåtaganden				
Egna hem	0,0	0,1		
Kommunalt ägda företag	213,8	225,6		
Riksbyggen Kooperativa Hyresrättsförening Götene Äldrehem	191,3	191,0		
Övriga åtaganden	1,0	1,1		
Summa	406,1	417,8		

Götene kommun har i november 2000 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 274 kommuner som per 2016-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Götene kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2016-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 346 091 mnkr och totala tillgångar till 338 153 mnkr. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 336,7 mnkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 329,8 mnkr.

Fyren vid Hällekis camping

Foto: Mikael Lundgren

Redovisningsprinciper

En viktig del för att leva upp till redovisningens uppgift, att utgöra ett relevant bedömnings- och beslutsunderlag, är att olika redovisningsprinciper redovisas på ett öppet och informativt sätt.

Den kommunala redovisningen regleras av Lagen om kommunal redovisning. Därutöver lämnar Rådet för kommunal redovisning rekommendationer för kommunsektorns redovisning.

Götene kommun bedriver även verksamhet genom i första hand aktiebolag, men också genom kommunalförbund.

För bolagens redovisning lämnar Redovisningsrådet samt Bokföringsnämnden rekommendationer, anvisningar samt uttalanden. För kommunalförbund gäller Lagen om kommunal redovisning med vidhängande rekommendationer.

Götene kommun följer de rekommendationer som lämnas av Rådet för kommunal redovisning. Nedan följer en kort beskrivning av några väsentliga principer som påverkar bokslut och redovisning.

I två punkter har Götene kommun valt att inte följa de yttrande som lämnas av Rådet för kommunal redovisning. Vad det gäller statsbidraget för ökat bostadsbyggande, har Götene kommun valt att flytta över bidraget på 0,8 mnkr till 2017. Bedömningen är att syftet med bidraget inte hinner att infrias under 2016, eftersom bidraget kom först i slutet av november 2016. Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer, för det tillfälliga statsbidrag för mottagning av flyktingar som kom hösten 2015, är att det som inte intäktsfördes under 2015 bör intäktsredovisas under 2016. 10,9 mnkr av bidraget, på totalt 15,9 mnkr, kommer att periodiseras till 2017.

Pensioner

Kommunens pensionsskuld redovisas enligt ”blandmodellen”, vilket innebär att all pension som intjänats före år 1998 inte tas upp som avsättning, utan redovisas inklusive löneskatt som ansvarsförbindelse inom linjen. Kostnadsökningen 2005 är bokförd som en avsättning för partiell inlösen av pensioner med 4,3 mnkr och utbetalda till KPA. 2006 har ytterligare avsättning gjorts på samma sätt med 10,2 mnkr. Utbetalningar avseende pensionsförmåner som intjänats före år 1998 redovisas som kostnad i resultaträkningen.

Pensionsförmåner intjänade från och med år 1998 redovisas, inklusive löneskatt, som en kostnad i resultaträkningen och en avsättning i balansräkningen. Från 2010 innehåller avsättningen även en beräkning av pensionsskulden för förtroendevalda politiker.

Kommunen har använt sig av Skandias prognos för att redovisa pensionsförpliktelserna inom linjen per 31 december.

Avsättningar

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS07. Förpliktelser för särskild avtals/ålderspension som inte regleras enligt RIPS07 är nuvärdesberäknade. Från 2010 är pensionsförpliktelser till förtroendevalda redovisade dels som avsättning och dels som ansvarsförbindelse.

Götene kommun fattade beslut 2014 om medfinansiering av utbyggnad av E20 på sträckan Vårgårda till länsgränsen mot Örebro. För Götene del uppgår bidraget till 41,0 mnkr i prisnivå juni 2013 och ska upplösas med årliga enhetliga belopp i 25 år enligt rekommendation RKR 6:2. Argumenten för att periodisera och sprida utgiften över flera år är att upprustningen av E20 sker under flera år och nyttan av den nya vägen kommer invånarna till gagn många år framöver. Dessutom är kommunens ekonomiska utrymme begränsat. 2014 räknades medfinansieringsbidraget upp till 2017 års beräknade penningvärde innan det bokfördes. Det innebär att den årliga kostnaden blir 1,9 mnkr och hela avsättningen blir totalt 46,2 mnkr.

Skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL:s decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR 4:2.

Leasing

Kommunen har påbörjat en utredning om det finns några avtal i kommunen som kan klassificeras som finansiell leasing enligt rekommendation RKR 13:2. Utredningen är inte slutförd.

Värdering av anläggningstillgångar

För att en investering ska betraktas som anläggningstillgång krävs en varaktighet på minst 3 år samt ett värde på minst 100 tkr.

Anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde med tillägg för värdehöjande investeringar och med avdrag för planmässiga avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Investeringsbidrag och gatukostnadsersättningar tas upp som en förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod. Vid exploatering tar Götene kommun, ut gatukostnadsersättning från fastighetsägaren i samband med försäljning av tomt. Gatukostnadsersättningen beräknas till 57 procent av försäljningspriset, vilket grundats på en tidigare beräkning av faktiska kostnader.

Avskrivningar

Avskrivningar bestäms med ledning av tillgångarnas anskaffningsvärde och beräknad nyttjandeperiod. Avskrivningar görs från den tidpunkt investeringen tas i bruk och metoden är linjär avskrivning. Under året har kommunen slutfört indelningen av anläggningstillgångar i komponenter och tillämpar nu fullt ut rutinen för komponentavskrivning.

Avskrivningstiderna är följande:

Maskiner och inventarier	5-20 år
Fordon	5-10 år
Fastigheter 10-50 år	
Gata/Park/Natur	5-50 år
IT/Bredband	3-20 år
Mark och förstärkningslager i gata	ingen avskrivning

Lånekostnader

Lånekostnader redovisas enligt huvudmetoden, vilket innebär att lånekostnaderna belastar resultatet för den period de hänförs till.

Finansiella tillgångar

Som anläggningstillgång redovisas aktier och andelar samt långfristiga fordringar.

Sammanställd redovisning

Syftet med att upprätta sammanställda balans- och resultaträkning enligt rekommendation RKR 8:2 är att ge en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning oberoende av i vilken juridisk form verksamheten bedrivs.

Enligt RKR 8:2 redovisas den sammanställda redovisningen på samma plats i årsredovisningen som kommunens. Den gemensamma förvaltningsberättelsen omfattar kommunens och de av kommunen helägda bolagens verksamheter. Dessa bolag är: Götene Vatten & Värme AB, AB GöteneBostäder, Medeltidens Värld AB och Götene Industrier AB.

Den sammanställda redovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden, vilket innebär att anskaffningskostnaden för aktier i dotterbolag har eliminerats mot dotterbolagens egna kapital.

I balansräkningen för sammanställd redovisning uppdelas de obeskattade reserverna i en del som redovisas som uppskjuten skatteskuld under rubriken Avsättningar, samt i en del som redovisas som Bundet eget kapital.

Liljestensskolan.

Foto: Daniel Ström

Nämndredovisning

Kommunfullmäktiges verkställande organ är kommunstyrelsen, barn och utbildningsnämnden, socialnämnden samt miljö- och bygglovsnämnden. Miljö- och bygglovsnämnden är endast myndighetsnämnd utan ekonomiskt ansvar. Det ekonomiska ansvaret för myndighetsnämnden ligger under kommunstyrelsen.

Tillsammans med Skara har Götene kommun även en gemensam räddningsnämnd och nämnden för Service och Teknik, vilka Skara kommun är huvudman för.

Nämndernas resultat

(mnkr)	Budget	Utfall 2016	Avvikelse mot budget
Kommunfullmäktige	-2,0	-1,5	0,5
Revisionsnämnd	-0,9	-0,8	0,1
Kommunstyrelse	-84,3	-74,5	9,8
Barn- o Utbildningsnämnd	-305,8	-305,3	0,5
Socialnämnd	-254,7	-249,3	5,3
Nämnden för service o teknik	-19,4	-14,9	4,5
Räddningsnämnd	-9,0	-8,4	0,6
Nettokostnad för nämnderna	-676,1	-654,7	21,3

Nämnderna visar ett samlat resultat på 21,3 mnkr bättre än budget. Det är Kommunstyrelsen som visar den största positiva avvikelsen på 9,8 mnkr, men även Socialnämnden och Nämnden för service & teknik visar starkt positiva resultat på 5,3 mnkr respektive 4,5 mnkr bättre än budgeterat. Alla nämnder har under 2016 visat ett överskott mot budget.

Kommunfullmäktige

Ordförande: Åke Fransson

Verksamheter som ingår

Här redovisas den politiska organisationen i form av kommunfullmäktige, valnämnd, valberedning, demokratiberedning samt bidrag till politiska partier.

Ekonomiskt resultat

Resultaträkning (mnkr)	2016	2015
Intäkter	0,0	0,0
Kostnader	-1,5	-1,9
<i>varav personalkostnader</i>	<i>-0,4</i>	<i>-0,5</i>
Verksamhetens resultat	-1,5	-1,9
Budgetanslag	-2,0	-2,3
Över-/underskott	0,5	0,4

Kommunfullmäktige lämnar ett överskott på 0,5 mnkr beroende på att arvoden blev lägre än budgeterat med 0,4 mnkr.

Revisionsnämnd

Ordförande: Jan Olof Karlsson

Verksamheter som ingår

De förtroendevalda revisorerna i revisionsnämnden ska enligt kommunallagen pröva om verksamheten bedrivs ändamålsenligt, ekonomiskt tillfredsställande samt om räkenskaperna är rättvisande och om nämndernas styrelser har tillräcklig intern kontroll.

Ekonomiskt resultat

Resultaträkning (mnkr)	2016	2015
Intäkter	0,0	0,0
Kostnader	-0,8	-0,8
<i>varav personalkostnader</i>	<i>-0,3</i>	<i>-0,5</i>
Verksamhetens resultat	-0,8	-0,8
Budgetanslag	-0,9	-0,8
Över-/underskott	0,1	0,0

Revisionsnämnden visar ett överskott på 0,1 mnkr. Det är på grund utav att utfallet på respektive budgetpost legat precis under budget, vilket medför en ackumulering till ett överskott på 0,1 mnkr.

Kommunstyrelse

Ordförande: Åsa Karlsson

Kommunstyrelsen (KS) har flera uppgifter. Den är facknämnd för vissa frågor precis som övriga nämnder, och har dessutom en särskild roll som regleras i kommunallagen. Denna roll brukar kallas att styra och leda den kommunala organisationen, vilket innebär att ha uppsiktsplikt över alla verksamheter – även kommunala bolag och kommunalförbund – samt att bereda ärenden inför beslut i kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen är anställningsmyndighet för den samlade förvaltningen, med andra ord ansvarig för arbetsgivarfrågor. Kommunstyrelsen ansvarar även för samhällsbyggnad, kultur och fritid, fysisk planering, bygglov, näringslivsutveckling, övergripande administration, folkhälsa, kommunikation, marknadsföring och turism, natur/miljövård, samhällsbetalda resor samt bredband.

Styrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt de föreskrifter som finns i lag eller förordning, de styrdokument som kommunfullmäktige beslutat samt enligt bestämmelser i styrelsens reglemente.

Ekonomiskt resultat

Resultaträkning (mnkr)	2016	2015
Intäkter	44,5	38,3
Kostnader	-119,0	-107,2
varav personalkostnader	-45,8	-42,0
Verksamhetens resultat	-74,5	-68,9
Budgetanslag	-84,3	-78,0
Över-/underskott	9,8	9,1

(mnkr)	Utfall 2016	Årsbudget 2016	Avvikelse mot budget
Politik	-4,6	-4,7	0,1
därav Kommunstyrelse	-2,3	-2,4	0,1
därav Överförmyndare	-1,2	-1,0	-0,2
därav Miljö- och byggnämnden	-0,3	-0,2	-0,1
därav Miljö- och hälsa	-0,8	-1,1	0,3
Samhällsbyggnad	-16,5	-22,5	6,0
Konsult och administration	-46,8	-49,7	2,9
därav Kultur och Fritid	-21,0	-21,7	0,7
Kommunövergripande	-6,6	-7,4	0,8
Nettokostnad	-74,5	-84,3	9,8

Resultatet för Kommunstyrelsen visar ett överskott med 9,8 mnkr jämfört med budget. En stor del av överskottet, +4,9 mnkr, är relaterat till att antalet lokaler som inte nyttjats varit lägre än budgeterat. Den stora asylmottagningen som varit i kommunen under år 2016 har lett till att många lokaler använts av verksamheter och hyrorna finansierats med intäkter från migrationsverket.

Högre bygglovsintäkter, lägre kostnader för arbete med detaljplaner än budgeterat samt att sanering av Hallonet 10 inte startats bidrar med ytterligare 1,1 mnkr till överskottet.

Konsult och administration bidrar med 2,9 mnkr till budgetöverskottet. Lägre kostnader för sporthallar (+0,4 mnkr) inom kultur och fritid, för färdtjänst (+0,9 mnkr) samt löneadministration (+0,8 mnkr) inom Administration serviceenhet är största orsakerna.

Överskottet på 0,8 mnkr för verksamhetsövergripande beror på att tjänst som integrationsstrateg både är budgeterad och finansierad via extra statliga stödmedel.

Medarbetare

Medarbetarstatistik	2016	2015
Årsarbetare (snitt)	76	72
Tillsvidareanställda per 31 dec	81	77
Antal anställda totalt per 31 dec	87	84
varav heltid (%)	74	73
varav deltid (%)	26	27
Total sjukfrånvarotid (%) under året	4,4	5,9

Politik - Överförmyndare - Miljö och Hälsa

Verksamheter som ingår

Här ingår den politiska organisationen i form av kommunstyrelse med arbetsutskott samt miljö- och bygglovsnämnd. Miljö och Hälsa med tillsyn enligt miljöbalken och livsmedelslagen köps ifrån Lidköpings kommun.

Överförmyndarens uppgift är att utöva tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Denna tillsyn skyddar främst personer som inte själva kan ta vara på sina rättigheter eller sköta sin ekonomi och som av den anledningen har en god man eller förvaltare utsedd för att hjälpa honom eller henne.

Götene kommun samverkar med Lidköping, Essunga, Grästorp och Vara kommun i en gemensam överförmyndarorganisation, Överförmyndare Västra Skaraborg. Verksamheten bedrivs i ett gemensamt överförmyndarkontor i Lidköping. Personalen sköter handläggningen av ärenden genom delegationsbeslut.

Viktiga Händelser under året

Överförmyndare:

- Flera utbildningar har genomförts för gode män.
- Under 2016 har inflödet av nya ensamkommande barn stannat av nästan helt. Den stora mängd som kom under 2015 har dock kraftigt påverkat arbetsbördan på enheten.
- Personal från Lidköping har under februari och mars månader 2016 bemannat Överförmyndarkansliet i Götene en dag i veckan för att ge upplysningar främst till gode män avseende upprättande av årsredovisningar. Därefter har veckobemanningen upphört och kanslierna har besökts endast vid förbokade möten.

Kommentar till budgetavvikelse

Överförmyndare:

Ökningen av antalet ärenden för överförmyndare innebär att budgeten överskrids med 0,2 mnkr. Arvoden är lagreglerade och därmed svåra att styra över.

Miljö och Hälsa:

Intäkterna har varit högre än budgeterat och leder till ett överskott med 0,3 mnkr.

Samhällsbyggnad och infrastruktur

Verksamheter som ingår/Verksamhetsområde

I samhällsbyggnad ingår samhällsplanering, fysisk planering, myndighetsutövning enligt Plan- och bygglag och Miljöbalk, mark, näringslivsutveckling, marknadsföring, turism, natur/miljövård, folkhälsoråd samt bredband.

Viktiga händelser under året

- Markaffärer har genomförts för att i framtiden möjliggöra byggnation i Götenes centrala delar samt i norra Källby.
- Tomtförsäljningen i Nordskog 3a har gått bra, vilket bidrar till att nya bostäder skapas i kommunen. Ett exploateringsområde för bostadsbyggnation har sålts i Källby. Området är planerat för både friliggande villor och bostäder som grupphus.
- Förslag till ny vindkraftsplan har varit på utställning, beslut väntas i Kommunfullmäktige 2017.
- Alla anställda i kommunen och dess bolag har fått utbildning om religion, migration & kulturmöten. Föreläsningar har också hållits för allmänhet och föreningar.
- Medvetenheten om klimat- och miljöfrågor har höjts i organisationen genom olika insatser. Ett exempel är projektet kring miljömål i naturen, vilket kallas MINA.

- Arbetet med en ny översiktsplan har startat upp igen under hösten efter att ha varit vilande under ett par år.
- Kommunen har medverkat i arbetet med att starta upp Leader-kansliets verksamhet. Intresset är stort för att driva lokala utvecklingsprojekt inom Lokalt Ledd utveckling genom Leadermetoden. Leader Nordvästra Skaraborg har prioriterat de första projekten sedan starten i februari. Flera inspirationsmöten och workshops har hållits i Götene kommun.
- Mountainbikeleder, med tillhörande informationstavlor, har gjorts iordning på Kinnekulle.
- Långsiktig lösning för Fornparken har åstadkommit genom att Götene fornminnes- och hembygdsförening tagit över ansvar för byggnaderna i området.

Kvalitetsmätning

Nyckeltal	2016	2015	2014
Placering i Svenskt Näringslivs ranking			
över företagsamhet	63	76	41
Antal antagna nya detaljplaner	0	0	3
Totalt antal ärenden inom byggverksamhet	216	193	214
– varav bygglov	143	119	158
Antalet sålda kommunala villatomter	8	8	1

Inga beslutade nya detaljplaner 2016, däremot beslut om tillägg till befintliga detaljplaner.

Framtiden Samhällsbyggnad

Kommunens attraktivitet för nuvarande och kommande invånare, företag och besökare är avgörande för kommunens framtida utveckling. Vi måste medvetet satsa på att ha en framsynt boende- och infrastrukturplanering som skapar goda livsmiljöer, trivsel och samhörighet. En kommunal verksamhet i toppklass och ett bra samarbete med näringsliv, besöksnäring och handel är avgörande framgångsfaktorer. Ett framåtriktat arbete med näringslivs-, miljö- och kommunutveckling påverkar positivt befolkningsutveckling, arbetstillfällen, skatteintäkter och ekonomi.

Genom Biosfärområdet Vänerskärgråden-Kinnekulle har Götene, tillsammans med Lidköping och Mariestad, unika möjligheter men också ett stort ansvar att utveckla området långsiktigt hållbart inte bara ur miljösynpunkt utan också socialt och ekonomiskt.

En ny Översiktsplan för Götene kommun är på väg att ta form. Planen ska beskriva kommunens önskvärda utveckling fram till år 2030. Planen är det styrande dokumentet för mark och vattenanvändning samt för hur den bebyggda miljön ska an-

vändas, utvecklas och bevaras. Här blir behovet av mer bostäder en naturlig del. Grunden i den beslutade VA-planen kommer också att arbetas in.

Satsningar på nya bostadsområden kommande år kommer att ske i Götene tätort samt i sjönära boende i Källby. Dessutom behövs flerbostadshus i främst Götene tätort. Planeringen för området Truve-Svanvik behöver fortsätta i nära samverkan med Lidköpings kommun i ett gemensamt arbete för områdena på båda sidor om kommungränsen.

Såväl befintlig som framtida samhällsstruktur kommer att behöva anpassas till effekterna av klimatförändringarna. De planer som görs framöver behöver utformas så att det planlagda området klarar exempelvis ett större skyfall. Det är också en lärandeprocess i detta för att hitta nya fungerande lösningar.

Strandskyddsfrågor ökar successivt såväl i form av dispensansökningar som i löpande kontakter med kommuninvånare. Närboendes intresse av tillgång och avskildhet ställs mot det allmänna intresset att många ska ha tillgång till stränderna.

I Vänersamarbetet arbetar kommunerna och regionerna runt Vänern tillsammans för att utveckla Vänern på ett hållbart sätt när det gäller sjöfart, besöksnäring, fiske m.m.

Det finns många skäl och incitament för att kommunen ska äga fastigheter, antingen det är i form av enbart markområden eller fastigheter med byggnader. Det innebär också ett ansvar att äga fastigheter och det ägaransvaret behöver kommunen ta. Där

det inte finns ett långsiktigt motiv för ägande är inriktningen att fastigheten ska försälgas.

Behovet av att använda oss av den digitala utvecklingen är stort. Det handlar både om IT-system som behövs som stöd i verksamheten och om IT som kommunikationsväg i olika former mellan kommunen och medborgarna. Detta i sin tur kräver att IT-säkerheten utvecklas.

Konsult och administration

Verksamheter som ingår/Verksamhetsområde

Konsult och administration innefattar personal- och ekonomistyrning, medborgarkontor, kommunikation, kansli, växel/telefoni, risk o säkerhet, biblioteksverksamhet, musikskola, övrig kultur och ungdoms- och fritidsverksamhet. Lönekontor och samhällsbetalda resor arbetar för både Götene och Skara kommun. Samhällsbetalda resor ansvarar för kollektivtrafik, färdtjänst, parkeringstillstånd samt skolskjutsplanering.

Viktiga händelser under året

Verksamheterna har som alla verksamheter i kommunen haft ett år där mycket har handlat om den situation som rådde i kommunen med många nyanlända. Samtliga verksamheter har påverkats

Morgonvandring i Naturreservat Mariédalsån (längst fram går kommunekolog Aron Sandling).

Foto: Mikael Lundgren

och det har resulterat i att visst utvecklingsarbete har fått prioriteras bort.

Det har trots detta ändå skett mycket utvecklingsarbete och många kvalitetshöjande åtgärder har vidtagits. Det handlar en hel del om införande av ny teknik, utbildning i kommunikation för att bara nämna några områden.

- Hemsidan har fått en ny återkopplingsfunktion. Den innebär att besökaren har möjlighet att berätta för oss om hen hittade den information hen sökte efter samt komma med synpunkter på innehåll och struktur.
- Ny grafisk profil är framtagen. Den är anpassad efter kommunens behov och har ett modernare snitt. Vi kompletterar vår grafiska profil med ett avsnitt om hur våra skyltar ska se ut. Medvetenheten inom kommunikation har ökat i organisationen.
- Ett projekt för kommunerna inom Göliska IT har startat för införande av e-arkiv. E-arkivet är till för långtidsbevarande av digitala handlingar och det som idag ligger i våra digitala system.
- Medarbetarundersökning genomfördes under hösten.
- Sessionssalen har moderniserats och fått funktionella och lättarbetade möbler samt ny teknik gällande ljud och ljus. Cafeterian och entréhallen i Centrumhuset har fått ett lyft med nya möbler, belysning och nytt golv. Detta ger ett välkommande och trevligt intryck för besökare
- Två EU ansökningar har lämnats in och blivit beviljade.
  - LORI (Love Reading) ett läsförbättringsprojekt där personal från bibliotek/kultur ges möjlighet att jobbskugga tre grannländer under en vecka. Genomförs 2017/2018.
  - ICU (Inter cultural Intercultural communication for you) ett jobbskuggningsprojekt för medborgarkontoret som kommer att genomföras under 2017.
- Ny Biblioteksplan har arbetats fram och antagits under året.
- Sommarlovsaktiviteter - Kommunens barn och ungdomar kunde erbjudas ett stort, varierat utbud av aktiviteter från kommunen och föreningar.
- Ny lokal som mötesplats för ungdomar i Götene tätort tillträdades i slutet av december. Den nya gemensamma lokalen innebär bland annat en ökad tillgänglighet, bättre arbetsmiljö, effektivare resursanvändning och en kvalitetshöjning för ungdomarna.
- Musikskolan firade 40 år med en jubileumskonsert i Folkets Park.

Kvalitetsmätning

Information till alla 2016, SKL:s granskning av kommuners webbplatser

Kommunens hemsida fick i granskningen 612 poäng av 768 möjliga vilket motsvarar 80 % av maxpoängen. Granskningen görs varje år. Nytt för 2016 var mätmetoden som gjordes genom en självgranskning där vår kommunikationsavdelning fick ge svar på 250 frågor kring hemsidan. Förbättringsområden som identifierats: Jämförelsetjänster, vissa e-tjänster, enhetlig struktur och innehåll för skola och förskola, förenklade ekonomiska redovisningar, redovisning av hantering av synpunkter och klagomål

Framtiden Administration

Förstärkta resurser inom kommunikation i verksamheterna skulle innebära att kommunikationsavdelningen i högre utsträckning kan prioritera det strategiska och utvecklande arbetet för att närma oss målet att bli en kommunikativ organisation.

Kommunikationsarbetet behöver lyftas till en högre nivå där varumärket Götene kommun finns med i åtanke i varje enskild kommunikationsaktivitet. Arbetet med klarspråk kommer att fortsätta för att våra texter ska vara tillgängliga för alla.

Ständigt ökade krav och önskemål från allmänhet, den interna organisationen och politiker, påverkar samtliga administrativa verksamheter.

Teknikutvecklingen inom administrativa områden sker oavbrutet. För att vi ska följa med i utvecklingen krävs att det finns möjlighet att avsätta tid för en god omvärldsbevakning och utvecklingsarbete.

Medborgarkontoret har stora möjligheter att utvecklas för att ge ytterligare service, kanske som ett "medborgarnas kontor", språkkompetens mm.

En översyn av Centrumhusets lokaler behöver göras. Det finns behov av modernare och flexibla lösningar då det gäller sammanträdesrum, kontorsrum, personalutrymmen osv.

Räddningstjänstens nya organisation Samhällsskydd Mellersta Skaraborg kan få påverkan på framtida arbetssätt kring trygghet och säkerhet.

Framtiden Kultur och fritid

Arbete pågår med att ta fram nytt kultur och fritidspolitiskt program.

Musikskolans lokalfråga måste få en hållbar långsiktig lösning. Nuvarande lokaler var från början en tillfällig lösning. Lokalerna är inte anpassade för verksamhetens behov.

En utredning kring kulturskola och hur en sådan kan organiseras i kommunen kommer att tas fram med förslag på lösning.

Biblioteket fortsätter samarbetet med skarborgskommuner. Tillsammans görs nya biblioteksupphandlingar. Samtidigt görs en översyn av läneregler och avgifter mm för att lättare kunna samarbeta med de olika biblioteken.

Översyn görs av föreningsbidragen med förslag på eventuella förändringar inför budget 2018.

Simhallen i Götene har en begränsad livslängd. Vid statusbeaktning som gjordes 2013 bedömdes kvarvarande livslängd max 10-15 år vilket innebär att år 2023 eller senast år 2028 stängs befintlig simhall. Framtida inriktning kring hur detta ska lösas saknas idag.

Fritidsverksamheten för ungdomar är en viktig del i det förebyggande arbetet både för särskilda grupper och för ungdomar i allmänhet. Utvecklingen går allt mer från den traditionella fritidsgårdsverksamheten till mer riktade aktiviteter med olika ungdomsgrupper. Inflytandefrågor är en viktig del i ungdomsarbetet.

Användandet av kommunens idrottshallar kan öka. Frågan om huvudmannaskap behöver ses över.

Kommunövergripande

Verksamheter som ingår/Verksamhetsområde

I verksamheten ingår kostnad för sektorchefer, integrationsstrateg, gemensam chefsutbildning och upphandling som bedrivs i samarbete med Vara och Skara kommuner.

Viktiga händelser under året

Drygt 1200 asylsökande har under året vistats i kommunen och då främst på två boenden, Lundsbrunns Kurort och Brännebrona Gästis. Lundsbrunns samhälle fördubblades då drygt 800 asylsökande kom till Kurorten.

Kommunen har stöttat ett arbete att få asylsökande att egenaktivera sig genom ett koncept som Rädde Barnen driver genom Support Group.

Skolan fick många fler elever och barnen från Kurorten fick bussas till två andra skolor i kommunen när Lundsbrunns skola var fullbelagd.

Stora förändringar har skett i lagstiftningen under året som gått och Migrationsverket har flyttat asylsökande till sina egna boenden eftersom det funnits tomma platser i deras egna system.

Oron hos de asylsökande har ökat i takt med alla förändringar i lagstiftningen och besked om flytt. Läkare utan gränser har lyckligtvis funnits på plats sen september för att jobba med den psykiska hälsan hos asylsökande.

Vid årets slut fanns ca 250 asylsökande kvar i kommunen.

Under året har all personal gått på en halvdags föreläsning av Religionsvetarna för att öka kunskapen och förståelsen för olika kulturer. Personal som arbetar med integration har fått fler föreläsningar under temat "Möten över kulturgränser, utmaningar och möjligheter" samt "Situationen i Mellanöstern, IS och religiös radikaliserings".

Under året har en utredning resulterat i beslut om en ny gemensam upphandlingsenhet för V6 kommunerna i Skaraborg.

Investeringar

(mnkr)	Redovisning 2016-12-31	Årsbudget 2016
Kommunstyrelsen summa	3,0	32,4
Ombyggnad Västerby	0,0	3,7
7-9 Skola	0,2	0,0
Administrativt system	0,1	1,5
Modern sessionssal + café	0,6	1,3
Musikskola	0,0	0,5
Utegymp Västerby	0,0	0,1
Bredbandsnät -utrustn+nät	0,3	0,3
Stambygge bredband	0,0	2,8
Bredband områdesutbyggnad	0,0	0,7
GC-väg Sjörsåsvägen Hä	2,1	1,6
Lundsbrunn GC-väg komplet	0,0	1,6
Trafiksituation 7-9 skola	0,0	1,3
Utfart Lundängsvägen	0,0	2,1
Markavvattning	0,1	0,6
Nordskog	0,0	0,4
Nordskog 3A	0,3	2,8
Bostadsförsörjning	0,0	1,3
Lokalgata Källby	-2,2	0,0
Entrémiljö Centrumhus	0,2	2,4
Sjörsåsleden	0,0	0,1
Lekplatser - 2015	0,0	0,3
Lekplatser 2016	0,0	0,6
Toalett Källby badpl/Häll	0,2	0,5
Stenbrottet toa-lösning	0,1	0,1
Kinnekullegården toalös.	0,0	2,0
Fornparken toa	0,0	1,0
Markförvärv	1,2	1,6
Kök Hällekis	0,0	0,7
Kök Källby förskola	0,0	0,5

Kommunövergripande

Konsult och administration

Administrativt system Vision för samhällsbyggnad är senarelagt till år 2017. Det som är aktuellt i år är inköp av assistenten som har testats av politiken. Det kommer innebära att även socialnämnden kan använda digitala handlingar då sekretesshandlingar går att hantera i detta system.

Utbyte av möblemang till caféet i Centrumhuset samt möbler och teknik till sessionssalen är i stort sett klar. Det som återstår är

att se över vad det skulle innebära att införa videofilmning och sändning av kommunfullmäktige. Denna fråga har inte hunnits med att utredas under året.

Kultur och fritid

Utredning kring musikskolans lokaler har startats upp tillsammans med Service och Teknik.

Byggnation av utegym håller på att utredas tillsammans med Service och Teknik.

Infrastruktur och bostadsförsörjning

Infrastruktur

Underhållsåtgärder i bredbandsnätet behövs ständigt. Åtgärder för stambygget kommer inte att ske under året. När det gäller redundans mellan Hällekis och Källby, vilket är det stora behovet inom stambyggnation, så undersöks alternativ till att bygga i egen regi. Områdesutbyggnad av bredbandsnätet innebär endast att göra klart och avsluta pågående arbeten eftersom privata aktörer nu bygger i kommunen.

Gc-vägen utmed Sjöråsvägen i Hällekis har gjorts klar. För komplettering av gc-väg i Lundsbrunn har en ansökan skickats till Trafikverket om samarbete i projektet. Detta innebär att verkställandet flyttas framåt.

I projekt trafiksituation 7-9 skolan har flera åtgärder gjorts tidigare. Det som står näst i tur är att förbättra situationen på Helledborgsgatan, mellan Lidköpingsvägen och Färgaregatan. Dock ska delar av kvarteret Hallonet saneras och röjas innan nästa insats görs i projektet. Ytterligare behov ska också undersökas. Alternativa lösningar undersöks gällande trafiksituationen vid Lundängsvägen/Preem/Rasta.

Projektet med att förbättra markavvattningen i sydöstra Götene är klart.

Bostadsförsörjning

Nya tomter på Badvägen kommer att göras klara för försäljning 2017. Tomtförsäljning och husbyggnation pågår i Nordskog 3a. Vissa kringarbeten har gjorts under året och ytterligare några återstår till kommande år. Etapp 3b och c kommer att projekteras under 2017. Nytt exploateringsområde i västra Källby är sålt och byggnation av gata sker på exploitörens bekostnad.

Gatumiljö, grönytor samt övrigt

Övrigt

Byggnation av ny Entrémiljö för Centrumhuset har skett. Både mental och fysisk tillgänglighet har beaktats i projektet.

Inga investeringar i lekplatser har skett under året, avvaktar beslut om flerårig plan för samtliga lekplatser.

Enklare toaetus har byggts vid badet i Källby. Där har också markarbeten skett för att höja den fysiska tillgängligheten. Byggnation av ny toa har också skett i Stenbrottet. Samtal pågår kring toalösning vid Kinnekullegården. En långsiktig lösning kring Fornparken är klar. Toalett kommer att byggas i föreningens regi.

Markinköp

Markbytesaffär har genomförts i Källby.

Nämndens uppdrag i budget 2016

- **Att på sikt utreda ett allaktivitetshus.** Denna fråga har inte arbetats med. Önskvärt vore ett förtydligande och avgränsning för vilka delar som ska beaktas, exempelvis gällande musikskolans lokaler och kulturskoleutredning.
- **Att se över föreningsbidrag.** Omvärldsbevakning gällande kringliggande kommuner har sammanställts. Målsättning är att nytt förslag ska vara klart till budget 2018.

WC Toalett Källby bad.

Barn- och utbildningsnämnd

Ordförande: Anders Månsson

Under barn- och utbildningsnämnden ligger verksamhetsområdena nämndsgemensamt, förskola, grundskola, utbildning och politik.

Ekonomiskt resultat

Resultaträkning (mnkr)	2016	2015
Intäkter	59,1	51,0
Kostnader	-364,4	-346,4
varav personalkostnader	-180,6	-153,4
Verksamhetens resultat	-305,3	-295,5
Budgetanslag	-305,8	-300,6
Över-/underskott	0,5	5,1

(mnkr)	Utfall 2016	Årsbudget 2016	Avvikelse mot budget
Nämndsgemensamt	-26,3	-25,0	-1,3
Förskola	-69,4	-73,5	4,1
Grundskola	-147,6	-145,1	-2,5
Utbildning	-61,4	-61,5	0,1
Politik	-0,6	-0,7	0,1
Nettokostnad	-305,3	-305,8	0,5

Resultatet för nämnden totalt visar på ett överskott med 0,5 mnkr. Det har under året gjorts återsökningar från Migrationsverket på 26,1 mnkr för de elever som vi haft i Götene kommun. 85 % av dessa återsökningar har tagits med i bokslutet och 15 % av har ansetts som osäkra. Återsökningar för inventarier och lokalkostnader har gjorts på ca 3 mnkr. 20 % av dessa har tagits med 2016, då det i dessa ansökningar är en större osäkerhet. Återsökningar har även gjorts för de kostnader som skolskjutsar för de asylsökande medfört. Dessa återsökningar är inte med i bokslutet 2016 då det är en stor osäkerhet kring dem. Kostnaderna på ca 1,1 mnkr återfinns under ledning och administration. Elevhälsan redovisar ett resultat på -0,3 mnkr.

Förskolan, pedagogisk omsorg och öppen förskola visar ett positivt resultat på 4,1 mnkr. Det har sålts fler förskoleplatser än budgeterat samt att kommunen köpt färre förskoleplatser av andra huvudmän. Pedagogisk omsorg har ett underskott på 0,9 mnkr som beror på att de haft fler antal barn än budgeterat och därför mer personal.

Grundskolan visar ett minus på 2,5 mnkr och då är det grundskola inklusive fritidshem som står för -3,0 mnkr. 15 % av återsökningarna från Migrationsverket för eleverna när det gäller

grundskolan är 2,5 mnkr, vilket inte är med i bokslutet. Grundskolans resultat är positivt på 0,5 mnkr vilket beror på färre elever under hösten än budgeterat.

Utbildningsverksamheten hamnar på ett överskott med 0,1 mnkr. Gymnasiet går minus med 1,5 mnkr vilket beror på ett högre programkostnadssnitt än i budget. Särskolan går plus med 1,6 mnkr då det var färre elever än beräknat i budget. Vuxenutbildningens resultat hamnar som budgeterat, inga större förändringar sker då det finns ett avtal mellan kommunen och Campus Lidköping.

Medarbetare

Medarbetarstatistik	2016	2015
Årsarbetare (snitt)	330	313
Tillsvidareanställda per 31 dec	340	329
Antal anställda totalt per 31 dec	415	389
varav heltid (%)	80	79
varav deltid (%)	20	21
Total sjukfrånvarotid (%) under året	5,0	4,7

Nämndsgemensamt

Verksamhetsområde

Här ingår ledning och administration samt elevhälsan. I ledning och administration återfinns kostnader för rektorer, förskolechefer, handläggare samt aktivitetsansvarig. Kostnader för företagshälsovård ligger också här.

Elevhälsan är en egen lagstadgad (Skollagen SFS 2010:800 2 kap 25 §) verksamhetsform där professionerna skolläkare, skol-sköterska, specialpedagoger, psykolog, kuratorer och SVA-samordnare ingår.

Även projektet TTS, tillbaka till skolan, ligger under elevhälsan. Det teamet består av en kurator och en specialpedagog.

Ekonomiskt resultat

Resultaträkning (mnkr)	2016	2015
Intäkter	0,1	0,1
Kostnader	-26,4	-22,0
varav personalkostnader	-24,5	-20,1
Verksamhetens resultat	-26,3	-21,9
Budgetanslag	-25,0	-23,5
Över-/underskott	-1,3	1,6

Verksamheterna visar ett underskott på 1,3 mnkr. Ledning och Administration redovisar ett minus på 1,0 mnkr. Här återfinns kostnader för skolskjutsar för nyanlända på ca 1,1 mnkr där återsökningar från Migrationsverket har gjorts men något beslut ännu inte har erhållits. Inga intäkter är med i bokslutet för detta på grund av försiktighetsprincipen. Elevhälsan har ett minusresultat på 0,3 mnkr.

Viktiga händelser under året

Fyra SVA-samordnare har under våren tillsatts på grund av det stora antalet nyanlända som kommit till våra skolor. Deras uppgift har varit att bland annat att ha ett samordningsansvar för nyanlända. De har också jobbat med ansvaret gällande kartläggning av nyanlända.

En skolskötterska och en kurator anställdes under året för att förstärka elevhälsan.

Till följd av utökad verksamhet har ledning och administrations förstärkts.

Framtiden

För att kvalitetssäkra det förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbetet behöver det goda arbetet med samarbetsformer fortgå både internt och externt. Svårigheter att rekrytera personal med särskild kompetens till elevhälsan kommer troligtvis att kvarstå.

Under de senaste åren har behovet av en gemensam vikariepool vuxit fram. Under våren 2017 kommer förskolan och grundskolan ha gemensam vikariepool med två administratörer.

Förskola

Verksamhetsområde

I Förskola finns verksamheterna pedagogisk omsorg, förskola inklusive allmän förskola samt öppen förskola. Vårnadsbidrag finns idag inom verksamhetsområdet men möjligheten för kommunen att bevilja nya vårdnadsbidrag upphörde den 1 februari 2016. Redan beviljade vårdnadsbidrag betalas ut för beviljad tid och sista utbetalningen kommer att ske i november -17.

Förskola bedrivs i kommunens fyra tätorter. Förskolan är sedan införandet av senaste skollagen en del av skolväsendet och styrs av Skollag (SFS 2010:800), Läroplan för förskolan (Lpfö98 rev 2010) och av Skolverkets allmänna råd. Enligt Skollagen har barn som under hösten fyller tre år rätt till 525 timmar avgiftsfri förskola, så kallad Allmän Förskola.

Pedagogisk omsorg kan bedrivs i flera olika former och i Götene kommun bedrivs det som familjedaghem och nattomsorg. Verksamheten familjedaghem bedrivs huvudsakligen i dagbarnvårdarens hem men vid ett eller ett par tillfällen per vecka träffas de dagbarnvårdare som finns i samma närområde i en gemensam grupplokaler.

Familjedaghem finns i kommunens alla kommundelar och i Årnäs bedrivs verksamheten endast i en grupplokaler. Nattomsorg erbjuds i Källby. Skollagen är aktuell för pedagogisk omsorg liksom Skolverkets Allmänna Råd för Pedagogisk omsorg och det avsnitt i Förskolan läroplan (Lpfö 98 rev 2010) som heter Normer och värden. I övrigt är förskolans läroplan vägledande.

Ekonomiskt resultat

Resultaträkning (mnkr)	2016	2015	2014
Intäkter	18,6	14,3	13,7
Kostnader	-88,0	-85,0	-82,9
<i>varav personalkostnader</i>	<i>-57,1</i>	<i>-52,5</i>	<i>-50,5</i>
Verksamhetens resultat	-69,4	-70,8	-69,2
Budgetanslag	-73,5	-71,3	-68,8
Över-/underskott	4,1	0,5	-0,4

Resultatet visar ett överskott på 4,1 mnkr. Färre barn har varit placerade i kommunens förskolor än beräknat. Dessutom såldes fler förskoleplatser än vad som budgeterats samt att kommunen köpte färre platser av andra huvudmän.

Viktiga händelser under året

Under våren startades två nya hemvister på Västerbyskolan i anslutning till befintlig förskola. Syftet var att ta emot den kö som fanns i tätorten samt nyanlända barn. Ca 30 st barn fanns på hemvisterna under våren varav 18 st nyanlända. Under hösten minskade antalet barn på hemvisterna.

I Lundsbrunn startades en ny hemvist under våren, Solen, där 55 st nyanlända barn var inskrivna under våren. Under hösten minskades barnantalet och vid årsskiftet var hemvisten stängd.

Antalet barn inskrivna totalt i förskolan och pedagogisk omsorg har som mest under året varit 788 inklusive nyanlända barn. Det är en ökning mot förra året då maxantalet var 678 barn.

Andelen pedagogisk utbildad personal har sjunkit då det är svårt att rekrytera.

Under året har antalet förskolechefer ökat med 1 tjänst vilket innebär att det nu finns 5 tjänster totalt. Detta gjordes då arbetsbelastningen på förskolecheferna varit hög under en längre period.

Alla pedagoger har tillgång till en Ipad som de disponerar för pedagogisk dokumentation och för verksamhetsplanering. Under året har två förskolelärare utbildats till pedagogister.

Kompetensutveckling för all personal har under våren fokuserat på kollegialt lärande. All personal har även fått föreläsningar i

kulturutbildning av Religionsvetarna samt i lågaffektivt bemötande av Bo Hejlskov Elvén.

Kvalitetsmätning

Nyckeltal	2016	2015	2014
Antal 1-5 åringar boende i kommunen	747	756	756
Antal 1-5 åringar med plats (%)	91,1	91,2	89,5
Nettokostnad per plats (tkr)	101	101	102
Andel nöjda föräldrar i barnomsorgen (%)		90	

Nettokostnad per plats innehåller kostnader för både förskola och pedagogisk omsorg och är därför inte jämförbart med BO-peng då den enbart syftar till förskola.

Någon enkät till barnens föräldrar har inte skickats ut under 2016, den genomförs vartannat år.

Framtiden

Det kommer behövas en utökning av förskoleplatser i Källby på grund av nyetablerade bostadsområden.

Det finns ett fortsatt behov av kompetensutveckling för att kunna möta läroplanens krav inom olika områden.

I förskolan ska det finnas legitimerade förskollärare som ansvarar för vissa arbetsuppgifter. Dessa arbetsuppgifter finns utpekade i skollagen och i förskolans läroplan. Vid nyrekrytering kommer det fortsatt vara svårt att rekrytera legitimerade förskollärare.

Grundskola

Verksamhetsområde

I Grundskola återfinns skolformerna förskoleklass, grundskola och obligatorisk särskola samt fritidshem för elever upp till 12 år. De viktigaste styrdokumenterna för grundskolornas verksamheter är Skollagen (SFS 2010:800), Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr11), Skolförordningen (SFS 2011:185) och ett antal Allmänna råd utgivna av Skolverket.

Verksamhet bedrivs på sex skolor inom kommunen, varav fem skolor avser elever i åldern 6-12 år och en skola avser elever i åldern 13-16 år. Fritidshemmen är organisatoriskt integrerade med kommunens skolor för yngre elever. Grundsärskoleverksamhet finns inte inom kommunen utan köps av angränsande kommun. Inom kommunen finns en elev med rätt till särskola som går integrerad i grundskolan.

Skattkistans förskola.

Foto: Daniel Ström

Ekonomiskt resultat

Resultaträkning (mnkr)	2016	2015	2014
Intäkter	34,4	35,8	22,3
Kostnader	-182,1	-197,9	-184
varav personalkostnader	-98,4	-99,7	-90,6
Verksamhetens resultat	-147,6	-162,1	-161,7
Budgetanslag	-145,1	-161,3	-153,9
Över-/underskott	-2,5	-0,8	-7,8

Resultatet för grundskolan hamnar på minus 2,5 mnkr. Grundskolan ihop med fritidshemmen har ett underskott på 3,0 mnkr jämfört med budget. Verksamheten har under året haft en elevökning i samband med mottagandet av nyanlända elever. Det har lagts resurser på att göra om lokaler samt att nyanställa personal. Ansökningar har gjorts till Migrationsverket för detta. Grundskolan visar ett överskott på 0,5 mnkr på grund av färre elever än budgeterat.

Viktiga händelser under året

Under vårterminen krävdes stora och snabba omställningar i samband med mottagandet av nyanlända elever. Detta gjordes bland annat genom att anordna förberedelseklasser där kartläggning gjordes. Därefter fick eleverna sedan sin klassplacering. Förberedelseklasser upprättades på Lundabyn och även tillfälligt på Västerbyskolan under våren. Behovet av studiehandledning på modersmål ökade och många studiehandledare anställdes. I slutet av höstterminen kom information om att asylanslagningarna i kommunen skulle stängas och då började arbetet med att återställa organisationen.

De senaste åren har satsningen på IKT inneburit att fler elever idag jobbar med Ipad och datorer. Från och med höstterminen så har alla elever på Liljestensskolan en egen lånedator.

Kompetensutvecklingen har bestått av statens satsningar på läs- och matematiklyft. All personal har även fått föreläsningar i kulturutbildning av Religionsvetarna samt i lågaffektivt bemötande av Bo Hejlskov Elvén.

Kvalitetsmätning

Nyckeltal	2016	2015	2014
Kostnad per elev exkl skolskjuts, ej sårskola (tkr)	82	86	89
Kostnad per plats i fritidshem (tkr)	21	33	36
Andel (%) elever som nått kravnivån på de nationella proven			
Åk 3 Matematik	97	90	90
Åk 3 Svenska	95	94	92
Åk 6 Matematik	93	94	98
Åk 6 Svenska	95	100	98
Åk 6 Engelska	96	92	99
Åk 9 Matematik	91	68	82
Åk 9 Svenska	100	92	88
Åk 9 Engelska	100	95	87
Meritvärde åk 9	210,3	217,5	202,9
Andel (%)ej behöriga till gymnasiet			
Götene	17,9 *)	17,0	13,4
Riket	16,9 *)	14,4	13,1

*) from 2016 räknas andelen utifrån alla elever inklusive de med okänd bakgrund. Källa: SIRIS.

Framtiden

Den kommande nationella it-strategin kommer ställa krav på teknisk utrustning, utbildning och nya pedagogiska arbetssätt. För att genomföra strategin kommer det krävas resurser till exempel i form av olika digitala verktyg till varje elev.

Arbetet med barn och elever i Götene kommun syftar till att eleverna ska nå så goda resultat som möjligt när de slutar åk 9 och att de under sin skolgång ska trivas och må bra. Lärandet börjar redan när barnen är små och det är i förskolan som grunden läggs för barnets lust att vilja lära. Analysen av årets kvalitetsarbete visar att ett fortsatt helhetsgrepp i ett 1–16-årsperspektiv behöver tas på olika sätt för att eleverna ska nå så goda resultat som möjligt i åk 9. Tidiga insatser när det gäller läsning och skrivning är avgörande för elevernas fortsatta skolgång. Att öka elevinflytandet hos eleverna är även fortsättningsvis i fokus. Det förväntas leda till ökad lust och motivation för skolarbetet. Andra utmaningar är att skapa flexibla organisationer som kan möta elevernas olika behov.

Etablering av friskolan Broholm som kan komma att ske under hösten 2017 gör att det är mycket svårt att förutse kommande elevantal i kommunens verksamhet. Vid en etablering kommer det krävas en organisationsöversyn på kommunens grundskolor.

Tidiga insatser i grundskolan prioriteras genom statsbidrag riktat till åk 1-3 (lågstadiesatsningen) samt till fritidshemmen (fritidshemssatsningen). Andra statsbidrag som kommer att fortgå är karriärtjänst (förstelärare), lärarlönelyftet samt läsllyftet.

I skolan är det krav att legitimerade lärare ansvarar för undervisningen. Vid nyrekrytering kommer det fortsatt vara svårt att rekrytera legitimerade lärare.

De utvecklingsområden som enheterna fortsätter att arbeta med är språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt, betyg och bedömning samt systematiskt kvalitetsarbete runt kränkningar, skolenärvaro och likvärdig utbildning.

Utbildning

Verksamhetsområde

Inom Utbildning återfinns skolformerna gymnasieskola och vuxenutbildning.

Gymnasieskola

Till denna verksamhetsform hör gymnasieskola och gymnasiesärskola. Alla kommuner är skyldiga att erbjuda elever som avslutat grundskolan en gymnasieutbildning.

Viktigaste aktuella statliga styrdokument är Skollagen, Gymnasieskolans läroplan 2011, examensmål och Skolverkets Allmänna råd.

I Skaraborg finns ett gemensamt samverkansavtal avseende gymnasieskolan. Dess syfte är att:

- eleverna får sitt förstahandsval av skola och program tillgodosett,
- eleverna fritt får välja mellan de skolor och de program som erbjuds inom samverkansområdet,
- sådana utbildningsinriktningar som bedöms vara strategiskt viktiga för regionens utveckling ska kunna stödjas och utvecklas gemensamt.

De elever som inte är behöriga till ett nationellt program kan gå något av de fem introduktionsprogrammen. Eleverna kan då söka något av dessa program i Skara eller Lidköping.

Trycket på introduktionsprogram med inriktning språk har ökat markant sedan hösten 2015 samt under 2016 då kommunen har tagit emot många asylsökande och nyanlända.

Kommunalt aktivitetsansvar

En ändring i skollagen (2010:800) 29 kap 9 § innebär att kommunen sedan 1 januari 2015 har ett aktivitetsansvar (tidigare informationsansvar) för ungdomar upp till 20 år som inte genomför eller fullföljt en utbildning på ett nationellt gymnasieprogram eller motsvarande. Kommunen ska erbjuda de ungdomar som berörs lämpliga individuella åtgärder som i första hand ska syfta till att motivera den enskilda att påbörja eller återuppta en utbildning.

Vuxenutbildning

Till denna verksamhetsform hör grundläggande vuxenutbildning, gymnasial vuxenutbildning, svenska för invandrare, särsvux, uppdragsutbildning och högskoleutbildning på distans. Viktigaste aktuella statliga styrdokument är Skollag, Läroplan för vuxenutbildningen 2012, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011 samt Skolverkets Allmänna råd.

Vuxenutbildningens uppdrag är att ge vuxna möjligheter att i enlighet med individuella önskemål komplettera sin utbildning. Vuxenutbildningens verksamhet bedrivs sedan mars 2014 på Campus i Lidköping.

Ekonomiskt resultat

Resultaträkning (mnkr)	2016	2015	2014
Intäkter	6,0	0,7	1,0
Kostnader	-67,4	-62,6	-66,5
<i>varav personalkostnader</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
Verksamhetens resultat	-61,4	-61,9	-65,5
Budgetanslag	-61,5	-67,4	-68,5
Över-/underskott	0,1	5,5	3,0

Redovisar ett resultat på totalt plus 0,1 mnkr. Verksamheten gymnasium redovisar minus 1,5 mnkr i resultat. Detta beror på att snittpriset för utbildningarna ökat mer än budgeterat. Gymnasiesärskolan redovisar plus 1,6 mnkr som beror på att det är färre antal elever samt att priserna inte ökat i samma grad som beräknats.

Kvalitetsmätning

Nyckeltal – Gymnasium	2016	2015	2014
Kostnad per elev (tkr) ej särskola	112	106	108
Antal elever boende i Götene	466	490	500

Nyckeltal – Vuxenutbildning	2016	2015	2014
SFI antal elever *)	132	72	30
VUX antal elever *)	162	88	105

*) för 2016 så är elevantalet utifrån inskrivna personer under året.

Framtiden

Gymnasieplatser till Götene kommuns ungdomar, oavsett vilket program de går, kommer att köpas in av grannkommunerna. Götene kommun är därför beroende av hur gymnasieverksamheten i Skaraborg utvecklas framöver. När det gäller vuxenutbildningen så löper avtalet med Lidköpings kommun tills vidare med en ömsesidig uppsägning om 18 månader.

Staten kommer att stimulera yrkesinriktad vuxenutbildning. Vad det blir för konsekvenser för kommunen är svårt att säga i nuläget.

I framtiden kommer samverkan mellan kommunerna i Skaraborg utvecklas och öka. Detta är extra viktigt för Götene, som i dagsläget, köper in all gymnasie- och vuxenutbildning. Samverkan med andra interna och externa aktörer kommer också att bli viktigare i och med aktivitetsansvaret, antalet nyanlända och behovet av kompetensförsörjning i kommunen och regionen.

Investeringar

(mnkr)	Redovisning 2016-12-31	Årsbudget 2016
Restaurangmiljö, ombyggnad	0,3	0,4
Hällekis skola, projektering	1,5	2,0
Hällekis skola, ny-/ombyggnation	0,0	10,0
Källby förskola, projektering	0,2	1,0
Källby förskola, Ny-/ombyggnation	0,0	7,4

Restaurangmiljön, i form av nytt matsalsmöblemang, för Liljestensskolans och Prästgårdsskolans elever påbörjades under 2016 och slutförs under våren 2017.

Kostnader för Hällekis skola är för projektering. Ombyggnationen startas januari 2017 och slutförs under året.

En analys om Källby förskola presenterades avseende placering, volym och ekonomi.

Nämndens uppdrag i budget 2016

- **Att utreda resursverksamhet för elever med behov av särskilt stöd.** Ett samarbete har inletts med SPSM (Specialpedagogiska skolmyndigheten). Man arbetar med att se över extra anpassningar och särskilt stöd som lagen föreskriver ska göras när elever hamnar i behov av särskilt stöd

Lek och lär.

Foto: Daniel Ström

Socialnämnden

Ordförande: Björn Cavalli-Björkman

Socialnämndens verksamhetsområde omfattar Äldreomsorg, Handikappomsorg samt Individ och familjeomsorg.

Ekonomiskt resultat

Resultaträkning (mnkr)	2016	2015
Intäkter	145,5	103,3
Kostnader	-394,8	-349,9
varav personalkostnader	-252,3	-231,8
Verksamhetens resultat	-249,3	-246,6
Budgetanslag	-254,7	-243,6
Över-/underskott	5,3	-2,9

(mnkr)	Utfall 2016	Årsbudget 2016	Avvikelse mot budget
Äldreomsorg	-138,4	-139,7	1,3
Handikappomsorg	-62,4	-60,6	-1,7
Individ- och familjeomsorg	-47,1	-52,5	5,4
därav flykting	-0,1	-0,1	0,0
Nämndsövergripande	-0,8	-0,9	0,1
Politik	-0,6	-0,9	0,3
Summa Socialnämnd	-249,3	-254,7	5,3

Resultatet för Socialnämnden visar ett överskott med 5,3 mnkr. Till största delen är överskottet relaterat till Individ och Familjeomsorg där IFO barn och familj står för den största delen, 4,3 mnkr. Flykting finansieras fullt ut av bidragen från migrationsverket. Äldreomsorgen ger ett positivt resultat på 1,3 mnkr, där överskottet kommer från flera olika delar. Handikappomsorgen visar 1,7 mnkr i underskott. Underskottet kommer från LSS-boenden, samt från övriga insatser; boendestöd, korttids- och fritidsverksamhet samt psykiatri.

Medarbetare

Medarbetarstatistik	2016	2015
Årsarbetare (snitt)	480	472
Tillsvidareanställda per 31 dec	536	527
Antal anställda totalt per 31 dec	594	572
varav heltid (%)	54	54
varav deltid (%)	46	46
Total sjukfrånvarotid (%) under året	10,0	9,7

Under året har socialnämnden haft i genomsnitt 480 årsarbetare. Totalt antal anställda per den 31 december var 594 personer varav 536 tillsvidareanställda. Kommunen arbetar med olika arbetstidsmodeller för att kunna möta efterfrågan på heltid. I december 2016 arbetade 54 % heltid inom socialnämndens område. Sjukfrånvaron inom nämndens område ligger på 10,0 % vilket är högre än genomsnittet i kommunen på 7,6 %.

Äldreomsorg

Verksamhetsområde

Äldreomsorg omfattar gemensam verksamhet, biståndsprövade verksamheter som hemvård, särskilt boende och korttidsplatser, men också öppna och förebyggande verksamheter i olika former. Här ingår även kommunens hälso- och sjukvårdsansvar inklusive rehabilitering/ habilitering och hjälpmedelsförsörjning. Insatserna ges huvudsakligen enligt socialtjänstlagen (SoL) och hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Ekonomiskt resultat

Resultaträkning (mnkr)	2016	2015
Intäkter	50,0	46,5
Kostnader	-188,4	-178,9
varav personalkostnader	-136,8	-130,0
Verksamhetens resultat	-138,4	-132,5
Budgetanslag	-139,7	-132,1
Över-/underskott	1,3	-0,3

Äldreomsorgen visar ett överskott med 1,3 mnkr. Överskottet kommer från flera olika delar, vissa särskilda boenden och en del övergripande verksamheter.

Övergripande verksamheter för äldreomsorgen ger ett litet plusresultat. Här ingår bland annat kostnader för enhetschefer, biståndshandläggare, vikariepools- och bilpoolsverksamhet, daglig verksamhet, träffpunkter, frivilligsamordnare samt MAS (Medicinskt Ansvarig Sjuksköterska), IT och företagshälsovård. Vikariepoolens kostnader har ökat i år då det varit många nya och oerfarna vikarier som behövt mycket introduktion. Överdraget belastar enheterna och 2017 kommer ett förhöjt timpris att tas ut som inkluderar en ökad nivå av introduktion. Vikariepoolen har även tagit över administrationen av kommunens tjänstebilar vilket ger en bättre resursanvändning av bilarna. Bilkostnaden fördelas till respektive verksamhet som använder bilarna via ett förkalkylerat pris och bilpoolen kan flytta bilarna för optimalt utnyttjande.

Hemvården ökar i omfattning då det blir fler äldre som är i behov av hemvård, delvis på grund av den demografiska utvecklingen men också på grund av situationen med avsaknad av särskilda boendeplatser. Behovet av insatser inom hemvården har fortsatt öka under 2016, sedan 2012 har antalet omsorgstimmar på en månad ökat från ca 3800 till ca 8100 timmar 2016. Mätningen görs varje år och avser omsorgstimmar under oktober månad. Stimulansbidrag för utökad bemanning inom äldreomsorgen täcker underskottet på cirka 2,0 miljoner kronor under 2016. Korttidsboendet har haft överbeläggning under stor del av året och går med ett underskott på 1,0 mnkr. Kommunen har på grund av att det inte finns korttidsplatser i tillräcklig omfattning och att det saknas särskilda boendeplatser inte kunnat ta emot patienter från sjukhusen i den takt som efterfrågats vilket resulterat i kostnad för färdigbehandlade patienter. Totalt har Götene kommun betalt 0,6 mnkr till regionen och 0,15 mnkr till Lidköpings kommun.

Inom särskilt boende finns ett underskott på demensvården med 1,4 mnkr. Vårdtyngden inom demensvården har under de senaste åren ökat vilket visar sig i ökat resursbehov. Demensverksamheten har under året följt resursutfordelningsmodellen vid schemaläggning. Stimulansbidrag för utökad bemanning inom äldreomsorgen täcker delvis underskottet 2016. Övriga särskilda boenden har samtliga gett mindre överskott.

Viktiga händelser under året

Sommaren 2016 gjordes en indelning av semestern i 3 perioder. Detta var nödvändigt då föregående års semesterperioder inte föll väl ut. Det har varit svårt att bemanna upp semesterperioderna även då det inte behövs lika många vikarier när vi har haft 3 semesterperioder. Vi har även detta år varit tvungna att anställa fler personer utan utbildning, vilket mynnar ut i längre introduktion. Vi har haft en hög sjukfrånvaro både på fast anställd personal och sommarvikarier.

Under året har det varit ett stort tryck på korttiden och en lång kö till särskilt boende. Kön till särskilt boende har stadigt varit ca 25-30 personer.

Även 2016 gjordes en personalkontinuitetsmätning, den visar att Götene kommun fortsatt ligger bland de 10 bästa när det gäller kontinuiteten i hemtjänsten. Verksamheterna arbetar på ett strukturerat sätt för att minska antalet personal hemma hos brukarna.

I den nationella brukarundersökningen har hemtjänsten återigen lyft sig i många parametrar. Resultatet på frågan om de äldre känner sig trygga i sitt hem har fortsatt att stiga även 2016. Hemtjänsten har arbetat med delaktighet och självbestämmande under året vilket kan vara det som återspeglas i det goda resultatet.

När det gäller den nationella brukarundersökningen inom särskilt boende ser helheten mycket bra ut jämfört med riket. Däremot har det lokala resultatet i de flesta av frågorna försämrats sedan förra årets undersökning. För att skapa upplevelser av god kvalitet måste dessa områden alltid stå i fokus i det dagliga arbetet. Under året har det arbetats med att ha aktuella genomförandeplaner och ha biståndsbedömda insatser för alla brukare inom särskilt boende.

Seniordagen är genomförd med ett gott resultat och många besökare även i år.

All personal inom äldreomsorgen har fått en utbildning i Kommunikativt medarbetarskap som ett led i arbetet med att utveckla EBP (evidensbaserad praktik). All personal har också fått utbildning i religion, islam och kulturmöten av "Religionsvetarna".

SAS-tjänst (socialt ansvarig samordnare) är tillsatt på deltid. MAS (medicinsk ansvarig sjuksköterska) har gjort en läkemedels-tillsyn/journalgranskning i alla områden samt skrivit en patientsäkerhetsberättelse som finns att läsa på kommunens hemsida.

Kvalitetsmätning

Nyckeltal	2016	2015	2014
Hälso- och sjukvård			
Betalningsansvar till sjukvården för utskrivningsklara (antal dagar)	114	78	12
Hemtjänst			
I ordinärt boende under oktober:			
antal personer den 1 oktober	378	367	326
antal omsorgstimmar (Sol) / okt månad	8 080	6 659	6 239
Särskilt boende			
Antal platser			
demensboende	32	32	32
äldreboende	92	92	92
Nettokostnad, tkr per plats			
demensboende	596	547	515
äldreboende	498	492	508
Korttid			
Antal platser:	12	12	12
Beläggning, platser/dag:	11,1	10,2	10
Medelvårdtid, antal dygn/plats:	49	52	43

Antal dagar med betalningsansvar för färdigvårdade patienter har ökat under året, detta beror till stor del på att det inte finns särskilda boenden i den utsträckning som behövs. På korttiden

finns det 12 platser och 8-9 av dessa har till stor del under året redan varit upptagna av de personer som inte kan vara hemma och som söker särskilt boende. Det innebär att det i snitt funnits 2 platser till förfogande när det gäller behov av korttidsplats från sjukhusen.

Antalet omsorgstimmar inom hemtjänsten ökar stadigt och kommer inom ett par år att öka än mer enligt SCB's befolkningsprognos. Det är också tydligt att de personer som finns i hemvården har mer omvårdnadskrävande insatser. Den resursfördelningsmodell som tillämpas i Götene kommun ger oss en bra modell för var resurserna ska läggas och vad hemvården kräver i resurser för att kunna säkerställa en bra kvalitet. Antalet timmar i denna mätning är exklusive kringtid, det vill säga tid för dokumentation, beställningar, telefonkontakt, restid mm.

Framtid

Andelen äldre ökar i hela landet och det är en utmaning för kommunerna att kunna möta framtida behov och krav, både ur verksamhetssynpunkt och ur kostnadssynpunkt. Äldres hälsotillstånd har successivt förbättrats de senaste 15 åren. Det finns ändå en osäkerhet i om den ökade andelen äldre kommer att ha ett större, mindre eller likvärdigt vård- och omsorgsbehov som den grupp äldre som kommunerna ger stöd till idag. De personer i kommu-

nen som idag räknas till gruppen "mest sjuka äldre" enligt Socialstyrelsens definition är ca 55 till antalet. År 2020 beräknas gruppen ha ökat med tio, till cirka 65 personer.

Regeringen avsåg 2016 Socialstyrelsens förslag till bemaningsföreskrifter för särskilt boende för äldre. Istället för dessa föreskrifter valde regeringen att förtydliga Socialtjänstförordningen (2001:937,2 kap 3 §) där det framgår att den enskildes behov ska vara styrande och att personal ska finnas tillgänglig dygnet runt. Det trycks också på vikten av individuell bedömning.

Den resursfördelningsmodell som hemtjänsten redan använder kommer att implementeras även i särskilt boende för att kunna bemanna rätt. Samtidigt arbetas det med att införa IBIC och ICF, ett nytt arbetssätt för biståndshandläggare och de som verkställer beslutet.

Den strukturerade omvärldsbevakningen där vi lyft fram fyra av SKL:s 15 trender kommer att fortsätta arbetas med. De trender som vi har arbetat med är vad medborgarna har för förväntningar på oss i framtiden, ökad brist på chefer och personal framåt, ny kunskap som kommer samt IT.

Fia med knuff

Foto: Ateljé Solbritt

Handikappomsorg

Verksamhetsområde

Handikappomsorgen omfattar biståndsprovade insatser och verksamheter för såväl barn som vuxna, såsom personlig assistans, korttidsvistelse, korttidstillsyn, daglig verksamhet, ledsagning, kontaktpersoner, boende för unga vuxna och gruppboendestäder. Vidare ingår olika stödinsatser till psykiskt funktionshindrade. I budgetenhetens ansvar ingår även handläggning av bostadsanpassningsbidrag.

Insatser inom handikappomsorgen tillhandahålls huvudsakligen enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), Socialförsäkringsbalken kap. 51, socialtjänstlagen (SOL) samt hälso- och sjukvårdslagen (HSL). För bostadsanpassning gäller särskild lagstiftning.

Ekonomiskt resultat

Resultaträkning (mnkr)	2016	2015
Intäkter	18,3	20,4
Kostnader	-80,7	-86,6
<i>varav personalkostnader</i>	<i>-57,1</i>	<i>-59,5</i>
Verksamhetens resultat	-62,4	-66,3
Budgetanslag	-60,6	-62,4
Över-/underskott	-1,7	-3,9

Handikappomsorgen visar 1,7 mnkr i underskott jämfört med budget. Underskottet kommer från LSS-boenden, samt från övriga insatser. Personlig assistans ger ett överskott på 1,0 mnkr.

Övergripande verksamheter för handikappomsorgen visar ett överskott på 0,4 mnkr. I övergripande verksamheter ingår bland annat kostnader för enhetschefer, biståndshandläggare, ledsagning, anhörigsamordnare, kontaktpersoner, personligt ombud, avlösarservice, bostadsanpassning, IT och företagshälsovård.

Underskottet från LSS-boenden 1,7 mnkr, fördelas på kommunens egna boenden med 1,4 mnkr och externa boenden 0,3 mnkr. Kommunens egna LSS-boenden har haft svårt att klara budgeten i år trots arbete med schemaplanering och resursanvändning, arbetet förväntas dock ge resultat under 2017. Ett externt boende har tillkommit under året vilket förklarar överdraget på externa boenden.

Underskottet som kommer från övriga insatser är främst relaterat till boendestöd, korttids- och fritidsverksamhet och psykiatri. Åtgärder med schemaplanering samt arbete med att granska vårdbesluten i förhållande till den verkställda tiden har gjorts och

förväntas ge resultat under 2017. Psykiatri har haft ett tillkommande ärende som krävt sovande jour vilket resulterat i ett överdrag.

Personlig assistans visar ett överskott på 1,0 mnkr. Här har ett arbete gjorts med att se över resurser och schemaläggning vilket gett gott resultat. Dessutom har rutiner för att söka förhöjt timbelopp för ärenden med mycket ob-tid och fördyrande omständigheter kommit på plats. Det har också gjorts ett arbete med att få försäkringskassan att ompröva tidigare beslut vilket resulterat i högre ersättning.

Viktiga händelser under året

Även inom Handikappomsorgen har det varit ett ansträngt personalläge under sommaren, se viktiga händelser under året under avsnittet Äldreomsorg.

Utredningstiden för beslut om LSS insatser har minskat från 30 dagar 2015 till 12 dagar 2016.

Under hösten 2016 har en brukarundersökning gjorts på Daglig verksamhet där 12 av 40 brukare svarade på frågor inom kategorierna psykosocial miljö, Kommunikation och information, Sysselsättning och gemenskap, Psykosocial arbetsmiljö samt Kontinuitet, stöd och service. Mest nöjda är brukarna med att det finns personal när de behöver hjälp och att de vet vad de kan göra på rasten. De är även mycket nöjda med att de får prova andra jobb om de vill, att de får ta paus om det blir trötta och att det känns bra när de går hem.

Minst nöjda är brukarna på frågan om de lär sig nya saker på jobbet och frågan hur de känner sig när de är på jobbet. Även frågorna om det är lugnt och skönt på jobbet och om personalen lyssnar på dig har fått ett lägre resultat och bör beaktas.

Under året har handikappomsorgen arbetat mycket med delaktighet och självbestämmande. All personal har också fått sitta ner och reflektera i studiecirkelform när det gäller socialpedagogik.

All personal har fått en kommunikationsföreläsning som de har upplevt varit väldigt bra. All personal har också fått utbildning i religion, islam och kulturmöten av "Religionsvetarna".

En förstudie har gjorts för att ta fram boendelösningar för personer med sociala svårigheter, hemlöshet, missbruk och/eller funktionsnedsättningar

En kvalitetsdag för hela Sektor omsorg genomfördes i november. Syftet med dagen var att lära av varandra och att visa upp goda exempel på vardagliga förbättringar till lite större projekt som personalen med hjälp av olika metoder har genomfört.

Kvalitetsmätning

Nyckeltal	2016	2015	2014
Individuella LSS/SoL-insatser			
Personlig assistans			
nettokostnad totalt (mnkr)	6 665	9 086	9 507
antal personer	17	16	19
Gruppboendestäder LSS			
Antal platser			
gruppboendestad/ stödboende	23	23	16
gruppboendestad, spec. inriktning	6	6	8
Nettokostnad per plats, tkr			
gruppboendestad/ stödboende	692	654	899
gruppboendestad, spec. inriktning	1 086	1 144	803
Skogsvägen korttids/fritids			
Antal barn/ungdomar	16	23	24

Framtiden

Andelen personer med funktionsnedsättning som beviljas särskilt boende enligt LSS kommer troligtvis att minska och istället kommer insatsen boendestöd enligt SoL i ordinärt boende att öka.

Daglig verksamhet enligt LSS är den insats som ökar mest och som de flesta personer har. Nya målgrupper tillkommer, till exempel unga personer med funktionsnedsättning som har andra/nya krav på kommunala insatser. Nya diagnoser inom funktionshinder ställer stora krav på kunskap och kompetensutveckling.

En omstrukturering av Daglig verksamhet påbörjades under 2016 där handikappomsorgen tillsammans med Arbetsmarknadsenheten kan vara med och skapa bättre förutsättningar för att personer med funktionsnedsättning ska få tillträde till den öppna arbetsmarknaden. Detta arbete kommer löpa på under 2017.

Individ och familjeomsorg

Verksamhetsområde

Individ- och Familjeomsorg (IFO) omfattar olika former av behandlingsinsatser för barn, familjer och vuxna rörande bland annat missbruk, försörjningsstöd eller förebyggande arbete. I IFO ingår arbetsmarknadsenheten och Trädgårdstjänst samt en integrationsenhet och boenden för ensamkommande ungdomar.

Ekonomiskt resultat

Resultaträkning (mnkr)	2016	2015
Intäkter	77,1	36,4
Kostnader	-124,2	-83,6
varav personalkostnader	-56,9	-43,1
Verksamhetens resultat	-47,1	-47,26
Budgetanslag	-52,5	-48,2
Över-/underskott	5,4	1,0

Resultaträkning – IFO exkl flyktningmottagning (mnkr)	2016	2015	2014
Intäkter	7,1	4,5	4,8
Kostnader	-54,1	-51,7	-52,6
varav personalkostnader	-29,6	-26,2	-23,3
Verksamhetens resultat	-47,0	-47,2	-47,8
Budgetanslag	-52,4	-48,2	-43,6
Över-/underskott	5,4	1,0	-4,2

Resultaträkning – Flyktningmottagning (mnkr)	2016	2015	2014
Intäkter	70,0	31,9	14,6
Kostnader	-70,1	-31,9	-14,7
varav personalkostnader	-27,3	-16,9	-3,9
Verksamhetens resultat	-0,1	0,0	-0,1
Budgetanslag	-0,1	0,0	0,0
Över-/underskott	0,0	0,0	-0,1

Individ- och familjeomsorg har sammantaget ett överskott på 5,4 mnkr jämfört med budget.

Övergripande IFO har ett budgetöverskott på 0,5 mnkr. Främst gällande IT-kostnaderna till följd av att en högre andel fasta kostnader för IT finansieras via bidrag då integrationsenheten har ökat i antal.

Den verksamhet som står för det största överskottet är IFO barn och familj med 4,3 mnkr. Det svåra rekryteringsläget har lett till att personalkostnaderna är 1,1 mnkr lägre än budgeterat. Till följd av relativt få placeringar är kostnaderna lägre än budgeterat för både HVB barn och unga samt familjehem, med 1,6 mnkr respektive 0,8 mnkr. Även boendelösning unga vuxna och externa öppenvårdsinsatser bidrar till överskottet med 0,3 mnkr vardera. Övriga verksamheter inom området bidrar med ytterligare 0,2 mnkr i överskott.

IFO vuxen har ett budgetöverskott på 1,6 mnkr. HVB vuxna visar underskott på 0,4 mnkr till följd av ökat antal vård dygn. Kostnaderna för försörjningsstödet har varit 1,4 mnkr lägre än budget. Även för IFO vuxen har rekryteringsläget varit svårt och innebär att personalkostnaderna är 0,5 mnkr lägre än budgeterat.

Arbetsmarknadsåtgärder visar ett underskott med 1,0 mnkr. Underskottet är både på kostnads- och intäktsidan. Möbler och utrustning har köpts in till de nya lokalerna på Järnvägsgatan, intäkter från arbetsförmedlingen har varit lägre än budgeterat och även inom Trädgårdstjänst har intäkterna varit lägre.

Verksamhetskostnaderna för flykting finansieras fullt ut med bidrag från migrationsverket. Sveriges relativt höga flyktingmottagande år 2015 och migrationsverkets asylboenden i kommunen har lett till högre kostnader och intäkter. År 2016 omsatte verksamheten 70,0 mnkr att jämföra med 31,9 mnkr och 14,6 mnkr för 2015 respektive 2014.

Viktiga händelser under året

Svårigheterna att rekrytera personal inom IFO har fortsatt under året. Det innebär att både IFO barn och familj samt IFO vuxen har varit underbemannade. Antalet anmälning till IFO barn och familj har ökat, vilket följts av ökat antal utredningar.

Den akuta situationen med bristande resurser för individer med hemlöshet och bostadslöshet i kommunen har lett till att en förstudie har gjorts. Förstudien gäller behov av olika former av boendelösningar för vuxna personer med olika sociala svårigheter, missbruksproblem, hemlöshet och funktionsnedsättningar.

Arbetsmarknadsenheten har under 2016 haft resursförstärkning i form av två coacher som arbetar med att få ned ungdomsarbetslösheten. Genom att tydligare samverka med Kommunens aktivitetsansvar (KAA) har många ungdomar/unga vuxna som varken arbetar eller studerar kunnat nås för ta fram en plan för återgång till studier eller arbete. Samverkan med Försäkringskassan gällande ÅKA (Återhämtning, Klargöra, Anpassa) har utvecklats i önskad riktning med fler remisser in i verksamheten.

För att samordna de delar av sektor omsorgs verksamheter som handlar om sysselsättning i olika former har arbetsmarknadsenheten, trädgårdstjänst och viss del av daglig verksamhet flyttat in i nya gemensamma lokaler på Järnvägsgatan 22.

Under 2016 hade Götene kommun stora asylanläggningar som även påverkade mottagandet av ensamkommande barn och unga. De lagändringar och stora förändringar som skett under året har varit påfrestande för verksamheten och krävt snabba omställningar. En bostadssamordnare har anställts för att vi ska kunna erbjuda lägenheter till nyanlända, samt till de som flyttat

ut från HVB till eget boende. I oktober öppnade ett boende för ensamkommande för att ersätta de tidigare provisoriska boendena.

Kvalitetsmätning

Nyckeltal	2016	2015	2014
Familjehem, barn och unga			
- nettokostnad (tkr)	3 338	3 971	3 432
- antal vård dygn	3 057	2 877	2 814
- kostnad per vård dygn (kr)	1 092	1 380	1 220
Hem för vård och boende, barn och unga			
- nettokostnad (tkr)	6 359	6 150	8 591
- antal vård dygn	1 356	1 765	2 809
- kostnad per vård dygn (kr)	4 690	3 484	3 058
Boendestöd unga vuxna			
- nettokostnad (tkr)	4 349	4 222	3 765
- antal med insats	12	16	11
Extern öppenvård, barn/fam			
- nettokostnad (tkr)	34	37	130
- antal barn/familjer	2	2	1
Hem för vård eller boende, vuxna missbrukare			
- nettokostnad (tkr)	2 021	2 170	1 674
- antal vård dygn	1 026	951	560
- kostnad per vård dygn (kr)	1 970	2 282	2 989
Försörjningsstöd			
- nettokostnad (tkr)	7 452	7 546	8 523
- antal bidragshushåll	271	250	254
- genomsnittligt bidrag per bidragshushåll (kr)	27 498	30 184	33 555

För familjehem kan noteras att totala nettokostnaden har minskat från 2015 års höga nivå, trots att antalet vård dygn har ökat. Det innebär att kostnaden per vård dygn har minskat.

Antalet vård dagar på HVB, barn och ungdomar, har fortsatt minskat tack vare hemmaplanslösningen med stödboende på Heldegatan.

Frivilliga placeringar, på HVB för vuxna missbrukare, har ökat. Placeringarna har inte omfattat fler personer än tidigare år utan endast längre placeringstider. Kostnaden för försörjningsstöd har minskat medan antalet bidragshushåll har ökat något. Minskningen har sin grund i analyser av orsaker och processer i ärenden som blivit självförsörjande. Utöver detta har samverkan med försäkringskassan, arbetsförmedlingen och sjukvården utökats så att färre ärenden fallit mellan stolarna och fler har fått ökad chans till egen försörjning via rätt typ av ersättning.

Framtid

Verksamheten står inför stora utmaningar då de ekonomiska förutsättningarna är kårva de närmaste åren. Antalet ärenden inom individ- och familjeomsorgen ökar när det blir sämre tider. Götene följer de utvecklingstendenser som gäller för riket för behov hos barn, unga och deras föräldrar. Detta gäller även för behoven av insatser för personer med alkohol- och drogproblematik. Götene kommer även fortsättningsvis arbeta med samverkan kring missbruks- och beroendefrågor. Kopplat till detta behövs ytterligare socialsekreterare anställas. Behovet av personal idag är redan stort och det kommer fortsättningsvis att öka. Vi ser att det är stor rörlighet på arbetsmarknaden och det i sin tur gör att lönekraven ser annorlunda ut jämfört med tidigare.

Det kommer att krävas stora arbetsinsatser och väl fungerande metoder och rutiner för att möta det stora behovet av ekonomiskt bistånd. Här kommer AME spela en viktig roll tillsammans med sina samverkansparter. Lokala rutiner för att tillsammans med Arbetsförmedling och Försäkringskassan hjälpa individer till egen försörjning kan vara en framkomlig väg.

Götene kommun har ett antal hemlösa med social och/eller psykiatrisk problematik som verksamheten inte hittar tak över huvudet till. Denna målgrupp behöver inte bara bostad utan också ett stöd i sin vardag för att fungera. Sammantaget kan vi konstatera att det är många i kommunen som är i behov av någon form av boende.

Investeringar Socialnämnden

(mnkr)	Redovisning 2016-12-31	Årsbudget 2016
Socialnämnden summa	0,3	5,4
Daglig verksamhet anpassning	0,16	3,9
Skogsvägen korttids	0,17	1,5

Socialnämndens investeringsbudget för år 2016 var 5,4 mnkr varav 0,3 mnkr förbrukats under året.

Under arbetet med anpassning av daglig verksamhet har delar av verksamheten samlokaliseras i externt hyrda lokaler vilket gjort att investeringsmedel inte kunnat användas för anpassning av lokalerna. Delar av daglig verksamhet har förlagts till Skogstorp där anpassningar gjorts för 0,2 mnkr. Förprojektering av nya ändamålsenliga lokaler för den korttids- och fritidsverksamhet, som idag bedrivs på Skogsvägen har startat, 0,2 mnkr har använts till detta under 2016.

Medel som inte utnyttjats kommer överföras till år 2017. Överföring av medel från daglig verksamhet till Skogsvägen görs med 3,7 mnkr och totalt överförs 5,0 mnkr till år 2017.

Nämndens uppdrag i budget 2016

Att se över resursfördelningen på LSS-boende.

Det finns ett stort behov av att se över hur väl beslut, verkställighet och resurser stämmer överens. Arbetet har påbörjats i liten skala men stannat upp då det saknas resurser att leda arbetet. I några få verksamheter har arbetet dock kommit igång på grund av prognosticerat underskott.

Att arbeta med att skapa nya boenden i form av särskilt boende och trygghetsboende.

En förstudie har startats tillsammans med Riksbyggen och Götene äldrehem. Målet är att ha 32 nya särskilt boende platser klara vid årsskiftet 2018/2019. Det finns också behov av trygghetsboenden i centrala Götene, ca 20-25 platser.

Att fortsätta arbetet med AME-tjänster som innebär att försörjningsstödtagare ges ett arbete i kommunen med lönebidrag från Arbetsförmedlingen. Nettokostnaden som kommunen har för lönen finansieras med ett internbidrag från försörjningsstöd. Kommunens nettokostnad ska alltså inte överstiga vad personen skulle ha haft i försörjningsstöd.

Arbetet med att hitta formerna för samarbetet pågår. Processkartläggning är påbörjad.

Bidrag från migrationsverket ska helt täcka kostnader som kommunen har för sitt mottagande av flyktingar.

Kommunens kostnader för mottagande av flyktingar har täckts helt av bidrag från migrationsverket år 2016.

Nämnden för service och teknik

Ordförande: Karl-Gustav Bynke (Skara)

Vice ordförande: Clemens Nordentoft

Verksamheter som ingår

Skara och Götene kommuners gemensamma nämnd för service och teknik har till uppdrag att på ett kvalitativt och effektivt sätt ta till vara på, och utveckla, gemensamma resurser inom verksamheterna Gata/Park, Fastighet, Kost och Lokalvård.

Gata/Park utför arbeten inom områdena gator, parker och naturvård. Vidare ingår projektering och anläggning av arbeten inom ovan nämnda områden.

Fastighet förvaltar kommunens fastigheter samt inhyrning av externa lokaler. Fastighet svarar även för projektering och projektledning av om- och nybyggnationer.

Kost ansvarar för måltidsproduktionen alltifrån förskola till äldreomsorg. Den mat som erbjuds i Kostens verksamheter ska främja goda matvanor och följa Livsmedelsverkets rekommendationer.

Lokalvård utför städ, golvvård och fönsterputs utifrån de kommunala verksamheternas behov samt Socialstyrelsens riktlinjer.

Ekonomiskt resultat

Resultaträkning (mnr)	2016	2015
Intäkter	22,1	22,8
Kostnader	-37,0	-41,0
<i>varav personalkostnader</i>		
Verksamhetens resultat	-14,9	-18,2
Budgetanslag	-19,4	-19,1
Över-/underskott	4,5	0,9

Resultatet för Götene del är ett överskott om 4,5 mnr.

Gata/Park + 0,9 mnr

Överskottet beror till största del på att kostnaden för investeringar, kapitalkostnader, är 0,6 mnr lägre än budgeterat. Av de övriga cirka 50 verksamheterna har vi totalt ett överskott på drygt 0,3 mnr. Under året har åtgärder i skog gjorts och verksamheten har ett överskott om nästan 0,3 mnr genom att nedtaget virke sålts. Dessa intäkter tas inte med i 2016 års resultat utan bokas upp i bokslutet och kan användas kommande år i skogsverksamheten.

Fastighet + 0,6 mnr

Lägre förvaltningsgemensamma kostnader, personalkostnader samt mediakostnader (el, vatten, värme) än budgeterat. Även de akuta kostnaderna har varit lägre än budgeterat. Det planerade underhållet följer budgeterade kostnader och sammantaget ger det ett överskott för fastighetsavdelningen.

Lokalvård + 0,4 mnr

Barn och utbildning beställde under 2016 mer uppdrag än i grundbeställningen och är den främsta förklaringen till intäktsökningen gentemot budget, 0,2 mnr. Personalkostnaderna är lägre än budgeterat och har en positiv avvikelse på 0,5 mnr. Övriga kostnader är något högre än budgeterat, vilket delvis förklaras av anskaffade städinventarier.

Kost + 2,6 mnr

Under 2016 har barn och utbildning beställt betydligt fler portioner jämfört med grundbeställningen. De ökade portionsbeställningarna innebär en intäktsökning gentemot budget, 2,8 mnr. Personalkostnaderna är lägre än budgeterat, 0,6 mnr, vilket delvis beror på att centralköket i Götene under året har byggts om och att produktionen då förlagts på de övriga köken. Livsmedelskostnaderna är högre än budgeterat på grund av fler producerade portioner, 0,8 mnr.

Investeringar

Nyckeltal	Budget	Utfall	Avvikelse
Nämnd service och teknik	45,0	30,5	14,5
Centralköket	21,3	19,2	2,1
Energieffektivisering	1,0	1,0	0,0
Gata-Park	2,4	2,0	0,4
Brandstation renovering	5,0	1,2	3,8
Komp. och takkomp. fastighet	9,4	7,6	1,8
Fastighet övriga projekt	6,0	2,5	3,5
Utemiljö Lundabyn	0,0	-3,0	3,0

Gata/Park

Komponenter Gata/Park, klart. Avser toppbeläggningar och har utförts löpande under året.

Tillgänglighetsanpassningar, ej påbörjat. Görs 2017, resterande medel till 2017.

Gata/park miljonen, pågår. Avser bland annat upprustning av badet i Källby, utbyte av gatubelysning till LED, cykelställ vid Pressbyrån, flytt av elcentraler samt iordningställande av bro vid Liljestenskolan. Resterande medel till 2017.

Sjökvarnsvägen, görs ej.

Fastighet

Komponenter fastighet, pågår. Större åtgärder som gjorts och är klara 2016, är bland annat renovering ytskikt Centrumhuset, ventilation Liljestenskolan, styråtgärder VVS på Källby Gård samt belysning och utemiljö skolor och förskolor. Resterande medel till 2017.

Takkomponenter fastighet, pågår. Avser Källby Gård (hus B Sjökvärn, klart), Lundagården (klart) samt Centrumhuset (pågår). Resterande medel till 2017.

Säkra fastigheter, klar. Avser bevakningskameror, passersystem samt inbrottslarm.

Hällekis ny idrottshall, klart. Garantibesiktning utförd.

Panna Lundsbrunn, pågår, Styråtgärder gjorda 2016, återstår snörasskydd. Färdigställs 2017. Resterande medel till 2017.

Utemiljö skolor och förskolor, klar. Avser Prästgårdsskolan, Lundabyn, Hällekis skola samt Ljungsbackens förskola.

Centrumhuset WC stambyte, klart.

Källby Gård fasad och fönster, klart.

Källby Gård utemiljö innergård, pågår. Färdigställs 2017, resterande medel till 2017.

Centralköket, klar. Ombyggnad av centralköket, klart december 2016. Tillkommer kostnader 2017 i form av ÄTA-kostnader (ändrings- och tilläggs-kostnader). Resterande medel till 2017.

Centrumhuset fönster, pågår. Förstudie klar, projektering pågår. Resterande medel till 2017.

Brandstation renovering, pågår, Resterande medel till 2017.

Energieffektivisering, klart. Under 2016 har åtgärder gjorts på bland annat Lundagården, Centrumhuset, Lundabyn samt gatubelysning.

Landsväg i Götene kommun.

Räddningsnämnd

Ordförande: Ulla Hellberg (Skara)

Vice ordförande: Ove Karlsson

Verksamheter som ingår

Räddningsnämnden Skara-Götene har ansvaret för kommunernas gemensamma räddningstjänst. Räddningsnämnden ska med fokus på brukarna erbjuda servicetjänster inom räddningstjänsten.

Inom nämndens ansvarsområde ingår även ett lokalt tillsynsansvar för det förebyggande brandskyddet enligt Lagen om skydd mot olyckor (LSO) och enligt Lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE) samt tillståndsansvaret enligt LBE. Dessutom har nämnden ansvar för brandskyddskontroll och rengöring av eldningsanordningar enligt LSO, den så kallade sotningsverksamheten.

Ekonomiskt resultat

Resultaträkning (mnr)	2016	2015
Verksamhetens resultat	-8,4	-8,2
Budgetanslag	-9,0	-8,9
Över-/underskott	0,6	0,7

Överskottet kommer framförallt från kapitalkostnader och ökade automatlarmsintäkter. 25 % fler insatser än vad som är budgeterat har genererat ett underskott på personalsidan.

Räddningsnämnden levererar ett bra ekonomiskt resultat, trots stora ansträngningar på organisationen. Verksamheten har under året präglats av två större händelser. Utredning och genomförande av sammanslagningen mellan Räddningstjänsten Skara-Götene och Räddningstjänsten Falköping-Tidaholm till den nya förvaltningen Samhällsskydd Mellersta Skaraborg (SMS) från och med 2017-01-01. Den andra händelsen är flyktingsituationen med flera stora flyktinganläggningar i Skara och Götene, med den kraftigt ökade larmfrekvensen från framförallt dessa anläggningar.

För en mer detaljerad redovisning hänvisas till årsredovisning Räddningsnämnd 2016. I verksamhetens resultat och budgetanslag ingår anslag för att kunna lösa bemanning dagtid under semesterperioden i resultaträkningen på denna sida. Motsvarande uppgifter är inte med i Räddningsnämndens årsredovisning för 2016. Det leder till att båda posterna är högre i Götene kommuns ekonomiska resultat.

Blombergs bad.

Foto: Mikael Lundgren

Götene kommuns bolag

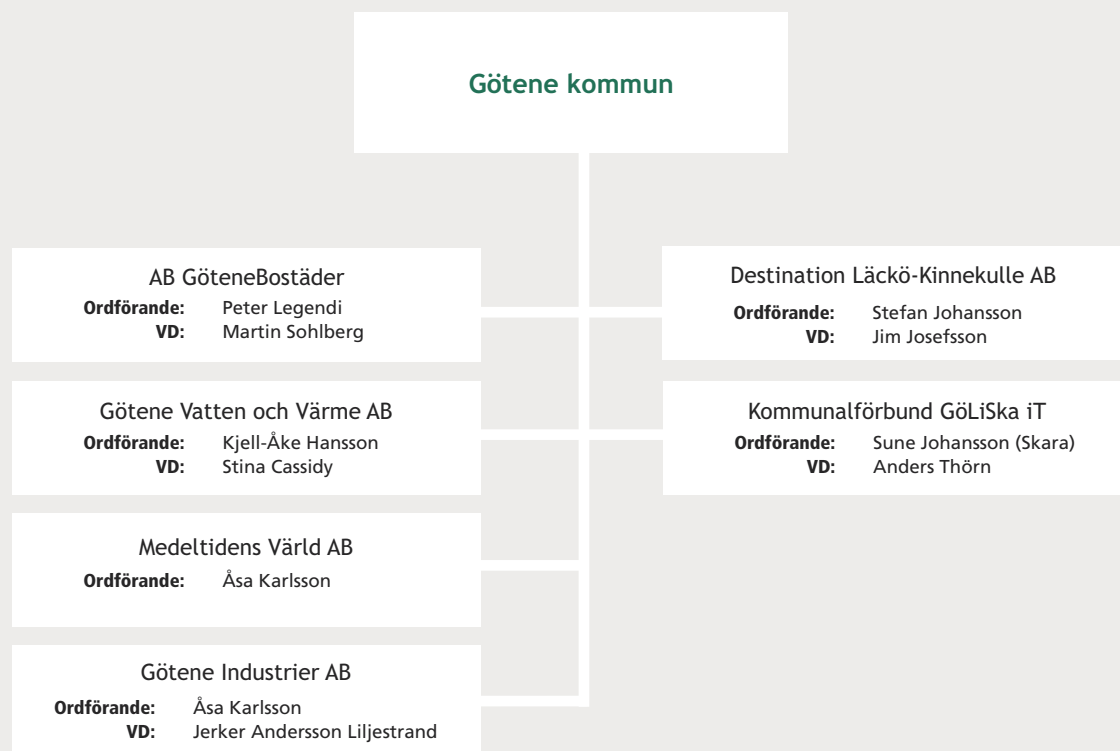
Götene kommuns helägda bolag är AB GöteneBostäder, Götene Vatten & Värme AB, Medeltidens Värld AB och Götene Industrier AB.

Götene kommun äger 28 procent av Destination Läckö-Kinne kulle AB, resterande ägs av Lidköpings kommun 49 procent samt 23 procent av närings- och föreningsliv samt privatpersoner.

IT-verksamheten bedrivs som ett kommunalförbund tillsammans med Lidköping, Skara, Essunga och Grästorp kommuner i GöLiSka IT.

Götene kommun är dessutom medlemmar i bland annat Skaraborgs kommunalförbund, Samordningsförbundet Skaraborg, Kommuninvest, Leader Nordvästra Skaraborg, Näringslivsföreningen samt Riksbyggens Kooperativa Hyresrättsförening Götene Äldre hem.

Översikt organisation Götene kommun och bolag

AB Götenebostäder

(556089-4197)

Bolaget är helägt av kommunen. Bolaget ska långsiktigt äga och förvalta bostäder och lokaler enligt affärsmässiga principer och erbjuda kunderna ett tryggt boende med hög kvalitet.

Omsättning för 2016 är 32,3 mnkr. Antal medelanställda under året är 9 st.

Götene Vatten och Värme AB

(556383-3143)

Bolaget är helägt av kommunen. Götene Vatten och Värme AB ska med hög leveranssäkerhet, hög servicegrad, låga marknadsanpassade priser och stor miljöhänsyn, producera och tillhandahålla fjärrvärme, vatten & avlopp samt omhändertaga hushålls- och företagsavfall.

Omsättning för 2016 är 111,4 mnkr. Antal medelanställda under året är 30 st.

Medeltidens Värld AB

(556739-2468)

Bolaget är helägt av kommunen. Syftet är att bolagets verksamhet ska avvecklas. Avveckling av anläggningen har fortsatt under året.

Ingen omsättning för 2016 och inga anställda finns i bolaget.

Götene Industrier AB

(556730-0750)

Bolaget är helägt av kommunen. Bolagets verksamhet ska vara att förvärva, äga och förvalta fast egendom.

Ingen omsättning för 2016 och inga anställda finns i bolaget.

Destination Läckö-Kinneulle AB

(556440-4332)

Bolaget ägs av Götene kommun 28 procent och Lidköpings kommun 49 procent. Övriga aktier, 23 procent, ägs av närings- och föreningsliv samt privatpersoner.

Kommunernas avsikt är att långsiktigt vara företrädare på turistmarknaden genom Destination Läckö-Kinneulle AB och tillsammans med berörda intressenter aktivt arbeta för att besöksnäringen ska vara den näring som snabbast skapar tillväxt i området. Bolaget fullgör en viktig funktion i kommunernas totala utveckling. Bolaget ska vara den ledande parten i utvecklingen av besöksnäringen i Läckö-Kinneullebygden.

Omsättning för 2016 är 10,0 mnkr. Medeltalet anställda under året är 6.

GöLiSka IT (kommunalförbund)

GöLiSka kommunalförbund ägs av kommunerna Götene, Lidköping, Skara, Essunga och Grästorp. Götene kommuns andel för 2016 är 16,3 procent.

Syftet med verksamheten är att bygga, upprätthålla driften av och utveckla en IT-baserad kommunikations-, system- och användarmiljö, som stödjer medlemmarnas strategier för intern och extern information och kommunikation samt de kommunala verksamheternas produktion av medborgarytta.

Omsättning för 2016 är 47,7 mnkr. Medeltalet anställda under året är 54 st.

AB GöteneBostäder

Ordförande: Peter Legendi

VD: Roland Lundqvist till och med årsstämman 2016 och därefter Martin Sohlberg.

Ägare

Samtliga aktier ägs av Götene kommun.

Verksamhetsområde

Äga och förvalta bostäder och lokaler.

Ekonomiskt resultat

Resultaträkning (mnkr)	2016	2015	2014
Intäkter	32,3	30,5	29,9
Kostnader	-25,8	-23,1	-21,5
varav personalkostnader	-4,7	-3,8	-3,5
Avskrivningar	-3,8	-3,7	-3,6
Rörelseresultat	2,7	3,7	4,8
Finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader	-2,5	-2,8	-3,6
Resultat efter finansiella poster	0,2	0,9	1,2
Bokslutsdispositioner			
Skatt	0,1	-0,2	0,0
Årets resultat	0,3	0,7	1,2

Bolaget redovisar sedan 2015 enligt redovisningssystemet K2. Därför är siffrorna inte jämförbara mellan åren. Budgeterat resultat före skatt 2016 var 0,6 mnkr.

Investeringar

Nyckeltal	Budget	Utfall	Avvikelse
Utemiljö Liljan	1,0	0,0	1,0
Byte av fönster/balkongdörrar Hjalmen	2,0	0,0	2,0
Byte fönster Källbytorp 7:45	0,5	0,0	0,5
Bokningssystem tvättstugor mm	1,1	0,0	1,1
Utemiljö Hjalmen 7	1,0	0,0	1,0
Tvättstuga Hjalmen 7	1,0	0,6	0,4
Bredband i alla fastigheter	1,5	0,4	1,1
Ombyggnad Liljan	1,0	0,0	1,0
Totala investeringar	9,1	1,0	8,1

Utemiljöprojekten är påbörjade men avslutas och redovisas först 2017. Flera planerade investeringar har ej genomförts på grund av de kostnader bolaget fått till följd av bränderna 2015/2016.

Medarbetare

Medarbetarstatistik	2016	2015	2014
Medelantal anställda	9	8	9
– varav kvinnor	4	3	4
– varav män	5	5	5

Under året har det även varit två säsongsanställda samt en person med särskilt anställningsstöd.

All personal får en timmes friskvård i veckan samt kontinuerlig uppföljning av hälsan via företagshälsovården.

Måluppfyllelse

- Bolaget har inte uppnått budgeterat resultat
- Bolaget har inte uppnått ägarens krav på avkastning
- Bolaget fortsätter att aktivt arbeta för att vara det bästa bostadsbolaget på orten
- Bolaget arbetar med att ha kunden i fokus

Viktiga händelser under året

Ökad efterfrågan på bostäder har minskat bolagets vakanser och ökat antalet personer i bolagets bostadskö. Bredband är nu installerat i samtliga bostäder i Källby och Lundsbrunn, i Götene pågår installationer som beräknas avslutas 2017. Bränderna 2015/2016 har starkt påverkat bolagets ekonomi och en tvist om ersättningsbelopp pågår med försäkringsbolaget. Med anledning av detta har flera investeringsprojekt ej kunnat genomföras och bolagets ekonomiska mål ej kunnat nås. Då hyresavtalen för de lokaler på Hjalmen 2 som Götene kommun har hyrt innehåller återställningsklausuler för återställande av huset till bostäder igen har bolaget en fordran på kommunen om 15 mnkr. Detta belopp motsvarar del av den förväntade återställningskostnaden och avsetts för återställningsprojektet som startar 2017.

Nyckeltal

Nyckeltal	2016	2015	2014
Eget kapital mnkr	13,5	13,2	12,5
Balansomslutning mnkr	155,3	139,9	142,1
Soliditet %	8,7	9,5	8,9

Framtiden

Återställning av Hjalmen 2 planeras starta 2017. Fönsterbyte planeras på Hjalmen 7. Bokningssystem för tvättstugor kommer digitaliseras. Utredning pågår för framtida nybyggnation och bolaget ser att det finns ett fortsatt stort renoveringsbehov i det äldre beståndet framöver.

Under 2017 fortsätter vårt fokus på att tillgodose hyresgästernas önskemål.

Götene Vatten & Värme AB

Ordförande: Kjell-Åke Hansson (S)

VD: Stina Cassidy

Ägare

Samtliga aktier i Götene Vatten & Värme AB (GVV) ägs av Götene kommun. Aktiekapitalet uppgår till 13,5 mnkr.

Verksamhetsområde

Bolaget har kommunens uppdrag att bedriva tre verksamheter; Fjärrvärme, Vatten & avlopp samt Renhållning.

Ekonomiskt resultat

Resultaträkning (mnkr)	2016	2015	2014
Rörelsens intäkter	111,4	107,6	106,0
Rörelsens kostnader	-89,0	-81,5	-81,7
varav personalkostnader	-19,9	-18,7	-17,7
Avskrivningar	-17,2	-13,5	-13,1
Rörelseresultat	5,2	12,6	11,2
Finansiella intäkter	0,0	0,0	0,1
Finansiella kostnader	-1,5	-2,3	-3,2
Resultat efter finansiella poster	3,7	10,3	8,1
Bokslutsdispositioner	-3,6	-10,3	-8,1
Skatt på årets resultat	-0,1	0,0	0,0
Årets resultat	0,0	0,0	0,0
Resultat efter finans. poster (spec.)			
Fjärrvärme	2,0	5,4	4,7
Vatten & avlopp	0,9	4,1	2,0
Renhållning	0,8	0,8	1,4
Totalt	3,7	10,3	8,1

Nettoomsättning

Nettoomsättningen för 2016 uppgår till 108,3 mnkr (106,8 mnkr 2015), en ökning med 1,5 mnkr (+1,4%). Ökningen av nettoomsättningen finns huvudsakligen inom vatten & avlopp där omsättningen ökat med 1,1 mnkr.

Försäljningen av ånga har ökat med 1,0 GWh (83,7 till 84,7 GWh). Intäkten har dock inte ökat i motsvarande grad på grund av att avtalat försäljningspris följer marknadspriset på biobränsle, som under året har fortsatt nedåt.

Försäljningen av fjärrvärme uppgick under året till 37,2 GWh (35,9 GWh). Intäkten ökade med 0,5 mnkr till 23,9 mnkr.

Nettoomsättningen inkluderar även intäkter för anslutningsavgifter med 1,0 mnkr (0,8 mnkr), varav fjärrvärme 0,1 mnkr och vatten & avlopp 0,9 mnkr.

Investeringar

Investeringar	Budget	Utfall	Avvikelse
Västerbyverket	3,8	2,5	-1,3
Ångledning Västerbyverket-Arla	7,5	10,0	2,5
Hällekis värmecentral	0,5	0,8	0,3
Fjärrvärme övrigt	1,7	0,0	-1,7
Sjövattenintagsledning Hällekis	4,0	0,8	-3,2
Vattenproduktion övrigt	1,3	0,8	-0,5
Svanvik-Källby överföringsledning	5,9	2,2	-3,7
Omlägg VA-ledning "runt" Dafgård	3,0	0,0	-3,0
VA-ledningar övrigt	1,2	0,9	-0,3
Avloppshantering	3,8	2,1	-1,7
Återvinningscentralen	0,3	0,0	-0,3
Totalt	33,0	20,1	-12,91

20,1 mnkr (16,3 mnkr 2015) har investerats under året, varav Västerbyverket 2,5 mnkr, ångledning till Arla 10 mnkr samt Hällekis värmecentral 0,8 mnkr.

Överföringsledning VA till Svanvik har påbörjats 2,2 mnkr. På avlopp har bland annat ett slamlager byggts om och processoptimeringar mm skett för 2,1 mnkr.

På vattenavdelningen har förprojektering av en ny sjövattenintagsledning gjorts för 0,8 mnkr och investering i en nödvattentank mm för 0,8 mnkr.

Medarbetare

Medarbetarstatistik	2016	2015	2014
Medeltalet anställda	30	30	28
Varav kvinnor	8	8	7
Varav män	22	22	21
Sjukfrånvaro, %	4,4	5,7	1,3

Måluppfyllelse

- **Mål Fjärrvärme:** Andelen biobränsle i fjärrvärmeproduktionen i Hällekis skall uppgå till minst 95% som årsmedelvärde.
Utfall: Spillvärmens 68,7%, träpellets för 28,8% och eldningsolja 2,5 %. Målet har uppnåtts.
- **Mål Vatten & avlopp:** Dricksvattenförluster och omänt mängd skall utgöra högst 15% av producerad mängd som medelvärde.
Utfall: Dricksvattenförlusterna, inkl intern förbrukning ca 2-3%, uppgick 2016 till 12%. Produktion 2 107 000 m³, försäljning 1 844 000 m³ Målet har uppnåtts.
- **Mål Renhållning:** Informera alla kommuninvånare om avfallsfrågor och sortering av avfall.
Utfall: En almanacka med information om sortering av avfall har delats ut till samtliga hushåll i Götene kommun. Målet har uppnåtts.

Viktiga händelser under året

- 300 m ny ångledning har installerats väster om 44:an
- Etapp ett i VA-planen, VA-utbyggnad till Svanvik har påbörjats.
- En avfallsplan har arbetats fram av bolaget för Götene kommun och denna antogs av KF 2016-09-26.

Nyckeltal

Nyckeltal	2016	2015	2014
Nettoomsättning, mnkr	108,3	106,8	105,5
Årets resultat efter finans poster, mnkr	3,7	10,3	8,1
Kassalikviditet	46	63	66
Soliditet % (inkl 78% av obesk. reserv)	27,0	25,6	22,0
Balansräkningens omslutning, mnkr	207,2	207,6	205,2

Framtiden

Fjärrvärme:

Arbetet med att försöka minska förlusterna i nätet kommer att fortsätta liksom arbetet med att underhålla nätet. En ny underhållsplan har tagits fram och ska nu implementeras.

En ny flispanna vid Västerbyverket kan bli aktuellt på några års sikt, dels för att avlasta den nuvarande pannan och dels för att fjärrvärmens ska kunna bli oberoende av olja.

Vatten & avlopp:

VA-planen ska omsättas i verkligheten men kan även behöva omarbetas. Det finns stora projekt på befintliga VA-nät. I en kapacitetsberäkning utförd på vattenledningsnätet i Götene-Källby konstateras att det finns stort behov att säkra upp vattenleveransen till vattentornet i Götene. Tillskottsvatten-problematiken är också något som GVV måste börja jobba med. Därutöver fortsätter arbetet med en långsiktig underhållsplan för det befintliga VA-nätet.

Renhållning:

GVV:s ambition är att de nationella målen som berör renhållningen ska uppnås och vara i samklang med de mål som finns om att minska växthuseffekten. Verksamheten ska vara rationell och enkel. Ett nytt insamlingsystem kan också bli aktuellt framöver.

Medeltidens Värld AB

Ordförande: Åsa Karlsson

VD: ej tillsatt

Ägare

Samtliga aktier ägs av Götene kommun.

Verksamhetsområde

Bolagets verksamhet ska avvecklas.

Ekonomiskt resultat

Resultaträkning (mnr)	2016	2015	2014
Intäkter	0,0	0,0	0,1
Kostnader	0,0	0,2	-0,2
Årets resultat	0,0	0,2	-0,1

För återställande av parkområdet avsattes 2013 1,3 mnr. T o m 2016 har 0,4 mnr använts för detta ändamål. Återställandet är ej slutfört och därför finns 0,9 mnr av avsättningen kvar vid årets slut.

Investeringar

Inga investeringar har gjorts under 2016.

Medarbetare

Inga anställda har funnits i bolaget de sex senaste åren.

Viktiga händelser under året

Parken har varit stängd under 2016, liksom under 2012 - 2015.

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2013 om en avveckling av anläggningen Medeltidens Värld. Styrelsen för bolaget fick uppdraget att genomföra detta på det mest ekonomiska sättet. Därefter har försäljning av byggnader och inventarier genomförts. Av uppdraget återstår en mindre del.

Nyckeltal

Nyckeltal	2016	2015	2014
Balansomslutning	5,8	5,8	6,2
Eget kapital	4,8	4,8	5,0
Soliditet %	83	83	81

Framtiden

Styrelsen fick i samband med kommunfullmäktiges beslut i juni 2013 även uppdraget att utreda en avveckling av bolaget Medeltidens Värld AB. Med anledning av att avvecklingen av anläggningen ej är slutförd så kvarstår detta uppdrag.

Götene Industrier AB

Ordförande: Åsa Karlsson
VD: Jerker Andersson Liljestränd

Ägare

Samtliga aktier ägs av Götene kommun.

Verksamhetsområde

Bolaget verksamhet ska vara att förvärva, äga och förvalta fast egendom.

Bolaget äger rätt att, efter särskilt tillstånd hos kommunfullmäktige, förvärva och driva dotterbolag med lika eller jämförlig verksamhet.

Bolaget får bedriva annan eller därmed jämförlig verksamhet.

Ekonomiskt resultat

Resultaträkning (mnkr)	2016	2015	2014
Intäkter	0,0	0,0	0,0
Kostnader	0,0	0,0	-0,1
Årets resultat	0,0	0,0	-0,1

Bolagets verksamhet är liten och resultatet överensstämmer med budgeterat resultat.

Investeringar

Inga investeringar har gjorts.

Medarbetare

Inga anställda i bolaget. Administrativ tjänst köps av AB Götene-Bostäder. VD-byte har skett vid årsstämman 2016.

Viktiga händelser under året

Skatteverket har fattat beslut under året att bolaget inte får vara momsregistrerat. Bolaget har tidigare överklagat liknande beslut men ej nått framgång.

Ägaren har informerat bolaget om att man utreder bolagets framtid.

Framtiden

Avvaktar beslut från utredningen om bolagets framtid.

Övrig information

Bolaget har ingen fast egendom att förvalta som är en grund i bolagsdirektivet. Bolaget avvaktar ägarens instruktioner.

Destination Läckö-Kinneulle AB

Ordförande: Stefan Johanson
VD: Jim Josefsson

Ägare

Götene kommun 28 %, Lidköpings kommun 49 %, näringsliv och privatpersoner 23 %.

Verksamhetsområde

Destination Läckö-Kinneulle AB ägs av Götene och Lidköpings kommuner samt privata intressenter (näringslivet, organisationer, privatpersoner). Kommunernas avsikt är att långsiktigt fokusera på utveckling inom besöksnäringen genom Destination Läckö-Kinneulle AB och tillsammans med berörda intressenter aktivt arbeta för att besöksnäringen skall skapa tillväxt i området.

Verksamhetsinriktning

- Stöd i affärs- och kompetensutveckling för befintliga och nya aktörer.
- Stöd för utveckling av nya och befintliga besöksmål.
- Aktivt medverka i utveckling och stödja skapandet av nya evenemang inom besöksnäringen
- Destinationsmarknadsföring
- Mottagningservice
- Stöd i utveckling av affärsrelaterad besöksnäring, som konferenser, möten o dyl.

Ekonomiskt resultat

Resultaträkning (mnkr)	2016	2015	2014
Intäkter	10,0	10,2	10,8
Kostnader	-10,0	-10,4	-10,4
varav personalkostnader	-3,3	-3,2	-3,2
Rörelseresultat	0,0	-0,2	0,4
Bokslutsdispositioner	0,0	0,1	-0,1
Skatt	0,0	0,0	-0,1
Årets resultat	0,0	0,1	-0,2

Bolaget uppvisar 35,6 % soliditet. Budgeterat resultat 2016 var 0,0 mnkr.

Medarbetare

Medarbetarstatistik	2016	2015	2014
Medelantal anställda	6	6	6
varav kvinnor	5	5	6
varav män	1	1	0
Sjukfrånvarotid (%) under året	0,9	0,8	1,7

Viktiga händelser under året

- Tre större inskickade projektansökningar för besöksmålsutvecklingsprojekt.
- Ny hemsida för turister och besökare lanserades i maj, 2016.
- Nytt biljettsystem har implementerats för turistbyrån och hemsidan.
- En tydligare samverkan inom besöksnäringen i Västra Skaraborg har etablerats.
- Fyra stycken olika förstudier har ansökts och/eller har påbörjades under 2016.
- Bolaget har varit delaktig i etableringen av ett 10-tal ny evenemang samt utvecklingen av ett 15-tal befintliga evenemang.
- Bolaget har under året varit delaktig i ett 20-tal olika marknadsföringsinsatser.
- Medverkat på ett 25-tal olika evenemang och haft 39 stycken olika Info Points verksamma.

Nyckeltal

Nyckeltal	2016	2015	2014
Gästnätter HSV	88 778	99 313	90 996
Gästnätter Camping	166 422	170 939	175 981
Internationella Gästnätter	46 985	47 154	40 129
Turismomsättning (miljoner kr)		1 453	1 402
Årsverken		969	923

Nyckeltalen 2016 för turismomsättning och årsverken sammanställs tidigast sommaren 2017.

Framtiden

Utifrån Destination Läckö-Kinneulle ABs affärsplan och strategier kommer bolaget fortsätta att identifiera, möjliggöra och utveckla förutsättningarna och möjligheter inom besöksnäringen, så att nuvarande positiva trender inom besöksnäringen i destinationen ska fortsätta inför framtiden.

- Reseansökningsåret runt
- Tillgänglighet för besökaren
- Samverkan tillsammans med alla
- Digital utveckling
- Hållbar besöksnäring
- Finansiering, att attrahera nya resurser
- Stärka och utveckla varumärket av destinationen
- Entreprenörskap, företagande och kompetensutveckling

Göliska IT

Ordförande: Sune Johansson (Skara)
VD: Anders Thörn

Ägare

Kommunalförbundet Göliska IT ägs av Essunga, Götene, Lidköping och Skara kommuner och från 1 januari 2016 även Grästorps. Ägarandelen för Götene kommun 2016 är 16,3 %.

Verksamhetsområde

Göliska IT levererar IT-drift till de fem kommunerna och flertalet kommunala bolag utifrån ett gemensamt IT-avtal. Verksamheten bedrivs som kommunalförbund, där medlemmarna enligt förbundsordningen har en ägarandel som motsvarar den relativa omfattningen kommunen köper verksamhet av förbundet.

Ekonomiskt resultat

Resultaträkning (mnr)	2016	2015	2014
Intäkter	47,7	44,6	46,8
Kostnader	-42,9	-42,2	-41,5
varav personalkostnader	-27,1	-24,9	-22,9
Avskrivningar	-3,0	-3,4	-2,7
Årets resultat	1,8	-1,0	2,6

Verksamhetens intäkter har ökat med 3,1 mkr (7,0 %) jämfört med 2015. Av ökningen, så är 2,1 mkr hänförlig till Grästorps kommun. Nya tjänster i form av t.ex. Telefoni, Kiosk-PC och SITHS-kort bidrar med ca 0,9 mkr. Även intäkterna från nätbolagen ökar i takt med att utbyggnaden av stadsnäten fortsätter.

Verksamhetens kostnader har inte ökat i samma takt som intäkterna. Totalt redovisas kostnader med 42,9 mkr, vilket är en ökning med 0,7 mkr (1,7 %). Det finns flera orsaker till detta men några faktorer som varit med och påverkat utfallet är att kostnaden för Microsoft Office-licenser är väsentligt lägre 2016 beroende på att de slutbetalats under året samt att inköp av accesspunkter till det trådlösa nätverket från och med hösten 2016 hanteras som inventarier istället för att kostnadsföras direkt.

En stor andel av verksamhetens kostnader utgörs av personalkostnader. Dessa har ökat med 2,2 mkr jämfört med 2015. Huvudorsakerna till ökningen är att antalet anställda ökat med tre personer under året samt de generella löneökningarna som gäller från och med den 1 april 2016.

Kostnaden för avskrivningar på inventarier har minskat jämfört med föregående år och uppgår till knappt 3,0 mkr. Den högre kostnaden 2015 berodde på förluster vid utrangering av gammal teknik i samband med installationen av det nya data-centret.

Investeringar

Under verksamhetsåret 2016 har ett antal investeringar aktiverats i balansräkningen. Den totala anskaffningsutgiften för investeringarna uppgår till 2,6 mkr

Investeringsobjekt 2016	Anskaffningsutgift (mnr)
Servrar	0,1
Släcksystem i datahallen	0,3
120 st accesspunkter	0,5
Renovering av mötesrum	0,2
Backup-lösning	1,5
Summa	2,6

Den enskilt största investeringen utgörs av en helt ny backup-lösning som ska säkerställa en bättre och säkrare hantering av både personlig och gemensam data. Den nya lösningen kommer att leva parallellt med den gamla lösningen under en övergångsperiod. Investeringen genomfördes i slutet av 2016 och den totala utgiften för hårdvara och installation uppgick till 1,5 mkr.

Investeringsbudgeten för 2016 var 2,2 mkr, vilket alltså överstreds med 0,4 mkr. Avvikelsen kan helt tillskrivas den nya principen för hantering av accesspunkter eftersom de inte var budgeterade. Om denna investering räknas bort, så blir utfallet 0,1 mkr lägre än investeringsbudgeten.

Medarbetare

Antalet anställda fortsätter att öka. Per den sista december 2016 var det 54 personer anställda, vilket är en nettoökning med tre personer jämfört med samma tidpunkt 2015. I samband med Grästorps kommuns inträde i kommunalförbundet överfördes två anställda från Grästorps IT-avdelning till Göliska IT. Utöver dessa båda, så har Service Desken utökats med en person för att ersätta interna förflyttningar till följd av nya IT-tjänster.

Personalstatistik	2016	2015
Antal anställda	54	51
Varav		
- Tillsvidareanställda	52	48
- Visstidsanställda	2	3
- Kvinnor %	26	29
- Män %	74	71
Medelålder	44,5	43,2

Sjukfrånvaro	2016	2015
Total sjukfrånvaro %	4,2	3,2
- vara långtidssjukfrånvaro %	59,4	59,1

Måluppfyllelse

Göliska IT har mål inom NKI (nöjd kund index) där 95 % av kunderna ska vara nöjda eller mycket nöjda med sina IT-leveranser. Resultatet för 2016 ligger på 95,1 %.

Inom tjänstekatalogens IT-tjänst ”Systemdrift” kan kunden ange parametern kritiskt gällande drift och supportnivån av sitt verksamhetssystem. Detta innebär att systemet prioriteras högre vid eventuell incident och att kontinuerlig övervakning av systemets status genomförs. De system som av kund kategoriseras som kritiskt får av Göliska IT servicenivå S1 och SLA-kravet (överenskommen servicenivå) är en tillgänglighet på minst 99,7 % på årsbasis. Göliska ITs kunder har i nuläget angivit 16 st verksamhetssystem som kritiska.

Det sammanlagda värdet på SLA-kravens uppfyllnad inom kritiska system uppgår till 99,92 % för 2016. Var och ett av de kritiska systemen har uppfyllt SLA-nivån.

Övriga SLA-krav (överenskommen servicenivå) för 2016:

SLA	Krav	Resultat	Uppfyllt
Väntetider i telefonkö	60 sek	48 sek	Ja
Ärendet löst vid första kontakt	>75 %	77 %	Ja
Åtgärdstider för ärenden	>95 %	94,6 %	Nej
Antal återöppnade ärenden	<1 %	<0,1 %	Ja

Samtliga SLA-krav har uppfyllts under året så när som på ”Åtgärdstider för ärenden”. Utfallet ligger nära målet och inga åtgärder bedöms i nuläget nödvändiga.

De finansiella målen som antagits av direktionen har uppfyllts.

- Kassalikviditeten överskrider målvärdet som är satt till 100 % och ligger på 141 %.
- Det egna kapitalet (exklusive utvecklingsmedel) uppgår till 4,3 mkr. Enligt målnivån för 2016 ska det minst uppgå till 2,4 mkr, vilket är 5 % av omsättningen.

Viktiga händelser under året

- Grästorps kommun är ny medlemskommun i Göliska IT fr.o.m. januari 2016
- Tjänstekatalogen har under 2016 vuxit med fem nya IT-tjänster
- Investerat i en ny back up-lösning
- Installerat 150 st nya accesspunkter för utbyggnad av det trådlösa nätverket
- Tagit emot 12 st skolelever (praktikplatser) för att ge dem en god inblick i IT-branschen

Nyckeltal

De ekonomiska nyckeltalen påverkas i hög grad av balansomslutningen, dvs. summa tillgångar vid respektive årsskifte.

Nyckeltal	2016	2015	2014
Soliditet (%)	27	31	62
Kassalikviditet (%)	141	128	253
Götene ägarandel %	16,3	16,2	16,1

Ägarandelen beräknas som varje ägares andel av kommunalförbundets totala försäljning. Götene ägarandel påverkas således både av kommunens egna inköp och övriga ägares inköp från Göliska IT.

Framtiden

Under 2017 kommer Göliska IT tillsammans med våra kunder att genomföra en rad aktiviteter som syftar till verksamhetsutveckling och effektivisering:

- Upphandling och införande av ett gemensamt bibliotekssystem för V6-kommunerna (utöver befintliga samarbetskommuner ingår även Vara kommun)
- Införande av ett gemensamt E-arkiv
- Upphandling av datorer, surfplattor och bildskärmar
- Införande av Windows 10 inom kommunernas administrativa förvaltningar/sektorer
- Upphandling av ny teleoperatör för alla fem kommunerna

På lite längre sikt kommer ny teknik att påverka en allt större del av kommunernas verksamheter och kommunernas budgetar kommer sannolikt mer och mer upptas av teknikrelaterade investeringar. Ny teknik och nya spännande digitala lösningar för att leverera medborgarnas vardagsbehov av vård, skola och omsorg.

En viktig uppgift framöver är att hitta arbetsmetoder där IT-kunniga medarbetare tillsammans med verksamhetsexperter ser kommunernas utmaningar och kan översätta dem till effektiva digitala lösningar. De första spadtagen i detta arbete är redan tagna och kommer att fortsätta utvecklas under 2017 och åren därefter.

Särskilda upplysningar mm

Avtal finns för båda delarna av verksamheten – IT-avtalet med medlemskommunerna och avtal med samtliga nätbolag. Avtalen fungerar väl och ger en stabil grund för Göliska IT att fortsätta utveckla verksamheten.

Den ekonomiska framtiden ser ljus ut! Bl.a. eftersom vi har utökat verksamheten i form av Grästorps inträde i kommunalförbundet. Fler ägare leder till mer stordriftsfördelar och mer service till kunderna. Budget för 2017 är lagd med ett överskott om 1,2 mnkr.

Revisionsberättelsen

Revisorerna i Götene kommun

Kommunfullmäktige

Revisionsberättelse för år 2016

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar samt genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i AB Götenebostäder, Götene Vatten och Värme AB, Medeltidens Värld AB, Götene Industrier AB och Destination Läckö Kinnekulle AB.

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som vi anser behövas för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Som en del i vår årliga granskning av all verksamhet och i syfte att granska kommunstyrelsens, socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden och miljö- och byggnämnden samt överförmyndarens övergripande ansvarsutövande har vi tagit del av protokoll och handlingar.

Vi har under hösten haft dialogmöten med social respektive barn- och utbildnings-nämndens presidium.

I granskningen av de med Skara kommun gemensamma nämnderna – Nämnden för service och teknik och Räddningsnämnden - har vi samverkat med Skara kommuns revisorer.

Till grund för vår bedömning ligger också uppföljning av tidigare granskningar och fördjupade granskningar avseende årsredovisning, delårsrapport, byggnation Liljestensskolan, budgetprocessen, uppföljning för ungdomar mellan 18-20 år samt förtroendevaldas ersättningar och förmåner. Det pågår även en granskning av sjukskrivningstalen, och rapport kommer att överlämnas inom kort. Som ett led i det övergripande ansvarsutövandet redovisas en basgranskning till; kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden.

Som underlag för vår bedömning ligger också andra granskningsinsatser, frågeställningar, behandling av inkommande svar på tidigare granskningar eller rena informationer som inte resulterat i någon granskningsrapport.

Årets resultat uppgår till 20,5 mnkr vilket kan jämföras med ett budgeterat resultat på 6,7 mnkr och ett i delåret prognostiserat resultat på 16,1 mnkr. Balanskravsresultat uppgår till 19,9 mnkr. Vi noterar att i resultatet ingår inte tillfälligt statsbidrag avseende mottagning av flyktingar (10,9 mnkr) och statsbidrag avseende byggmoms (0,9 mnkr) om totalt 11,8 mnkr som har bokförts till 2017.

Juk R
K. H. J. S

Kommunfullmäktiges finansiella mål för god ekonomisk hushållning uppnås inte vad avser resultatkravet. För att uppnå god ekonomisk hushållning ska resultatet vara 67,5 mnkr, och resultatet är 20,5 mnkr. De två övriga resultatmålen, soliditetsmålet och oförändrad skattesats uppnås.

Målet om självfinansiering av investeringar uppnås inte vilket medför att god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv inte uppnås.

Om målet vad avser egenfinansiering av investeringar kvarstår som en viktig komponent för god ekonomisk hushållning så borde det ske en tydligare styrning för att nå målet. Målen om en oförändrad utdebitering och en positiv och ökande soliditet uppnås båda.

Vår uppfattning om måluppfyllelsen för verksamhetsmålen, att den liksom tidigare år är alltför otydlig. Av redovisningen noterar vi att det inte görs en samlad bedömning av måluppfyllelsen och därmed görs ingen bedömning av god ekonomisk hushållning totalt sett. En utveckling av och en mer stringent måluppföljning menar vi är oerhört viktig och nödvändig för såväl styrning som underlag för att bedöma måluppfyllelse och därmed om man uppnår god ekonomisk hushållning eller inte.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att den interna kontrollen vad avser systematik och rapportering till ansvarig styrelse/nämnd har återigen varit otillräcklig inom såväl styrelse som samtliga nämnder. Förbättringsarbetet måste omfatta dokumenterade risk- och väsentlighetsbedömningar för val av internkontrollområden samt internkontrollplaner.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och samtliga nämnder samt de enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att kommunens årsredovisning för 2016 godkänns.

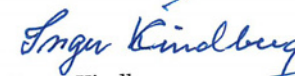
Götene kommun 2017-03-31

Jan Olof Karlsson

Mikael Larsson

Berndt Holgersson

Ingrid Carlson

Inger Kindberg

Till revisionsberättelsen hör

- Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna i de kommunala bolagen.
- Granskningsrapport från PwC avseende årsredovisningen 2016

Rödthake Lundsbrunn.

Foto: Mikael Lundgren

En skog av Snödroppar i Lundsbrunn.

Foto: Mikael Lundgren

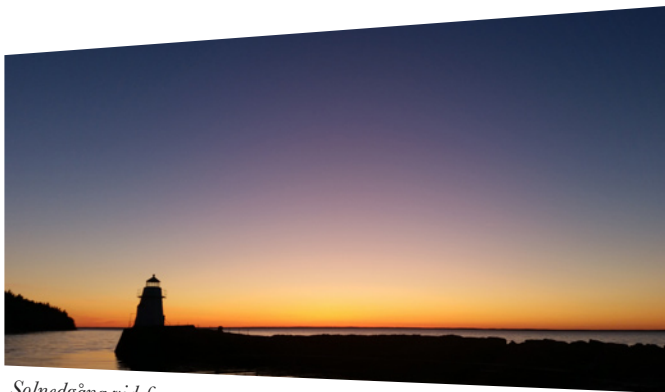
Vindkraft Lundsbrunn.

Foto: Mikael Lundgren

Barn vid Arlas våtmark, invigning av Miljömålsstation Myllrande våtmarker.

Foto: Mikael Lundgren

Solnedgång vid fyren.

Foto: Mikael Lundgren.

Hällekisbrottet.

Foto: Mikael Lundgren

Guldskalpellen.

Vitsippa Kinnekulle.

Foto: Mikael Lundgren.

Vår vision:

Bo i Götene,
lev i världen.

Pärlemorfjäril på Kinnekulle.

Foto: Mikael Lundgren

Götene kommun

533 80 Götene | Besöksadress: Torggatan 4

Telefon: 0511-38 60 00 | E-post: gotene.kommun@gotene.se

www.gotene.se

